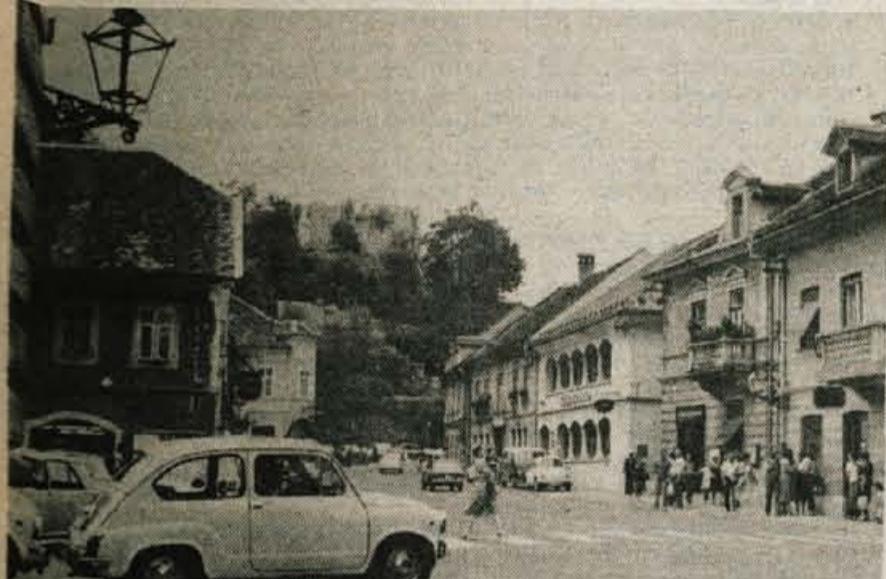

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Kamnik praznuje — Ob letošnjem praznovanju občinskega praznika v Kamniku je bilo nekaj pomembnih pridobitev. Letos je z novostjo znowa preneneta kamniška Eksperimentalna tkalnica, ki je odprla svetovno prodajni studio »Ideja« v središču mesta. Turistično društvo pa je v spomin na veliko rojakinja, igralko Marijo Vero, na njeni rojstni hiši odkrilo spominsko ploščo. — Foto: D. Z.

Zemlja premalo daje

Zemljo bo treba obdelovati... Preveč je neobdelanih površin... Zemlja se zarašča, rodovitno zemljo pleni industrija... Zemlja je razdrobljena, v rokah nekmetov... In tako dalje in tako dalje, prihajamo v obdobje, ko je vse prepreno besed o našem kmetijstvu, ki bi ga enkrat že moral spraviti bolj na noge.

A le malo je pozivov in predlogov, ki bi resno opozarjali na to, da je tista zemlja, ki jo kmetje obdelujejo, še vse premalo izkorisčena, premalo daje, kajti ob današnjih spoznanjih doma in drugod bi bila lahko še enkrat tako plodna. Ničesar novega ne povemo, če rečemo, da »proizvaja te s polovico kapacitete in je zatorej proizvodnja nerentabilna.

Vsaka vrtčarska gospodinjina ve, da bo imela več na zelenjem vrtu, če bo izdatno gnojila, če bo izbrala pravo seme in če bo na prekli fižola pravočasno opazila in zatrila uši. Enako je v poljedelstvu, ki dovolj prinaša, usaj toliko, da ne sme biti problema za nakup gnojil. Da niti ne govorimo o travnikih, ki jih je okoli nas veliko več kot njiv: precejšnje površine kosijo le enkrat, veliko je nepokošenih travnikov. Na njivah zato raste veliko silažne koruze, čeprav bi z izdatnejšo travno košnjo dobili več krmil in na njivah bi lahko zraslo več pšenice.

Slovenski in presloški sklepi so premalo, če hočemo večji pridelek, dovolj krme. Sledheni kmet bi se moral tega še kako zavedati, še posebej pa »družbeni ukrepi«, ki smotri in napačni, živiljenjski, lahko kvalitetno in količinsko izdatno pospešijo naše kmetijstvo.

D. Sedej

30. julija ob 12. uri bo otvoritev preseljene prodajalne

GRADBINKA
V PRENOVLJENIH PROSTORIH
na Primskovem pri Kranju

MERKUR
Kranj

- razširjen prodajni program kovinsko-tehničnega blaga
- velika ponudba gradbenega materiala
- velike prodajne in skladisčne površine
- hitra in solidna postrežba
- strokovni nasveti
- parkirni prostori
- dostava na dom

32. gorenjski sejem
kranj, 6. — 16. 8. '82

Leto XXXV
35 let
GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Srečanje slovenskih društev

Maribor — Minulo soboto so se v Mariboru na tradicionalnem osmem srečanju prvkrat v naši državi zbrala slovenska društva, ki delujejo med našimi zdenci v zahodni Evropi. Na prireditvi, katere pokrovitelj je bil republiški svet zvezne sindikatov Slovenije, so prišli Slovenci iz Nemčije, Avstrije, Švedske, Švicarje, in Belgiji, ki se zaradi finančnih razlogov srečanja niso mogla udeležiti.

V prvem delu srečanja so se sodelujoči predstavili na skupni manifestaciji. Na Veselem tobogalu v Veliki dvorani JLA so najprej mladi zapeli, zaplesali in spregovorili o svoji drugi domovini. Nato so se na prireditvi »Pesem nas druži« predstavile kulturne skupine slovenskih društev. Navzočim je tedaj spregovoril tudi predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen, prireditve pa so popestrili tudi z nekaj domače kulture. Popoldne so na sejnišču odprli prodajno razstavo slovenskih založb, slovenskega regionalnega in lokalnega tiska, Marlesovo informativno razstavo in prikaz likovnih in ročnih del zdomev. Otrokom so pripravili dvoje lutkovnih predstav, zavrteli so nekaj turističnih filmov, popoldne pa se je na prostem odigralo prisrčno prijateljsko srečanje.

Smisel letošnjega srečanja, ki je bilo po sedmih srečanjih na tujem prvo na domačih tleh, je bil prikaz dejavnosti v domovini, kamor se bo večina zdomev verjetno kmalu vrnila. S srečanjem so organizatorji hoteli pokazati, da je Slovencem doma mar za usodo zdomev in kako so pripravljeni na njihovo vrnitev.

D. Z.

7. stran:

Ura, ki je odbila tri stoletja

VELIKA UČNA URA ZGODOVINE — Na sam praznik vstaje slovenskega naroda je bila na Pokljuki pri Tabornem ognju velika učna ura zgodovine, ko je mladim tabornikom iz Matulj pri Opatiji Franc Jernej-Milčev govoril o veličastnem boju 3. bataljona Prešernove brigade v zimi (15. decembra) 1943 na Pokljuki. Govoril je o žrtvovanju mladih partizanov za svobodo, o neenakem boju z do zob oboženimi in spočitimi nemškimi vojaki, ki so samo zaradi izdajstva lahko preneneti od bojev in pohodov utrujeni 3. bataljon Prešernove brigade. Tako je tekla učna ura zgodovine v upanju in želji, da veličastnost tega dela slovenske zgodovine mladi Matuljčani ponešejo tudi domov, z nauki iz preteklosti za prihodnost. — Foto: I. S.

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Izvozna palica

Slovenski čevljari morajo letos izvoziti za 22 odstotkov več blaga kot lani. Kljub visokemu skoku, saj so že vse minula leta zelo veliko izvažali, so njihovi načrti še smejšči. Da bi v okviru usnjarskopredelovalne panege čim bolj skrili izvoz polizdelkov, so se obvezali, da bodo prodali za 29,5 odstotka več obutve.

To pomeni, da bodo štirje največji slovenski izvozniki obutve, med katerimi so kar trije z Gorenjske — Alpina, Peko in Planika — letos izvozili okrog 3,5 milijona parov čevljev in zanje iztržili blizu 43 milijonov dolarjev.

Čevljari res zaslužijo vse pohvale. Vendar pa ima vsaka palica dva konca. Tako tudi izvozna. Prodaja na zahodni trgu, ki v čevljarski industriji zavzema približno polovico celotnega izvoza, privlača izgubo. V kranjski Planiki so izračunali, da osemodstotno, ki je izvozne stimulacije, že dolgo ne pokrivajo več. Dohodek, ki je bil v poslednjem letu kolikortoliko zadovoljiv, jim vztrajno pada in bojijo se, kako bodo sklenili poslovno leto.

Se bolj pa se bojijo posledic zakona o razpolaganju s konveribilnimi devizami. Čevljari potrebujejo okrog 65 odstotkov ustvarjenih trdnih valut za lastne potrebe; za nakup reprodukcijskih materialov v tujini in za združevanje z domačimi proizvajalcji materialov. Po novem zakonu jim ostane le okrog 30 odstotkov deviz, znatno premalo za nemoten potek proizvodnje in izvoza.

Rešitev iz stiske zato vse bolj iščejo v začasnom uvodu materialov, nekoliko manj v takoimenovani dodelavi, saj to pomeni manjši devizni priliv, skromnejši dohodek, hkrati pa tudi nezaželen vpogled tujih partnerjev v njihovo poslovanje.

Zelo negotova in zato le trenutna rešilna bilka je tudi najemanje blagovnih kreditov v tujini. Čevljari se jih ne bojijo dobiti, vprašanje pa je, kako jih bodo lahko vrnili, saj ne vedo, koliko deviz jim bo ostalo čez leto ali dve.

H. Jelovčan

Slovesnost na Planici pod Crngrobom

Ob štirideseti obletnici borbe Selške čete Cankarjevega bataljona spomladi 1942. leta, ter v spomin na smrt naravnega heroja Staneta Žagarja in štirinajstih soborcev bo v soboto, 31. julija ob 10. uri na Planici nad Crngrobom slovesnost ob odprtju obnovljenega spomenika NOV, ter spominskega obeležja na kraju borbe Selške čete v Rovtu. Slavnostni govornik bo predsednik Skupščine SR Slovenije Vinko Hafner, za kulturni program pa bosta skrbela Zveza kulturnih organizacij Kranj in Garnizon JLA Kranj.

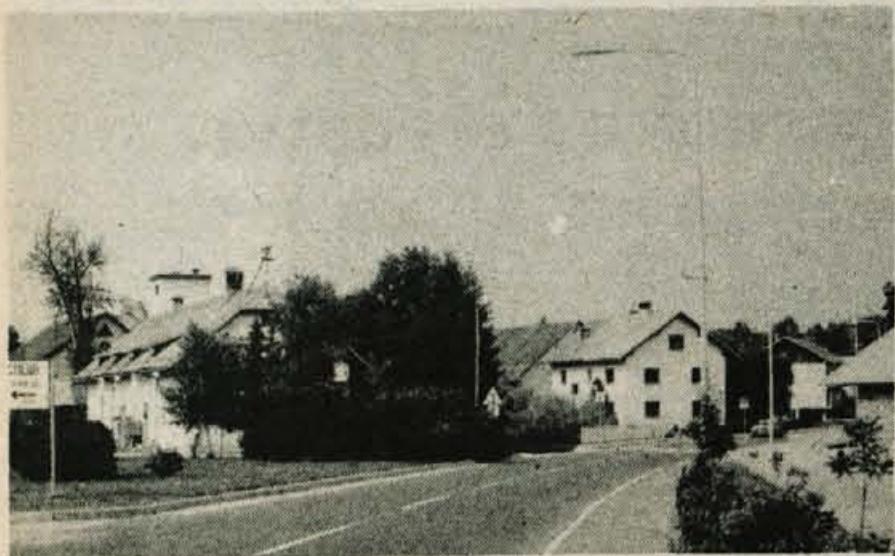
Na slovesnost so vabljeni vsi delovni ljudje, občani, mladinci, borce in aktivisti NOV.

V. Primožič

11. STRAN

Našli tihotapljeno kavo

- velika ponudba in pregled blaga široke potrošnje po nižjih cenah in ostalih ugodnostih dostava, kreditiranje, razprodaja
- kmetijsko gozdarska mehanizacija tradicionalno zabavno glasbeni sejenski večeri (vsak dan od 19.—24. ure, ob sobotah do 01. ure)
- gostinske posebnosti: žar, morske ribe, domača vina
- bančne storitve — dinarske in devizne vrši na sejmu Beogradska banka

V Kranju pester spored

Kranj — Z jutrišnjo otvritvijo razstav Narodni heroj Stanko Žagar, ljudski učitelj in revolucionar, ter Tito na Joštu, ki bo ob 17.30 v avli skupščine občine Kranj, se začenja letošnje slavnostne prireditve v počastitev praznika kranjske občine. Razstavi bosta odprti do nedelje, 1. avgusta, vsak dan od 9. do 19. ure, ob 18. uri pa bodo vsaki predvajali še film o obisku Tita na Joštu.

Praznični spored bo letos resnično bogat in raznolik. V petek, 30. julija, bo kar sedem dogodkov. Ob 8.30 bodo na Planini odprli prizidek k domu upokojencev, ob 10. uri obrat sijarne v KŽK Gorenjske, ob 12. uri pa bo slavnostna seja zborov skupščine občine Kranj. Na njej bodo med drugim podelili nagrade občine Kranj krajevni skupnosti Visoko, zvezni tabornikov občine Kranj in Jožeta Marjeku-Jocu, medtem ko bodo priznanja skupščine občine Kranj prejeli: industrija kovinske opreme in strojev Ikos, akademski pevski zbor France Prešeren, Maka Pratnekar, Avrelj Tronkar in Demeter Valenčič.

Popoldne, prav tako v petek, bodo ob 18. uri v galeriji Prešernove hiše odprli razstavo del slikarja samorastnika Jozeta Krambergerja in ob 18.30 v galeriji v Mestni hiši razstavo del gorenjskih likovnikov noveje smeri, ob 19. uri bo na Titovem trgu zaigrala pihačna godba in zaplesala folklorna skupina, ob 20. uri pa se bo v prostorih Gorenjskega sejma začela Kranjska noč s plesom.

V soboto, 31. julija, bo ob 10. uri slovenska otvoritev obnovljenega spomenika padlim na Planici in grobišču v Malem Rovtu, hotel Creina bo od 15. ure naprej gostil šahiste na članskem republiškem prvenstvu, kresovanje pa je napovedano ob 20.30 na Polani, Storžiču, Kališču, Zaplati, Jakobu, Ledinah, Krvavcu in Joštu.

Nedeljske prireditve bodo posvečene športnim bojem. Zjutraj se bo začela tradicionalna kolesarska dirka Po ulicah Kranja, ob 10. uri pa se bodo na Ledinah pomerili rekreativci na poletnem smučarskem tekmovalju.

H.J.

Gumarji udarniki

Zvezne mladinske delovne akcije Slovenske gorice se je vrnila bratska brigada SOZD Save, ki je delala v prvi izmeni. Brigado »Mladi gumarji« sestavljajo brigadirji Niša, Rume, Ljubljane in Kranja. Mladi, ki se z akcijo vračajo udarni, so tri tedne vihteli krampe in lopate na izgradnji sekundarnega voda v Juršincih, Destrniki, Ptujski gori in na trasi Medvedce — Sestrže v ptujski občini ter pri Benediktu v lenarski občini. Ze lani so s pomočjo brigadirjev tod opravili veliko dela, letos pa bodo dokončno položili 17 kilometrov vsega vodovoda v obeh občinah. Lanskoletna investicijska vrednost je znašala 25 milijonov dinarjev, prispevki mladinskega prostovoljnega dela je 16 milijonov. Mladi so opravili 70.000 norm ur. Tudi od letošnjih brigad pričakujejo enako korist, čeprav pravijo, da bodo temeljni poudarek namenili družbenemu življenju mladih.

V brigadirskem naselju Dornava pri Ptaju je sila živahn. Popoldanske dejavnosti potekajo v prostorih stare šole, ki so ji prizidali še eno krilo. Poleg programa standardnih oblik s področja tehnične kulture, športa, idejno političnega usposabljanja, kulture in informiranja, po željah vključujejo nove dejavnosti, ki imajo med mladimi največ pristašev. Komendant letošnje akcije, Kranjanec Mile Milošević pravi, da je prva izmena zadovoljivo sklenila svoje tritedensko bivanje na akciji, ponosen pa je kajpak tudi na uspeh Kranjančev v brigadi mladih gumarjev.

Drago Papler

Človek — politična žival

Staro geslo, ki je menda v rabi že od Rousseauja sem, če ne že od starih Grkov, je v današnjih dneh tako rekoč vsakdanja realnost, ki človeku včasih že močno preseda. Celo v običajnem življenju nam ni več moč normalno govoriti (celo moški in ženske se ne ljubita več temveč združujeta interes), da o raznih vročiščih izmenjavah mnenj, ki so v običajnem življenju njega dni pomenile prepir, rava in rvanje, niti ne govorimo), na sestankih pa je geslo »zoom politikon« vsak dvakrat potrjeno.

Novinarju, (tudi ta je, mimogrede povedano, že izgubil občutek na normalno govorico in življenje, saj mu delovnik mine v posadanju na sestankih), ki je vajen komunicirati z ljudmi in papirji — kajpak več bolj s papirji — pa spoznanja o človeku kot politični živali navrže vedno nova razmišljanja. Čeprav je scenarij političnih sestankov, razprav, delovnih posvetov in seminarjev vedno znan že vnaprej in (ni težko napovedati vsake besede, ki bo izrečena v naslednjem trenutku), je tako življenje vendar polno nenehnih presenečenj. Največje med njimi je kajpada to, da se večni politikanti nikdar ne naveličajo neumljajočih več ur trajajočih sej, ki ubijajo duha in krajejo ljudem čas. In ko slednji ne bi bil tako dragocen in ko neštete besede ne bi bile že neštetokrat izrečene v prazno, bi se bil človek pri tem pošteno zavabil.

Ce se spomnimo enega od sestankov, na katerega so nas vključno povabili in na katerem smo bili bodisi tih pasivna večina ali pa rotis sadeči govorniki, ki odhajajo s shoda s prijetnim zadočenjem, da si vendarle opravili pet ur odsočnosti v službi s tem, ko so nekaj storili za »našo stvar«; potem o sestankih vemo vse. Ko po pozdravnih besedah slednjič pride do »osrednje točke« tistega dne, se lahko z gotovostjo pripravimo na zgoščeno, vsaj 15 minut trajajočo govorenco s uspehih, a tudi težav. V razpravi se potem oglašajo vedno isti govorci, ki se čutijo dolžnost sem in tja izpristi, čeravno nimajo česa povedati. Ce drugega ne, kup lepega besedja ugodno odmeva med sestankovalci in če že avtorij ne prisluhne, vsak govornik všečno posluša samega sebe.

Ob pozitivističnih frazah zazveni tudi kanček kritike, ki omogočajo govoranco. Za tiste, ki ne vedo, kaj je to kritika: to je tisti del govora, ki »opozarja na slabosti, ki jih je moč zavzeto in kordinirati akcijo vseh subjektov postopoma odpraviti«. S tem dodatkom si govorci prisluzi, če že ne odobravanja med ostalimi, vsaj zagotovilo, da nimajo za preveč patetičnega in naivnega.

Ko izvzeni poslednji govor tistega, ki želi nastopiti, so na vrsti sklep. Malce papirnatih so seveda, pa sij slednjič tako ali tak obletijo v fasciklih. Sestankarska procedura se seveda v ustremnem tempu nadaljuje do onemogočnosti. In če imajo prisotni (kolikor jih do poslednje točke še vztraja) še moči za kak liter ali dva »tekočih zadev«, je to še pravci, pravcati praznik.

D.Z. Zlebir

Priprave na sindikalni kongres

Radovljica — Tudi v radovljški občini se pripravljam na 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Po dogovoru, ki so ga sprejeli na posvetu, bodo organizirali javne razprave o osnutkih kongresnih dokumentov do vključno 15. septembra. Člani sindikata bodo razpravljali o poročilu republiškega sveta Zveze sindikatov o delu sindikata med 9. in 10. kongresom, o osnutku sprememb in

dopolnitve statuta zveze sindikatov Slovenije v boju za nadaljnji razvoj na socialističnih samoupravnih menjih.

V razpravah bodo sodelovali člani občinskega sveta zveze sindikatov, ki so določeni za delo s sameznimi osnovnimi organizacijami sindikata.

Jošt Rak

Jeseničani bodo praznovali

Jesenice — Ob jeseniškem občinskem prazniku, 1. avgustu, bo slavnostna seja zborna združenega dela, zborna krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zborna skupščine občine Jesenice v petek, 30. julija ob 18. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice. Na slavnostni seji bodo podelili posebna priznanja medobčinskega sveta ZB NOV za Gorenjsko ter pripravili kulturni program.

Ob prazniku so v nedeljo, 25. julija, ob 8. uri mednarodni balinarski turnir na balinšču v logu Ivana Krivca, v četrtek, 29. julija, ob 18. uri otvoritev kolektivne razstave likovnih del članov RELIK Trbovlje in DOLIK Jesenice v prostorih delavskega doma pri Jelenu na Jesenicah. V petek, 30. julija, bo ob 16. uri slovenski začetek del pri dograditvi osnovne šole Karavanških kurirjev NOB na Koroski Beli, slovenski začetek del vrtca pri osnovni šoli

v Mojstrani in gasilska vaja pri zgradbi Železarsko izobraževalnega centra. Ob 17. uri bo promenadni koncert Pihalnega orkestra jeseniških železarjev na prostoru pred skupščino občine Jesenice in ob 18. uri slavnostna seja vseh zborov skupščine občine v sejni dvorani.

V soboto, 31. julija bo ob 10. uri začetek slovensosti ob 100-letnici industrijskega gasilskega društva Železarni Jesenice in 45-letnici poklicne gasilske in reševalne službe pred gasilskim domom Železarni, ob 17. uri pa otvoritev razstave 12. slikarske kolonije Vršič v hotelu Prisanek v Kranjski gori.

V nedeljo, 1. avgusta, ob 7. uri bo teniški turnir Podmežaklo in ob 9. uri tekmovanje v plavanju v letnem kopališču Ukvova za pokal mesta Jesenice.

D.S.

Doma prekaljeni brigadirji

Škofja Loka — Čeprav s kaj malo upanja v delovno pripravljenost brigadirjev v vočem poletju in z dosedanjimi slabimi izkušnjami so škofjeloški mladinci tuk pred odhodom svojih dveh brigad (pionirske in mladinske) na delovni akciji Pocoje in Bela krajina, pripravili lokalno delovno akcijo v krajinskih skupnostih Javorje in Poljane. Razmišljali so tudi, da bi brigadirji tudi žirovskim kmetom pomagali odstranjevati kamenje s polj, vendar so jih tamkaj odklonili, če da akcija ni izvedljiva.

Zato pa je bila izvedljiva v desetkrat manjši krajevni skupnosti Javorje, kjer je prek 40 brigadirjev, kandidatov za obe republiški akciji, čistilo kanale, kopalo jaške za vodo in utrjevalo cesto. Vso zimo je namreč krajane motila slaba cesta in pomlad je terjala obnovo. Krajani so z veseljem sprejeli ponudbo škofjeloških mladincov, ki so želeli tamgor prekaliti svoje brigadirsko moštvo. Sprva sicer tudi s kančkom nezaupanja, potem pa so jih le prepričali rezultati. V Poljanah, kjer so brigadirji urejali brezine na cesti Volče—Lom, so bili prav tako zadovoljni.

Največje zadovoljstvo pa je bilo kajpak čutiti v samem brigadirskem

D. Zlebir

V Naklem so praznovali

Naklo — V spomin na 26. julij 1941, ko je bila, pred Levčevi hišo na Cegelnici št. 16, ustanovljena 1. kranjska četa, krajevna skupnost Naklo praznuje svoj praznik. Takrat se je zbral 26 borcev iz Strahinja, Naklega, Cegelnice in Kranja ter krenilo pod Storžič, kamor je isti dan prišla tudi Tržička četa, ki je bila ustanovljena nad Veterinom. Obe četi sta se združili v kranjsko-tržički bataljon ali Storžički bata-

jon, ki je štel 65 borcev in v avgustu doživel prve boje.

V zadnjem letu so bile v Naklem zgrajene mlrliške vežice, obnovljen dom družbeno-političnih organizacij (dvorana, streha), zgrajena in asfaltirana cesta na Okroglo, katere investitor so delovne organizacije Merkur Kranj, Živila-Central Kranj in Savske elektrarne Ljubljana. Že dolga leta pereč problem, kanalizacija, je bila letos zgrajena ob Struževoga do Temnika (skladiščna cona), v načrtu pa je, da bo zgrajena do južnega dela naselja Pivka. Niso uspela prizadevanja za izgradnjo modernega potrošniškega centra v Naklem, katerega bo v bližnji prihodnosti zgradila delovna organizacija Živila-Central Kranj. Kot sta dejala predsednik sveta krajevne skupnosti Ivo Laverč in predsednik skupščine krajevne skupnosti Naklo Franc Križnar, klub napredku Nakla, s številnimi novimi komunalnimi napravami, razvojem trgovskega in skladiščnega centra, prebivalce Nakla moti deponija premoga Merkur, ki je locirana v bližini naselja in nova asfaltna baza, ki se bo gradila, saj predstavlja ogroženost za prebivalce Nakla in varstvo okolja. Čudi jih in razočarni so obenem, da se s tem, popolnoma negira vsa krajevna samouprava, ki temu odločno nasprotuje in se ne sprejme ponujana slab kilometer oddaljena lokacija na Jurčkovem polju. S tem ni upoštevana želja krajanov za svoj življenski prostor, kakor tudi ne zanesljivo za vse boljši konstruktivni predlog.

D. Papler

Politična šola klubov OZN

Republiški center klubov OZN letos že osmič organizira poletno politično šolo, ki je namenjena izobraževanju mladih članov klubov OZN. Klubi so v Sloveniji nosilec vzgoje za mir in razumevanje med narodi ter nosilec podružbljanja naše zunanjosti politike med mladino.

Letošnja poletna politična šola je letos v mladinskem zdravilišču in letovišču na Debelém rtu. V soboto je mlade slušatelje obiskala predsednica družbenega sveta za mednarodne odnose v republiki tovaršica Vida Tomšičeva. Seznanila jih je z delom družbenega sveta in s poti podružbljanja zunanje politike, potem pa je stekel pogovor o aktualnih problemih podružbljanja zunanje politike pri mladih.

D.Z.

Lokalna delovna akcija Udinboršt 82 — Mladinske delovne brigade, ki jih namenata kranjska občina v mesecu avgustu poslati na republiška in zvezna delovišča, so se ob koncu tedna kalile na lokalni delovni akciji Udinboršt. Pri delu na trasi jim je nekoliko nagaže vreme, zato so se resnejše posvetili drugi plati brigadirškega življenja, interensem in političnemu delovanju. Nas posnetek je nastal, ko so postavljali brigadirski tabor. — Foto: D.Z.

Nova kmetijska zemljišča ob letališču Brnik

Kranj — Doslej največja agromelioracija na Gorenjskem, ki je zajela 200 hektarov površin ob letališču Brnik, se bliža koncu. Investitor je KŽK Gorenjske, toz Kmetijstvo, pri financiranju pa sodelujejo še kmetijska zemljišča skupnost občine Kranj, zvezda vodnih skupnosti Slovenije in Ljubljanska banka, temeljnega banka Gorenjske.

Ze letos bo okrog 170 hektarov zemljišč pripravljeno za intenzivno

poljedelsko proizvodnjo. Za pridelovanje poljščin, s katerimi je na Gorenjskem moč dosegati največje pridelke in tudi dohodek, bo docela usposobljenih v naslednjih treh letih, medtem ko so spomladi, da bi obogatili meliorirano zemljišče s humusno maso, prvič posejali okrog 50 hektarov površin.

Pridobitev novih kmetijskih površin je za kranjsko občino izredno pomembna. Daje možnost družbe-

nemu sektorju kmetijstva, da poveča proizvodnjo za okoli 15 odstotkov, razen tega pa bo agromelioracija kmetijstvu vsaj delno zacetila rane zaradi dosedanje porabe kmetijskih zemljišč za nekmetijske namene v okolici mesta Kranj.

Agromelioracija in nova zemljišča na Brniku imajo svojstveno posebnost. Zemljišče, pred tremi leti še poraščeno z gozdom, je last Aerodroma Ljubljana, ki ga je v brezplačen zakup odstopil KŽK Gorenjske, da ga usposobi za intenzivno poljedelsko proizvodnjo. Primer podudarja prevlado širših družbenih interesov nad podjetniškimi.

Celoten projekt agromelioracije je ovrednoten na 33 milijonov dinarjev in je po strokovnih in organizacijskih plati zelo zahteven. Pri tehnološkem delu projekta so sodelovali strokovnjaki iz ljubljanske biotehnične fakultete, kar zagotavlja najvišjo tehnološko raven uresničevanja in hitro vključevanje nekmetijskih zemljišč v kmetijsko obdelavo.

Z agromelioracijo pridobljena zemljišča na Brniku so vzoren primer, kako je moč tudi v času, ko povsod primanjkuje denarja za naložbe, uresničiti za gorenjske razmere doslej najzahtevnejši kmetijskozemljščki projekt.

J. Tavčar

V Iskri dobrí rezultati

Klub pomanjkanju domačega in uvoznega reproducija materiala se je fizični obseg proizvodnje Iskre Kibernetike v Kranju v letosnjem prvih polovici leta povečal za 29 odstotkov, izvoz na zahodna tržišča za 16 in skupni izvoz za 9 odstotkov, v primerjavi z istim obdobjem pretekloga leta. Poprečni mesečni osebni dohodek znaša 14.000 din. oz. 28 odstotkov nad lanskoletnim poprečjem.

V Iskri te rezultate poslovanja ocenjujejo za zadovoljive, posebno še če upoštevamo res težke razmere pri preskrbi z repromateriali. Kolektiv Kibernetike, ki danes šteje 4750 delavcev, je v prvih šestih mesecih povečal dohodek za 27 odstotkov in ustvaril za 317 milijonov dinarjev čistega dohodka za skлад. Zakon o razpolaganju s konvertibilnimi devizami je tudi Iskri močno poslabšal možnosti nabave repromateriala iz uvoza. Zato bodo skušali z raznimi ukrepi to pomanjkanje deviz nadomestiti: z zmanjšanjem izmeta, z inovacijami, z nabavo repromateriala ustreznih kvalitet na domačem trgu, pa tudi s selekcijo proizvodnje izdelkov, ki imajo vgrajen uvozni material in sestavne dele.

Klub vsem predvidenim težavam računajo, da bodo letni plan proizvodnje v višini 3,7 milijarde dinarjev v celoti izpolnili, čeprav ob nekoliko slabšem poslovnom rezultatu od planiranega.

I. S.

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRAJN

Poklicno usmerjanje in zaposlovanje duševno prizadete mladine v Radovljici

Ob vsakem zaključku šolskega leta smo defektologi in socialni delavci skupnosti za zaposlovanje pred večnim problemom, kam z našimi absolventi. V primerjavi z osnovnošolskimi absolventi ima duševno prizadeta mladina vsekakor manj možnosti za zaposlitev. Želje pa seveda niso nič manjše, pričakovanje staršev veliko, vendar pa zadnje čase res bolj temeljijo na realnih tleh, saj starši že bolje znajo preceniti sposobnosti svojih otrok.

V okviru Zavoda Matevža Langusa in oddelkov v Radovljici, na Bledu in v Boh. Bistrici je v letih 1976 do 1981 zaključilo šolanje 136 učencev. Nekaj manj kot polovica — 60 učencev se je takoj po šolanju zaposlilo, šolanje pa je nadaljevalo 43 učencev. Absolventi so se večinoma zaposlili v radovljiskih delovnih organizacijah na primer v Elanu, Verigi, Plamenu, LIP Bled, Žitu Lesce, Almiri, Iskri Otoče, Suknu, SGP Gorenju, seveda pretežno na pomožnih delih.

K vključitvi v delovno organizacijo je večinoma pripomogla tudi delovna praksa, ki jo učenci zelo radi opravljajo. V zadnjih letih se je le v enem primeru zgodilo, da je učenec odklonil sodelovanje in raje ostal doma. V delovnih organizacijah so se učenci dobro počutili, bili so aktivni, pohvalili so tudi

primeren odnos s strani delavcev. Tudi delovne organizacije same niso imeli na delo učencev večjih pripomemb in tudi niso kasneje imele pomislekov pri vključitvi v redno delo ali pri nudjenju stipendije absolventu, ki se je želel solati za določen poklic.

Največ učencev se je v zadnjih letih odločilo po osnovnošolski obveznosti v plesarsko solo, za poklic tapetnika, zidarja, za vrtnarska dela, vključili so se v živilske poklice, tekstilne, lesne in gostinske ter kovinske, v nekaj primerih tudi v trgovske, nekaj tudi za frizerski poklic in za avtomehanike. Okoli 20 odstotkov učencev šolanja ni zaključilo, vendar so se kasneje zaposlili na enostavnnejših opravilih in delih. Za nekatere smo neuspeh že pričakovali, kajti starši niso želeli upoštevati naših mnenj. Glavni vzrok za nedokončano šolanje je bil prezahteven srednješolski program.

Učenci, ki so po končanem šolanju ostali kar doma, so imeli ponavdaj kombinirane motnje. Te probleme je reševala komisija pri skupnosti za zaposlovanje in jih usmerila glede na možnosti, v zadnjih letih tudi v delavnice pod posebnimi pogoji.

Doslej nismo imeli težav pri vključitvi naših absolventov na delo. Trenutno je v radovljiski občini le en učenec prijavljen pri skupnosti za zaposlovanje kot nezaposlen. Tudi ta bi sicer lahko dobil delo, vendar meni, da bo za opravljeni delo prejel premajhen osebni dohodek. Zaradi enakega vzroka menjavajo zaposlitve tudi nekateri drugi absolventi.

Tako je bilo doslej, kako pa bo letos? Pričelo se je usmerjeno izobraževanje in možnosti s prilagojenim skrajšanjem programom je malo. Naši učenci so se v glavnem usmerili v lesarsko in tekstilno stroko. Delovne organizacije so nas že opozarjale, da je malo možnosti za zaposlitev. Tudi glede stipendiranja naših učencev smo že v negotovosti. Prav zaradi težavne gospodarske situacije smo za zaposlitev naših učencev v skrbah. Verjetno bo treba se več prizadevanj, da bodo tako kot vsa leta doslej po šolanju našli delo.

Marica Benedik
OŠ Matevža Langusa

Zastarela osnovna sredstva

Iz pregleda vrednosti osnovnih sredstev gospodarskih organizacij združenega dela v Sloveniji po občinah, je razvidno, da večina občin razpolaga z ekonomsko dokaj zastarelimi osnovnimi sredstvi. Njihova vrednost je manj kot 50 odstotkov nabavne cene. To kaže na veliko ekonomsko zastarelost osnovnih sredstev, s katerimi razpolaga slovensko gospodarstvo.

Ce smo zaskrbljeni za usodo slovenskega gospodarstva, potem je stanje na Gorenjskem že kar katastrofalno. Gospodarstvo v petih gorenjskih občinah razpolaga z osnovnimi sredstvi vrednimi komaj še 41,9 odstotka svoje nabavne vrednosti in je globoko pod republiškim povprečjem. Gospodarstvo, od katerega pričakujemo, da bo izpolnilo vse obveznosti do svojih poslovnih partnerjev in do izvoza na zahodna tržišča, je praktično zastarelo, pri tem pa mora konkurrati z vsemi svetovnimi proizvajalcii in ponudniki izdelkov na prenasičenem svetovnem trgu. Cesto govorimo o razviti Gorenjski, o Iskri, IBI, Savi, Železarni, Peku, Planiki, Almiri, LTH, Alplesu, o njihovih izvoznih uspehih, nagradah za inovacije in oblikovanje izdelkov, pri tem pa se ne zavedamo, da svoje uspehe dosegajo s skrajno požrtvovvalnostjo svojih delavcev in pravilno poslovno usmeritvijo samoupravljalcev.

Podatki po občinah kažejo, da je ob koncu leta 1981 imela najbolj zastarela osnovna sredstva občina Tržič (32 odstotkov), malenkost boljša od Tržičasta bila Škofja Loka (39 odstotkov) in Jesenice (38,7). Kranj s svojimi 44,7 odstotki vrednosti osnovnih sredstev je še vedno pod republiškim povprečjem, edino Radovljica le-to malenkost presega s 49,7 odstotka.

Ce smo vlagali, potem smo pretirano vlagali v stavbe in premalo v proizvodnjo, v proizvodna sredstva, v nabavo nove tehnike in tehnologije. Morda je gospodarstvu pobrala vitalni del sredstev pretirana splošna in skupna poraba, družbenega nadgradnja z raznimi prispevkami in davki, tudi samo gospodarstvo se je neracionalno obnašalo, saj je zaposlovalo prek racionalnih potreb, toleriralo nedelo, namisljene bolnike ter se solidariziralo z vsemi upravičenimi in neopravičenimi izgubari. Po kapljicah so odtekala sredstva za negospodarske investicije, samo pa je računalo na razumevanje skupnosti in bank za nova vlaganja. Ker pa so ti viri skoraj usahnili, deviz za uvoz opreme ni, se je gorenjsko gospodarstvo našlo v nezavidljivem položaju.

Zato ne bo odveč opozoriti na skrajno racionalno poslovanje z osnovnimi sredstvi ter na manjša investicijska vlaganja, skladno z načrtom modernizacije proizvodnje, za odpravljanje ozkih gril, za uvajanje avtomatizacije in za zmanjšanje stroškov ter za povečanje izvoza. Cesto se tudi v več manjših korakov postopoma pride do cilja, vendar je temu treba podrediti vse umske in fizične sposobnosti slehernega člena kolektiva. Čas je tak, da bo moral prenekat osebna želja, potreba in zahteva počakati, navaditi se bo treba na dejstvo, da le trdno povezani, zdrženi in samoupravno organizirani, disciplinirani in delovni kolektivi, računajoč na sebe, lahko računajo tudi na pomoč družbe za dolgoročno premostitev težav.

I. S.

Realnejša srednjoročna prihodnost

Kamnik — Organizacije združenega dela v Kamniku so v podprtju letu srednjoročnega obdobja skušale upoštevati resolucijska proročila o povečanju izvoza, zmanjševanju uvoza, zniževanju stroškov, povečanju fizičnega obsega proizvodnje in o nižji dinamiki zaposlovanja, zlasti v administraciji. Gospodarstvu je in mu še vedno primanjkuje surovin in repromaterialov, vedno pogosteje domači dobitelji izsiljujejo plačilo v devizah za tekočo dobavo, zaradi omejenega uvoza opreme gospodarstvo ne more kvalitetno slediti novi tehnologiji. V Kamniku so z družbenim planom načrtovali 5-odstotno letno stopnjo rasti družbenega proizvoda. Ta predvidevanja so temeljila na investicijah, povečanem izvozu ter novih proizvodnih programih organizacij združenega dela. Vendar so zaostrene razmere glede zagotavljanja surovin in repromaterialov, ostrejša kreditna politika in omejevanje uvoza povzročile, da je družbeni proizvod v letu 1981 v primerjavi z letom prej celo upadel. Vzrok je iskati tudi v tem, ker kamniško gospodarstvo nima domače surovinske osnove, zaradi česar so tesno vezani na uvoz dragih surovin in repromaterialov, ki jih vrh vsega

primanjkuje. Prvi meseci tega leta sicer kažejo ugodnejše rezultate, vendar se je batiti, da bo zakon o razpolaganju s konvertibilnimi devizami še bolj omejil realno rast kamniškega gospodarstva.

Zato si prizadevajo za večji izvoz in produktivnost, večjo skromnost pa terjajo pri uvozu, naložbah, zaposlovanju in splošni ter skupni porabi. Vajeni »širokopotezne« gospodarstva bodo na Kamniškem verjetno težko zajadrati v še ostrejše stabilizacijske vode, posebej zato, ker jih vrh vsega ovira tudi zakon o razpolaganju s konvertibilnimi devizami.

D. Z. Žlebir

Telefonski imenik

Naši poštarji se že pripravljajo na izdajo novega telefonskega imenika. Pravijo, da bo nov telefonski imenik za prihodnje leto boljši, sodobnejši. Prizadevajo si, da bi sčasoma dobil tako obliko in vsebinu, kot jo imajo imeniki po svetu.

Izdajo novega imenika terja okoli 20.000 novih naročnikov.

D. S.

Bohinj — jezero — Letos so začeli v Bohinju obnavljati hotel Jezero, ki ga je pred letom porušil potres in je bil vse do zdaj zaprt. Alpetour Bohinj se je lotil obnove, dela pa opravljajo delavci Gradisa. Nedvorno bo prenovljeni hotel, ki leži na najlepšem kraju v Bohinju, velika pridobitev za bohinjski turizem. — Foto: D. Sedej

Ob prazniku

mag. Ivan Justinek,
predsednik SO Kamnik

Tudi letos občani Kamnika praznujemo svoj praznik v počastitev 27. julija, ko so se Kamničani in okolični leta 1941 odzvali narodnemu klicu k vstaji proti okupatorju. Člane partije, skojevce in druge je na Kamniškem pripravljal na vstajo revolucionar Tomo Brejc. V prvih revolucionarnih vrstah sta bila tudi mlada Kamničana Dominik Mlakar in Anton Miklavčič, pogumna in odločna skojevca. Vključena sta bila v borbeno skupino, ki je opravila nekaj uspehl akcij. Ena takih je bila tudi v noči na 28. julij, ko se je na Kratni zbrala skupina, ki je pripravljala akcijo na smodišnico. Na poti pa so okupatorjevi strelji pretrgali življenji obeh revolucionarjev.

V spomin na prvi žrtvi vstaje na Kamniškem in na Slovenskem sploh slavimo naš občinski praznik. Letos ga praznujemo v izjemno težkih gospodarskih razmerah, ki so deloma odsev ekonomskega gibanja v svetu, v največji meri pa posledica naše neprizadelenosti nanje. Temeljna značilnost gibanja, ki izpodljajo naše izjemne povejne dosežke, je neuskajanje med proizvodnjo vrednosti v materialni proizvodnji in vsemi oblikami porabe, tako investicijske, splošne, skupne in osebne. Poraba se je povečala neodvisno od ravni družbene produktivnosti dela, trošili smo več kot proizvajali in to je spodbudilo akumulativno in reproduktivno sposobnost gospodarstva, kar smo nadomestili s pretiranim in nesmotrnim zadolževanjem v tujini, ne oziraje se na družbeno produktivnost našega dela v primerjavi z razvitimi državami. Rešitev je v omejevanju porabe, v izboljševanju proizvodnje in v večji vključitvi v mednarodno delitev dela. Slednje pa je mogoče uresničiti le z modernejšo tehniko in tehnologijo, ki je Kamniku primanjkuje. Tudi sicer kamniško gospodarstvo v zadnjih letih močno zaostaja in mnogi gospodarski kazalci izpričujejo, da kamniška občina v tem pogledu ni pripravljena na čas, ki so prišli in bomo zato s skrajno težkimi napori premagali težave.

Te razmere terjajo odločne in odgovorne ukrepe na vseh področjih življenja in dela. Več in produktivnejšo bo treba delati ter varčneje ravnavi z dohodom. To pomeni predvsem racionalno nalaganje v tiste dejavnosti, ki bodo prinesle hitrejši napredok. Trajna izvozna naravnost bo v prihodnje stalnica našega ekonomskega razvoja, vendar možna le ob močnem dvigu produktivnosti dela, sicer bomo v mednarodni delitvi dela nenehno zgubljali dohodek. Naj te besede ne vodijo v malodušje, temveč v pogumnejši spopad s težavami. Te bomo zmogli le tedaj, če bomo delavcem in delovnim ljudem omogočili, da bodo resnično odločali o dohodku, da bomo torej uresničili besede velikana naše literature, Ivana Cankarja, zapisane v Hlapcu Jerneju: »Ti, ki si delal, tvoje je delo.«

Vsem delovnim ljudem in občanom občine Kamnik čestitam ob prazniku z željo, da se pogumno spopadejo z vsemi slabostmi, ki spremljajo naš razvoj.

Kamnik praznuje

V spomin na dogodek iz leta 1941, ki je na Kamniškem sprožil vstajo, občina Kamnik vsako leto praznuje svoj občinski praznik. V noči na 28. julij 1941 se je nameč skupina skojevcev pripravljala na napad na smodišnico. Pobudnika te in podobnih akcij sta bila domaćina Dominik Mlakar in Anton Miklavčič, ki sta tiste usodne noči padla pod okupatorjevimi strelji. V spomin na prvi žrtvi vstaje na Kamniškem in na Slovenskem sploh, so si v občini 27. julij, predvečer tega tragičnega dogodka, izbrali za svoj praznik.

Letos so začeli praznovati že v soboto, 10. julija, ko so občani Kamnika pospremili na zvezne mladinske delovne akcije Pirat 82 skupino mladih brigadirjev. V nedeljo, 11. julija, so v Gradišču pripravili spominsko svečanost ob 40-letnici požiga vasi Gradišče, prav tako so se slovensko sestali tudi pri Jurču v Črni ob 40. obletnici pobjava 51 talcev v Počev Črni, napada na sovražnikovo postojanko na Črnicu in požiga vasi Kališče.

Prihodnjo nedeljo, 18. julija, so se v streljanju z malokalibrsko puško pomerili strelci B skupine, istega dne pa so na obnovljeni kasaški stezi hi-podromu v Komendi pripravili ka-saško tekmovanje.

Osrednja slovesnost je bila minulo soboto, 24. julija, v Kamniku. Zjut-

raj so se občani zbrali na slavnostni seji občinske skupščine v Srednjosloškem centru Rudolfa Maistra. Navzočim je spregovoril predsednik občinske skupščine mag. Ivan Justinek, ki je orisal sedanj težaven gospodarski položaj občine, hkrati pa občane spodbudil k resnosti in odgovornosti. Ob tej priložnosti so podelili tudi letošnja občinska priznanja. Slavnostno sejo je zaključil koncert prvega slovenskega pevskega društva Lira. Ob 11. uri so se občani zbrali na Titovem trgu, kjer so slovensko odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši prvakinje ljubljanske Dramе, slovenske igralke Marije Vere. Ob strunnih zvokih kamniške pihalne godbe so nato odprli še svetovalni prodajni studio Ideja Eksperimentalne tkalnice. Osrednje skivesnosti so se udeležili tudi predstavniki s Kamnikom pobratenih mest. Tega dne so se odvijala tudi športna srečanja: teniško prvenstvo Slovenije za članę in tradicionalni odbojkarski turnir Slovenije. Na večer je bil na Trgu prijateljstva tradicionalni miting.

Praznovanje se je nadaljevalo še v nedeljo z občinskim lovskim tekmovanjem v streljanju na glinaste golobe pri lovski koči v Palovčah, proslave ob krajevnem prazniku Srednje vasi in konjeniško prireditvijo na hipodromu v Komendi.

Prodajni in svetovalni studio »Ideja«

Ob občinskem prazniku so v Kamniku odprli svetovalno prodajni center Eksperimentalne tkalnice »Ideja« - Ideja o »Ideji« se je porajala zadnja leta ob skokovitem prodoru delovne organizacije na tuje tržišče - Studio vez z domaćim potrošnikom

Ko so pred nekaj leti v Eksperimentalni tkalnici izdelovali prte z narodno motiviko in so jih pestile silne eksistencne težave, še od daleč ni bilo mislit, da bo delovna organizacija kdaj dosegla raven, kakršno je danes. Pred leti so celo razmišljali, ali naj delavnice pripojijo Svilanitu in jo tako rešijo propada. Z novimi kadri, spremenjenim proizvodnim programom in moderniziranim strojnimi parkom (ter seveda precej držnosti) je tkalnica v nekaj letih dosegla celo konkurenčnost na tujem tržišču. Danes večina svojih izdelkov izvaja v Skandinavijo, kjer njeni izdelki ne le da dosegajo iste cene kot na domaćem trgu, temveč so tudi glede »dizajna« najbolj cenjeni.

Zamisel o svetovalnem centru na domačih tleh se je porodila kot posledica naraščajoče potrebe po informiranju domaćega potrošnika. Kljub velikemu izvozu je tkalnica oskrbovala tudi domaći trg, le da je bila tu ponudba razdrobljena in nobena trgovina ni nudila celotne kolekcije za notranjo opremo stanovanja. Z anketami so ugotovili, da je domaći potrošnik neinformiran in da na področju opreme stanovanj pogreša strokovno svetovanje. Na osnovi teh anket so se pri Eksperimentalni tkalnici odločili ustavoviti poslovno enoto, ki bo potrošniku nudila vse to: svetovanje in

predajo enotne tekstilne kolekcije za notranjo opremo stanovanja, hkrati pa bi bila nosilec uveljavitev sodobne stanovanjske kulture.

Svetovalno prodajni studio, ki so ga v Kamniku odprli ob občinskem prazniku, bo pomenil tudi vez med potrošnikom in oblikovalcem. V studiu so zaposlili tri kreatörje in s tem okreplili že tako močno službo ustvarjalcev, ki je svojo uspešnost dokazala s trikratno zaporedno osvojitvijo ljubljanskih zmagov, najvišjega priznanja za ustvarjalnost v Sloveniji. Z okrepitevijo kreatorskih vrst (kar desetina zaposlenih dela na področju »dizajna«) ne ustvarjajo le pogovor za strokovno svetovanje, temveč za močno industrijsko oblikovanje, ki bo Eksperimentalni tkalnici na široko odprla vrata zahodnevropskega, posebej še skandinavskoga tržišča. V studiu »Ideja« bodo svetovalci ustvarjali pred potrošnikom, skrbno pa bodo proučili tudi njegove želje, potrebe in zamisli, ki jih bodo skušali oblikovati v izdelek, kakršnega potrošnik potrebuje.

Svetovalno prodajni studio »Ideja« so postavili v samem središču Kamnika, v adaptiranih prestorih nasproti občinske zgradbe. V adaptacijo in opremu studia so vložili precejšnja sredstva, vendar si od naložbe v nekaj letih obetajo lepe rezultate.

Pomnik igralki svetovnega slovesa

Hiši, kjer se je pred stoletjem rodila Frančiška Ksaverija Marija Epih, kasnejša slovenska igralka evropskega slovesa Marija Vera (v hiši je za časa svojega pravniškega pripravljenstva v Kamniku bival tudi pesnik Simon Jenko), so letos obnovili prečelje. Artitektska dela je opravil Bojan Štegel, plošče pa sta izklesala kamnoseka Franc Veparac in Tomo Kumar po zamisli kiparja Lea Homerja. Na plošči je reliefna podoba Marije Veri iz vloge Ifigenije na Tauridi.

Na slovesnosti je prvi spregovoril predstavnik turističnega društva, pobudnika za obeležitev rojstne hiše Marije Veri. Poudaril je besede, ki jih je pred leti o Mariji Veri izrekel dramatik Filip Kumbatovič - Kalan: »Marija Vera je združila v enotno umetniško izpoved evropske izkušnje in domače kulture, zato ji gre

upravičeno naslov »evropska igralka«. Nastopala je v nemčini, srbohrvaščini in slovenščini. Slovenskemu gledališču se je zapisala v dvajsetih letih, ko je bila narodu najbolj potrebna pomoč. Od takrat do svoje smrti 1954. leta je veliko prispevala k rasti slovenske gledališke kulture, katere nosilec je bila SNG Drama in podporni temelj igralka, režiserka in pedagoginja Marija Vera.

V spomin na slavno rojakinjo in dolgoletno sodelavko je spregovoril tudi Slavko Jan, igralec, režiser in nekdanji rektor Akademije za glasbo, radio, film in televizijo. V spominih na skupne odrške izpovedi je orisal lik Marije Veri in njen veličino ter pomen za slovensko gledališko kulturo.

Spominsko ploščo je odkril predsednik občinske skupščine Kamnik magister Ivan Justinek, ki je to dejanje pospremil z besedami:

»Z nerasvitev slovenske dežele se je umetnika podala z negotovostjo v širni svet evropske umetnosti. Želja, da skozi igre izpove veličino svojega umetniškega daru, je bila močnejša od naporov. S trdim delom je dosegla največ, kar lahko doživi umetnik za svojega življenja. Z vsemi svojimi vlogami je dobesedno osvojila gledalce, ki so jo nepopisno cenili, saj je zapela v njej v vsej svoji lepoti tista 'čarobna ptička', ki se ji pravi hrepeneje po umetnosti, kot je sama dejala. Ko se bo poslej Kamnik ponašal s to ploščo v dokaz, kako velike umetnike je dal slovenski kulturi, bo prav, če posebej mladini svetujemo, da se vzgleduje po Mariji Veri. Zlasti začrtan tega, kako pogumno je treba iti v bitke za življenje in uspehe. Tudi sama Marija Vera si je želela, da bi mladi slovenski igralci, ki vstopajo v prostor slovenske dramske umetnosti, pogumne in požrtvovalne ter s polno odgovornosti za slovensko kulturo nadaljevali tam, kjer je velika umetnica končala svojo umetniško poslanstvo.«

Občinska priznanja

Ob občinskem prazniku so 21 zaslужnim občanom Kamnika podelili častna priznanja skupščine občine Kamnik. Zlato plaketo je dobil Mirko Jerman, narodni heroj, organizator vstaje na Kamniškem in še vedno aktiven družbenopolitični delavec. Srebrne plakete pa so podelili: Jožetu Brlecu, Jožetu Burji, Francu Martincu, Ivanu Orehovcu, Janezu Pregledu, Ani Razpotnikovi, Branku Uršiču in Francu Zoretu. Bronaste plakete so prejeli Ana Cerkvenikova, Ivan Jus, Andrej Osolnik, Janez Podjed, Janez Repnik in Jože Semprimožnik. Sestim občanom so podelili še javna priznanja občine Kamnik, in sicer: Ivanka Bruharjevi, Pavli Kališnikovi, Bojanu Pollaku, Tončki Rihtaričevi, Francu Svetiču in Antonu Zoretu.

Na slavnosti so odkrili spominsko ploščo slovenski gledališki igralki, režiserki in pedagoginji Mariji Veri. Ob tej priložnosti je spregovoril tudi njen dolgoletni sodelavec, igralec in režiser ter rektor AGRFT Slavko Jan. — Foto: D.Z.

O Kamniku so dejali ...

Domačini imajo o svojem kraju vselej veliko povedati in tudi kritike nikoli zmanjka. Praznično razpoloženje pa pomiri še tako kritične duha. Vsaj take je kazalo, ko smo se podali med Kamničane z vsem sanjem, katere so dobre in katerih slabih strani njihovega mesta. Sedaj se je skukal pretežno očitati prednosti, slabosti pa se nekaj neoddvojljivo deli vsakdanje življenja.

Ibrahim Puškar

»Ne živim ravno v samem mestu Kamniku, temveč nekoli više v Črni, kjer tudi delam v niku kaolina. V ta konec sem priselil pred dvajsetimi leti iz Bosne. O Kamniku vse našel sliškovito staro mesto, je, ki sicer vse značilnosti mesta, a prijetnem podeželskem kotišču. Hkrati pa je vse pri roki: vina, banka, telefon... Verjam, ima mesto tudi kako pomembnejšo kultivost, vendar ne vem zanj. časa pa oprikih.«

Janko Blagović

»Nisem ravno rojen Kamniker, ker pa v mestu živim že prej najst let, se čutim za domačega Kamnik je privlačen zaradi lege pod Veliko planino in starosti. Seveda ima nekaj bosti. Mnoge stvari bi bilo trebalo urediti, vendar jih je težko zanesljivočih se interesov določenih ljudi: na eni strani domačinov in na drugi priseljenec. Slednji so stežka pripravljeni žrtvovati za skupno dobro v kamniškega prebivalstva, ker tu ne počutijo kot doma. V tem okolici je potem težko pripraviti ljudi za napredok. Eden od velikih kamniških problemov je urjanje okolice v novih naseljih. Ljudje se namreč še ne zavedajo, da bi bilo moč z malo truda in naražanja na tem področju mogoče postoriti.«

Angela Urh

»Rojena sem na podeželju, ker se v kamniški občini, zdaj že 22 let živim v Kamniku. Kljub temu, da ima Kamnik precej industrij, nima vseh tistih nezavetnih značilnosti industrijskih mest: umazanije, nečistega zanesljivih voda... Živim severnem delu Kamnika, koder mi dača na podeželje, mi morda zato zdi življenje v malem mestu lepo. Na vodohid v Svilanit, v industrijsko mesto, vendar tudi tam okolje ni načelo. Mislim, da v Kamniku živimo taki ljudje, ki zares skrbi za red in čistočo.«

Probleme redno spremljajo

Kamnik — Da je bolje preprečevati kot zdraviti, so si edini tudi v kamniški občini, kjer skušajo imeti vsakdanje gospodarske in družbene probleme čim bolj na očeh. Z rednim spremljanjem stanja v občinskem gospodarstvu jim uspeva preprečevati presenečenja, ki jih gospodarstvo pripravlja pomanjkanje reproducijskega materiala, izpadi proizvodnje, nezaposlena delovna sila in podobno.

Pri občinskih organih so ustanovili dvoje štabov, ki so jih zadolžili za redno sledovanje vseh gospodarskih vprašanj: politični »stabilizacijski aktiv in operativni razvojni štab. V sak teled se sestajajo in premotijo poročila iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, kjer so prav tako odločili spremljati svojo gospodarsko stabilnost.

S trenutnim stanjem so kar zadovoljni, saj se še niso pojavili zastoji. Nasprotno, vse organizacije zdržajo delo, razen Kemiske industrije, pospešeno delajo za izvoz. V Alpremu jeseni pričakujejo težave zaradi pomanjkanja lepila in polnil. V Stolu pa se že zdaj otepajo s problemi, ker jim zaradi omejitve naložb manjka naročil. Do jeseni so za vsak primer pripravljeni tudi na kak izpad proizvodnje in zaradi tega na prisilne dopuste. Nezaposlenosti se kamniškim delavcem ni bilo, saj iz občine glavnina delovne sile uhaja v Ljubljano. Bolj jih skrbi, ali bodo mladim uspeli zagotoviti delovna mesta, za katera so iz izolali.

Več pozornosti ključnim vprašanjem

Delegati jeseniške kulturne skupnosti so sprejeli dopolnjen letosni program dela, v katerem namenjajo osrednjo pozornost ključnim problemom razvoja kulture v občini.

Jesenice — Na pobudo delegatov z ustanovne skupščine občinske kulturne skupnosti, ki so menili, da mora kulturna skupnost dati več pozornosti in prizadevanj ključnim problemom razvoja kulture v jeseniški občini, so na zadnji seji skupnosti sprejeli dopolnjen program dela za letos.

V uvodu je podprtano, da mora kulturna skupnost v prihodnjem telesno sodelovati z izvršnim svetom skupščine občine Jesenice ter iskati pomoč in sodelovanje pri strokovnih službah občinske uprave. V programu so podrobnejše opredeljene tudi vse pomembne naloge.

Posebna pozornost velja kadrom v kulturi, ki jih je očitno premalo. Potrebno bo pripraviti analizo ter se dogovoriti, kje jih, tudi prek ustreznih programov usmerjenega izobraževanja, dobiti. Skrb za kadre mora postati poglavita naloga vseh nosilcev kulturne dejavnosti v občini.

Na področju dela zveze kulturnih organizacij Jesenice bo potrebno zaostriči odgovornost izvajalcev ter preseči prakso financiranja le na osnovi lepo napisanih programov in poročil. Okrepiti bo potrebno tudi vsebinsko dela društva, ki morajo prenesti v nosilce, ne le kulturne, temveč tudi splošne vzgoje in osveščanja delovnega človeka in občana.

Pomembno področje je kultura v združenem delu, kjer mora zveza sindikatov začeti široko razpravo o trenutnem stanju, delu in problemih. Predvsem bo potrebno rešiti težave v organiziranosti, evidentirjanu potreb in planiranju kadrov.

Dopolnjeni program zajema tudi naloge na področju varstva naravne in kulturne dediščine. Skrb zanje je treba prenesti v krajevne skupnosti, ki so zdaj pogosto odmaknjene od te problematike. Področje knjižničarstva zahteva izdelavo analize sedanjega stanja, boljšo samoupravno

organiziranost in boljšo povezavo z izposojevališči.

Filmska vzgoja je v jeseniški občini povsem neorganizirana in odvisna od zakonov komercializma. Rešitev je treba iskati v sodelovanju z izobraževalno skupnostjo, saj je v okviru usmerjenega izobraževanja filmske vzgoje enakovreden predmet.

Z amatersko gledališčem Tone Čufar Jesenice je v programu načog poudarjeno, da je gledališče v zadnjih letih napravilo pomemben kvalitetni korak, v prihodnjem pa se je treba še bolj zavzemati za reševanje kadrovskih in prostorskih težav.

V zadnjem poglavju so opredeljene naloge v okviru sodelovanja z zamejskimi Slovenci in rojaki na začasnem delu v tujini. Na tem področju se kaže vrsta pobud, ki jih je treba uskladiti in glede na možnosti izdelati program sodelovanja.

J. Rabič

Z zanimivega večera Vaški praznik, kjer so na svojevrsten način združili v novo celoto dejavnost vseh sekicij.

To je mōra

»Ne vem, kaj me žene v slikanje. To je muka, mora, ki se je ne morem otresti. Pa tudi zadovoljstvo, ko gradim, ustvarjam,« pravi slikar Karli Kuhar

Besničan Karli Kuhar se mi je zdel čisto prijeten fant, nič podoben vase zapretemu, molčečemu in stalno tuhajučemu umetniku, kakšnega sem si podzavestno slikeval. Pravo veselje je bilo klepetati z njim, prisluhniti njegovi odkriti, pošteni besedi, ko je govoril o sebi, o svojem delu in pogledih na slikarstvo, ki ga je povsem prevzel.

»Solo sem sovražil,« je povadel. »Se danes čutim ogabni vonj po redu, ki je vladal v njej. Nisem se mu mogel podrediti. Priznam, slab učenec sem bil.«

Pa vendar je prav šola iztrgala njegov slikarski talent iz nerodnih samorastniških poskusov. Začelo se je v višjih razredih osnovne šole, ko je bil njegov likovni pedagog Vinko Tušek, tudi sam umetnik. Kar delaj, fant, mu je prigovarjal in poklical mama, češ kdo riše namesto njega. Potem šele se je odprlo. Karli Kuhar je slikal, slikal, Vinko Tušek pa ga je usmerjal in spodbujal. Bil je dober mentor. Nikoli mu ni prigovarjal, kaj in kako naj dela, le ocenjeval je. Žal so se najbolj zgodnja Kuharjeva dela v glavnem porazgubila.

»Na likovno solo nisem šel prav zaradi odpora do šole,« je nadaljeval. »Danes mislim, da šola niti ni tako pomembna. Glavno je, da imaš voljo, da vztrajaš, delaš, poskušaš. Sam se največ naučiš.«

Karli Kuhar se nikakor ni mogel otresti krajine. Dolgo je trajalo, preden je začel iskati detajle, ki pa ga danes tudi ne zadržujejo več. Zanimajo ga sestavljanke. Voda v različnih oddaljenostih, različnih časih in krajih je njegovo najnovejše področje raziskovanja, potem ko je na podoben način obdelal že oblike.

Veliko sodeluje na razstavah, slikarskih kolonijah, ex temporeh. Pred kratkim se je vrnil iz Marezig pri Kopru. Pripoveduje sljivo anekdot s tega natečaja.

Tema je bila »banalna« človek in vino, časa, da pripravi slike, pa le tri dni. Mahnil jo je na Primorsko, poslikal krajino, jo zataknil

na prtičnik avta in se zvečer vrnil v Kranj. A čudo, slike ni bilo več. Sveže oljne barve so izginile. Kaj naj storiti? Ponoči je iverko na novo premazal in jo posušil s fenom. A ena slika je bila premalo. Naj riše steklenico in kozarce? Upiral se mu je. Potem ga je prešinila misel. Na mizi so se križale sence dveh luči. Nanjo je postavil plutovinaste zamaške in podobo prenesel na les ob senco nevidne steklenice.

Sliko je zgodaj zjutraj položil na vrh prtičnika in odbrzel proti Marezigu. Pred koncem poti se je še za hip ustavil, postgal muhe, ki so se nabrale po robovih, malo pomazal z barvami in se prikazal organizatorjem.

Za svoje delo je dobil nagrado, osemdeset litrov vina. Ko se je vračal domov, so ga ustavili milici. Tovariš, si kaj popil? Zanimivo, da sploh ne piše.

»Ne vem, kaj me žene v slikanje. To je muka, mora, ki se je ne morem otresti. Pa tudi zadovoljstvo, ko gradim, ustvarjam. Prej, ko sem bil zaposlen še v Jugotehniki, sem večkrat za uro ali dve »skočil« iz trgovine, da bi slikal. Gnalome je. Zdaj delam v Globusu in si podobnih skokov ne morem privoščiti. Kljub temu pa me poklic ne utesnjuje. Morda mi kontrast celo koristi. Ko slikam, sem sam, v trgovini pa so ljudje.«

»Rad bi čim več razstavljal, čeprav je vsak zaključek razstave zame neke vrste konec. Zavesa pada. Takrat se najslabše počutim. Ostanemo se izbirati: ali iskati nekaj novega ali pustiti vse skupaj. Tega seveda ne morem.«

Značilno za Karlija Kuha je, da se ne vdaja komercialnosti, ki po njegovem mnenju slikarje spuje, da delajo, kar ljudem ugaša. On slik ne prodaja. Za preživetje zaslubi v trgovini, ki je prav zato ne namerava pustiti.

Za slikanje izkoristi skoraj vsako uro prostega časa, dopusta, med katerim se večina drugih ljudi uklanja lahkonim užitkom. Zdaj se pripravlja na ex tempore v Piranu in potem na samostojno razstavo v tamkajšnji galeriji, na kateri bo prikazal sestavljanko na temo vode. Petdeset različnih slik bo sestavljalo zaokroženo celoto.

»Včasih sem mislil, da ne smem boditi po drugih razstavah, da se moram na vsak način izogniti kopiranju. Danes mislim drugače. Na vsaki razstavi vidim kaj novega, dobrega, v drugačni obliki sprejemljivega tudi zame.«

Karli Kuhar je v slikarstvu uspel. To dokazujejo pohvalne ocene njegovih del, številne nagrade. Ni lahko izpluti na vrh. Potreben je talent in veliko veliko vztrajnosti. Vse to on ima. Morda le škoda, ker slika na iverki, ki menda ni trajna in bodo zato sčasoma njegove stvaritve zbledete.

H. Jelovčan

60 let Miha Klinarja

Jesenški književnik, zgodovinar, publicist in kulturni delavec, ki sicer zadnji čas živi na Bledu, MIHA KLINAR je v torku, 13. julija, praznoval 60-letnico svojega ustvarjalnega in literarno plodnega življenja.

Rodil se je, doraščal in dorasel pod dimniki jeseniške železarne, v soju »železni ognjev« med Simmi Sirotniki, stavkaši, uporniki in borci za pravice in družbeno ureditev. Vse to se odraža v njegovih literarnih delih — poeziji in prozi, življenju in dogajanjem pod železarskimi dimniki pa se je loteval tudi kot zgodovinar in z vsem skupaj jeseniškemu železaru, delavcu — proletarju — zgradil veličasten in neuničljiv spomenik.

Tudi on je šel po poti svojih Simnov Sirotnikov, sledil »orkestru stoletnih gozdov« in se pridružil viharju, ki je pregnal okupatorje in zrušil staro. V tem viharju se je izoblikoval v pesnika naše revolucije, v doživetega lirika.

Njegova ustvarjalna življenjska pot se je do nedavnega, ko se je preselil na Bledu, ponovno nadaljevala v njegovi dolini, dolini »simfonije dela«, dimnikov... Tej svoji simfoniji ostaja zvest tudi sedaj, kajti njegove korenine so še vedno med »splavarji na goreči železni reki«, med »slapovi železni ognjev«, ki spreminjajo »zaraveli čas...«

Ob njegovem življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo, želimo zdravja in zadovoljstva in da bi še dolgo iz njega pelj ljudje, ljudje, ljudje... Joža Varl

Svečarska obrt

Radovljica — V Šivčevi hiši so v petek odprli zanimivo razstavo, ki prikazuje zanimive in manj znane izdelke svečarske obrti. Razstava bo odprta do 29. avgusta, vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

Gradič zanje so prispevali Dolenski muzej iz Novega mesta, Pokrajinski muzej iz Ptuja in Slovenski etnografski muzej iz Ljubljane ter svečarji Andrej Kravčič iz Ljubljane, Ivan Murn iz Novega mesta, Jože Preskar iz Celja, Tone Stele iz Kamnika in Vanda Stržinar iz Vrhnik.

Zavidanja vreden razcvet

VISOKO — Delo kulturno umetniškega društva Valentin Kokalj prerašča v pravi mali kulturni center. V njem delujejo dramska, folklorna, pevska, recitatorska sekacija in letos nova sekacija za izrazni ples. Dramska in recitatorska imata za seboj takoreč tridesetletno tradicijo, pevska in folklorna pa sta začivali v zadnjem obdobju. Kljub mladosti imata že obe svoje »podsekcijske. V okviru folklorne sekcijske vadijo tri skupine — cicibanova, ki pleše za otroke prirejene plese, pionirska z venčkom kol in gorenjskimi plesov ter mladinska skupina s pretežno gorenjakim programom. V okviru pevske sekcijske pa delujejo mešani in otroški pevski zbor. V društvu aktivno deluje prek sto ljudi.

Res je takšen vzpon kulturnega življenja na Visokem mogoče uokviriti v zadnjih nekaj let, toda če stvar pogledamo natančneje, je to vendarle trud nekaj generacij. Za tako obsežen program dela, ko skorajda ni hiše brez vsaj enega aktivnega člana v društvu, so namreč poleg učinkovite in dobre organizacije potrebni tudi vzgoni in premiki v mentaliteti ljudi. Množičnost in raznovrstnost, kakršno gojijo na Visokem, sta najučinkovitejša pot za vzgajanje domače publike. Leta pozorno spremlja v ploska ob slehernem nastopu.

Za letošnji občinski praznik bo KS Visoko izbrana in nagrajena kot najboljša v občini. Nedvomno ima tudi društvo pri tem svoj delež. Da pa je lahko tako začivilo, gre zasluži tudi vsem DPO v KS. Samo za primer naj navedem, da mu je krajevna konferenca SZDL že dvakrat odstopila vsa sredstva, zbrana od njihove članarine.

Na letošnjo sezono upravičeno gledajo s ponosom. Od septembra do junija so imeli povprečno kar dva do tri nastope mesečno.

Dejavnost društva pa se ne končuje v domačih vaseh. Nauzujejo stike in izmenjujejo izkušnje z drugimi društvi. Pevski zbor uspešno sodeluje z mešanim pevskim zborom Krka Novo mesto in moškim pevskim zborom Fužinar Ravne. Doslej na Visokem beležijo dva poskusa širšega sodelovanja, in sicer z dvema krajevnima skupnostima v žalski občini. Letos je tod gostovalo kulturno društvo Danica iz Šentprimoža na Koroškem. Prisostvoval je tudi vice konzul republike Avstrije.

Naredko so na Visokem organizatorji, soorganizatorji ali gostitelji kulturnih prireditev, ki sežejo v širši slovenski prostor. Tako so bili letos že drugič sogostitelji zborovske prireditve Pojo naj ljudje. Lahko bi navedli še kaj, denimo samostojen koncert domačega pevskega zbora ali sodelovanje folkloristov na festivalu Bratstvo in enotnost.

Pa načrti za prihodnost? Pravijo, da želijo predvsem dvoje: obdržati sedanje intenziteto dela, seveda z določenimi premiki v kvaliteti in se naprej uredničevati idejni projekt za ureditev Zadružnega doma, s posebnim poudarkom na ureditvi osrednjega prostora — dvorane, ki naj bi jo tudi tehnično uspobili za kvalitetno kulturno življenje.

Dragica Šeško

Obetajo zanimiv festival

Od 13. do 18. oktobra bo v Kranju že deveti mednarodni festival športnega in turističnega filma - Številne obrobne prireditve

Kranj — Prve prijave za sodelovanje na devetem mednarodnem festivalu športnega in turističnega filma, ki bo od 13. do 18. oktobra v Kranju, že prihajajo. Organizacijski komite je povabil več kot petsto domačih in tujih producentov, kar obeta, da bo spored filmov letos še posebej bogat.

Tudi večina članov devetčlanske mednarodne žirije, ki bo ocenjevala sodelujoče filme, je že znanih. Povabilo so se odzvali letošnji oscarjev nagrajenec z Madžarske Istvan Szabo, jugoslovanski filmski režiser Slobodan Šijan, filmski kritik iz Egipta Fawzi Soliman, češka »loko-motiva« Emil Zatopek, turistični strokovnjak iz Zahodnega Berlina Peter Köppen in direktor jugoslovanske smučarske reprezentance Tone Vogrinec.

Letošnji festival v Kranju bodo spremljale številne obrobne prireditve. Tako se bodo sestali člani

izvršnega odbora CIDALCA, člani izvršnega odbora mednarodne konference kratkega filma, slovenski turistični novinarji, ki prav letos proslavljajo dvajsetletnico obstoja svoje sekcijske, dokaj pomembno pa bo posvetovanje jugoslovenskih turističnih propagandistov na temo Sodobni vidiki turistične propagande s poudarkom na audiovizualnih medijih.

Med festivalom bo v kranjski mestni galeriji odprta razstava doprsnih kipov slovenskih športnikov, za peste strevitve turističnega dela pa bo posebej zanimiva nagradna razstava jugoslovenskega turističnega plakata. Na natečaj je organizacijski komite povabil vse pomembne jugoslovanske turistične organizacije. Hkrati bodo v kranjskih vitrinah razstavljeni tudi najboljši svetovni turistični plakati, berlinski nagrajeni iz preteklih let. H. J.

Pridobitev loških počitničarjev

Po štirih letih neregistriranega in brezstatusnega delovanja občinske počitniške skupnosti iz Škofje Loke slednjič svetlejše obzorje – Še julija se bo namreč dosedanja skupnost (v prihodnje pa počitniško društvo) sestala na ustanovnem občnem zboru.

Škofja Loka – Pred štirimi leti je deset organizacij združnega dela iz škofjeloške občine začelo združevati počitniške zmogljivosti, da bi svojim delavcem in občanom zagotovili čim cenejše letovanje. Pobudnik združevanja je bil občinski sindikalni svet, ki je prevzel tudi finančne obveznosti, občinska počitniška skupnost pa je nastala iz počitniške skupnosti Zelezničarji, h kateri je pristopilo še nekaj novih članov. Z zmogljivostmi počitniških domov v Strunjanu in Portorožu jim je uspelo zagotoviti 120 postelj. Začetek je bil kajpak bolj skromen, vendar so računalni, da se bo z leti še katera od delovnih organizacij v občini pridružila s svojimi kapacitetami, saj so bili pogoji več kot ugodni. Delovne organizacije so namreč prispevale svoje kapacete in pokrivači stroške amortizacije, vse ostalo pa prispeva občinski sindikalni svet. Vendar tedaj loški počitničarji še niso računali na težave, ki se bodo pojavile glede ureditve statusnega

vprašanja. Le-ti se namreč vlečejo že vsa leta.

Občinska počitniška skupnost bi se že takoj v začetku lahko organizirala kot turistična delovna organizacija, vendar bi bila s tem kajpak davčno obremenjena kot vsaka druga gospodarska institucija. Ko bi se bili tako odločili, bi bili prisiljeni nekoliko draže poslovati, s tem pa bi postavili na laž svoja prizadevanja za poceni delavski turizem. Torej so težili k drugačni organizirani, registracijski in statusni opredelitvi. Vsa štiri leta so sicer dobro, vendar nezakonito poslovali, saj niso bili zapisani v sodnem registru in SDK-jim ni mogla pogledati skoz prste.

Skupaj z občinskimi sindikalnimi svetom so pred tremi leti začeli razglabljati, kako na primeren statusni način urediti svojo registracijo. V ta namen so se sestali na neštetičkih posvetih s počitniškimi skupnostmi v Sloveniji, z republiškim svetom zveze sindikatov, počitniško zvezo Slovenije in še nekaterimi. Ena od

možnosti je bila, da bi svoje zmogljivosti registrirali pri počitniški zvezi, ki se ukvarja z mladinskim turizmom. Ker pa bi bilo potem vprašljivo nadaljnje poslovanje počitniške zveze z neekonomsko ceno, so morali Škofjeločani poiskati drugo možnost. Na tematski razpravi pred 3. konferenco zveze sindikatov so jim predstavniki republiškega sveta zveze sindikatov predlagali, naj se oblikujejo kot samoupravna interesna skupnost. To bi bila rešitev, vendar bi bil delavec prizadet s prispevno stopnjo za novo skupnost, kar ni ravno v prid cenenosti delavskega turizma.

Najnovješča pobuda, ki je slednjic obvejala, je registracija v okviru počitniškega društva. Kot društvo poslej počitničarjem bo ne več treba skrbeti, da bi bili obremenjeni z dajatvami in obveznostmi kot gospodarske organizacije. V novih okvirih sicer delovne organizacije, ki v počitniško društvo združujejo svoje zmogljivosti, ne bodo mogli biti več člani, pač pa bodo pravni člani delavci ali pa sindikat. Počitniškemu društvu preostane le še, da svoje članstvo opremijo z izkaznicami.

Zaradi neurejenega statusa doslej počitničarjem ni uspelo sklepati uradnih dogovorov glede združevanja počitniških kapacet z organizacijami združenega dela, odslej pa upajo, da jim bo uspelo pridobiti še dodatna ležišča. V Škofji Loki imajo namreč delovne organizacije skupaj 1636 ležišč, ki pa zaradi kolektivnih dopustov niso dovolj izkoriscena. Vprašanje je le, ali se bodo delovne organizacije odzvati, kajti poleg neurejenega statusa jih je mogoč še nekaj drugega. Bilo so se namreč, da bi se kdo pred njihovimi delavci polačal počitniških zmogljivosti, po drugi strani pa so jih motili veliki materialni stroški. Znotraj organizacij združenega dela se taki stroški lahko porazgubijo, v počitniški skupnosti, kjer so edini vir dohodka dotacije sindikata, pa težje. Finančno vprašanje namreč kljub ureditvi statusnega položaja ostaja še naprej šibka točka.

D. Zlebir

Mladim utreti pot v kmetijstvo

V okviru šestega srečanja mladih zadružnikov Slovenije na Vranskem so mladi kmetje minulo nedeljo sedli za okroglo mizo in se posvetovali o tem, kako zagotoviti pogoje, ki bi mladim olajšali odločitev za delo na kmetijah

Vransko – Za okroglo mizo se je beseda suška pretežno okrog koncepta kmetijske politike v družbi in o tem, kakšno je mesto mladih v tej pomembni gospodarski veji. Pomena kmetijstva se družba vse bolj zaveda, o čemer pričajo številni dokumenti zadnjih obdobjij, med njimi tudi dokumenti za mladinski kongres in rezultati nedavne razprave mladih na problemski konferenci »Naloge in vloga mladinske organizacije pri spremnjanju in razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu«.

Mladi so se v razpravah zavzemali za sistematičen razvoj kmetijstva, ki naj bi vodil k spremnjanju sedanjih še dokaj zastarelih odnosov. Le-ti namreč mladih na kmetijah onemogočajo napredno, samoupravno življeno in delo. Posebnega pomena se jim zdi uveljavljanje dohodkovnih odnosov, svobodna menjava dela ter odločajoči vpliv tistih, ki delajo na kmetijah in ne nekih administrativnih struktur.

Praksa je često drugačna od teh pričakovanih. Mladi nosilci kmetijske proizvodnje so neredko v položaju, ko je njihovo samoupravno odločanje povsem omejeno in njihov vpliv na odločanje o pogojih življenga in dela na kmetiji minimalen. Običajno niso lastniki kmetij, kjer žive in delajo, zato jim je teže odločati o vlaganjih in razvojni usmeritvi. Čeprav bi bili lahko na podlagi združevanja dela člani zadružnih organizacij, kjer bi se uveljavljali kot samoupravljeni, je to le redek pojav. Tudi v krajjevih skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih in organizacijah si niso izborili svojega mesta.

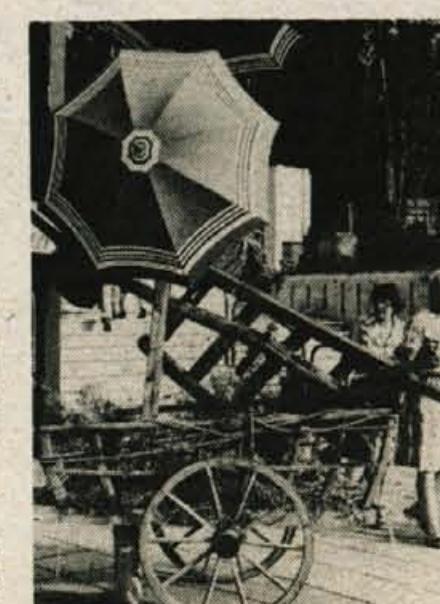
Klub jasnim razvojnim usmeritvam, postavljenim o razvoju našega kmetijstva, še vedno niso razčiščene poti in načini, kako mlademu kmetu izbojevati tak položaj, ki mu bo omogočal, da se uveljavlji kot nosilec napredka v kmetijstvu. Mladina predlaga, naj bi lastništvo ne bilo prevladujoč dejavnik odločanja o kmetovanju, temveč bi moral odločati delo in njegovi rezultati. Mladi kmetje bodo morali poiskati pot k zadružnim organizacijam, od koder

njihov korak k samoupravnemu odločanju ne bi bil več tako težak. Družba jih mora v tem podprtji, če se zaveda dejstva, da na mladih ramenih sloni napredek kmetijstva. Družbeni pričakovanja bo mlad kmet lahko uresničil le, če mu bo pot za uveljavljanje novosti in naprednih pobud odprta.

Od prvih pesimističnih napovedi, da smo letos v turistični sezoni »opleli«, smo si nekaj oddahnili: ni rožnato, ni »boom« kot smo bili nekaj sezona vajeni, je pa kar zmerna sezona. Turistov je dovolj, kako bo z izkupičkom, pa bomo zvedeli ob koncu.

Turistov, domačih ali tujih, je res dovolj na cesti, na mejnih prehodih in na ulicah, veliko vprašanje pa je, koliko bodo ti turisti potrošili v naši deželi. Pomembna je izvensonska potrošnja, ki prinaša največ, pomemben je čas bivanja tujih in domačih gostov.

Izvenpenzionska potrošnja pa nam hudo šepa. Če odmislimo domala nerazumljivo pomanjkanje kave ali mleka v turističnih sredinah, če odmislimo to, da ob sobotah ne morejo turisti nakupiti svežega mesa ali zelenjave, potem nam ostanejo, denimo, trgovine, prodajalne spominkov, zabavno življenje, pridelite, ponudba nasprotnih. Le-ta je iz leta v leto enaka, pičla, kičava, borna, tako stereotipna, da je malo bolj izbirčni potrošnik sploh ne jemlje v mar. Tu smo hudo na repu, tu nam že leta in leta hudo škripije, kajti ne znamo in ne zmoremo se

Izvenpenzionska ponudba je z redkimi, častnimi izjemami nedomelna in borna. Ne znamo ji še dati tistega poleta, ki bi prinašal dosti več deviz in turistom nudil zadovoljstvo.

D.S.

Obdelava kmetijskih zemljišč

Gorenjska kmetijska inšpekcijska se je aktivno vključila v akcijo pregleda obdelanih in slab obdelanih kmetijskih zemljišč. Ugotovili so, da značilnih primerov neobdelanih zemljišč v ravninskih predelih ni, temveč nastaja problem slab obdelanih zemljišč in nepokošenih travnikov in košenici v višinskih in hribovskih predelih.

Akcija pa je trajnejša in zahteva precej časa. Ugotovili pa so tudi, da se izvršni sveti in skupščine občine ter ustrezni kmetijski organi in organizacije zadovoljivo udeležujejo akcije, da pa so še vse preveč pasivne posamezne krajevne skupnosti.

D.S.

Podražitev krije le nekaj izgube

S 1. avgustom bo električna energija dražja za 18 odstotkov, vendar bo elektrogospodarstvo pokrilo le polovico planirane izgube – Sami bi lahko privarčevali le 353 milijonov dinarjev

Kljub nasprotovanju predstavnikov vseh treh slovenskih železarn, tovarne glinice in aluminija, tovarne dušika Ruše, petim velikim prabnikom električne energije, so delegati skupščine interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije sprejeli predlog, da se cena električne energije s 1 avgustom zviša za 18 odstotkov. Pet »velikih« je bilo mnena, da bi se cena energije za vse uporabnike morala zvišati enako. Vendar pa je prevladalo mnenje, da je potreben korenin poseg v tarifni sistem. Nekateri uživajo velike popuste, drugi gospodinjstva in industrija pa morajo plačevati nesorazmerno dragi elektriko.

Diferenciranja na podražitev energije bi tako pomenila, da bi se petim odjemalcem električne energije podražila najbolj izdatno – za 40 odstotkov. Ostalim odjemalcem za 18 odstotkov, toliko tudi gospodinjstvom. Pod povprečnim odstotkom podražitve pa bi ostali odjemalci energije, ki dobivajo tok z 1 do 35 kilovoltne omrežja in tudi odjemalci na 0,4 kilovoltnem omrežju. Prvimi bi se cena zvišala za 16 odstotkov, drugim pa za 12 odstotkov.

Elektrogospodarstvo pa ugotavlja, da bo tudi s podražitvijo od 1. avgusta dalje polovica pričakovane izgube še vedno ostala nepokrita. Če bi tako cene do konca leta ostale nespremenjene, bi nastalo za okoli 3.000 milijonov dinarjev izgube. Zvišanje cene za 18 odstotkov pa bi od 1. avgusta dalje prineslo le dodatnih 1.405 milijonov dinarjev za kritične stroškov enostavne reprodukcije.

Odločitev o zmanjšanju izgube – ugotavlja elektrogospodarstvo – je v rokah republike skupnosti za cene. Kako bo z ostalim, zastrešuje velikim zneskom pričakovane izgube še nejasno. Elektrogospodarske in premogovniške organizacije so se odločile za dodatne ukrepe. Privarčevali bi 353 milijonov dinarjev, kar pa je le nekaj več kot desetina pričakovane izgube.

D. Sedej

Strniščni dosevki

Prva košnja na travnikih se je letos precej zavlekla v junij, saj kmetje navadno kosijo že maju. Ta zakasnitev in očitna suša, ki se obeta, pa lahko povzroči izpad druge košnje in zato tudi manj osnovne krme. Ta primanjkljaj, kot svetuje Kmetijski zavod Slovenije, pa se lahko nadomesti z ustrezno izbiro in setvijo strniščnih posevkov.

Površine, ki ostanejo po spravilu ozimnega žita, so pri nas slabo izkoriscene. To pomeni, da jih kmetje v glavnem sejejo s krmnimi poljčinami, ki so slabše kakovosti. S smotrimo in načrtno setvijo krmnih dosevkov pa bi lahko pridelali znatno več krme, predvsem pa dobre osnovne kakovostne krme, ki je bogata z beljakovinami. Zdaj kmetje že precej površin namenjajo strniščni repi in pitniku. Danes pa lahko izbirajo med številnimi bolj kvalitetnimi krmnimi rastlinami.

Setev krmnih dosevkov priporočajo za krmo, zemlja ostane večino

leta pod rastlinsko odejo, krmni sevki zapustijo v tleh precej krovinskih ostankov, pridelek večin dosevkov se odlikuje po dobrki kakovosti. Po spravilu zgodnjega krovirja in žita je v Sloveniji še dovoljno topilote od jesenskega mraza uspešno pridelovanje strniščnih dosevkov. Za setev priporočajo krmov, mnogocvetno ljulko, detelicu, repico, mešanico ovsja z grašico z grašico s koruzo. Če rabijo kmeti kakovostno krmo pozno jesen, imajo prednost predvsem krmov, listnatih ohrov, listnatih ohrov. Če so več potrebe po krmi do jesenske slame pa imajo prednost mešanice koruze in grašice in grašice.

Pri setvi julija bi lahko v osrednjem Sloveniju pridelali zelo veliko. Sem dosevkov se dobi v semenarnah, setvijo strniščnih dosevkov pa bi predelali dodatno krmo in tako približili pri senu in silaži.

D. S.

Plin bo omilil onesnaževanje

V Tekstilindusovem obratu I se pripravljajo na obnovo toplarn - Premogov zdrob in prah, ki je glavni vir onesnaževanja, bo zamenjalo kurjenje z zemeljskim plinom - Gradnja plinovoda in obnova toplarne bosta predvidoma sklenjeni 1984. leta - Naložba bo po sedanjih cenah zahtevala okrog 300 milijonov dinarjev

Kranj – Tekstilindusov dimnik v obratu I na Gorenjesavki cesti je eden glavnih onesnaževalcev mesta Kranja in okolice. Nanj sta priključena dva visokotlačna parna kotla. Prvi, star petinštirideset let, ima potujočo rešetko in je kurjen s premogovim prahom.

Glavni vir onesnaževanja zraka je kotol, ki je kurjen s premogovim prahom. Vgrajeno ima mehansko odprševalno napravo, ki jo redno vzdržujejo in njen izkoristek ni bistveno slabši kot je bil ob vgradnji. Povečano emisijo prahnih delcev povzroča premog, pri katerem se je v zadnjih letih znatno povečala vsebinska negativnih snovi. Kvalitetnejši vrst premoga pa na jugoslovanskem trgu ni mogoče zagotoviti.

Delavci Tekstilindusa se od 1978. leta pripravljajo na obnovo toplarne, da bi zaradi iztrošenosti energetskih naprav zagotovili nemoteno obratovanje in varnost, hkrati pa prispevali k ohranitvi čistega in zdravega okolja.

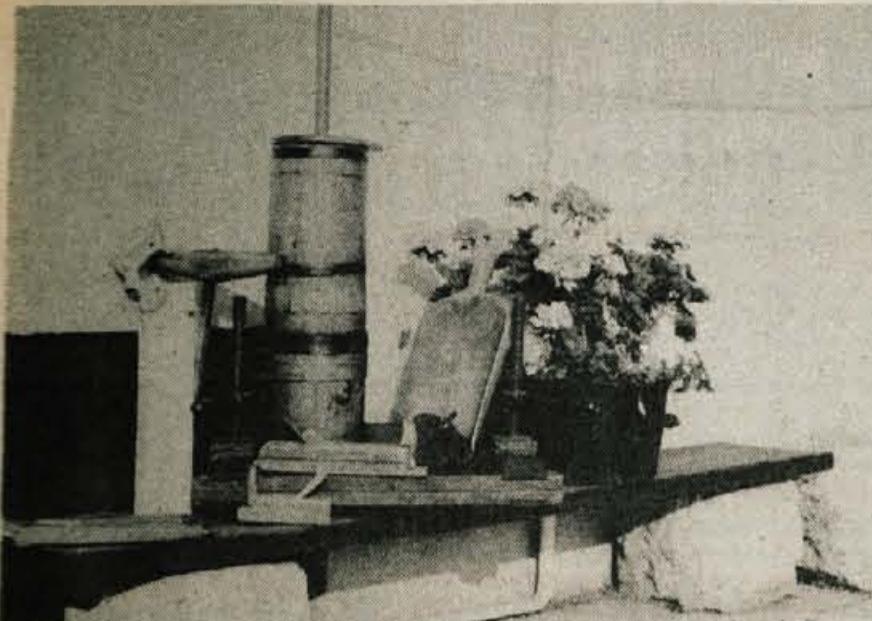
S študijo so ugotovili, da je edina sprejemljiva pot do obnove prehod na kurjenje z zemeljskim plinom. Med pripravami pa so naleteli na težko premostljive ovire. Prizadeli so jih ukrepi omejenega investiranja oziroma kreditiranja naložb, na drugi strani pa predstavlja problem tudi investicija v plinovod, saj Petrolova temeljna organizacija Zemeljski plin nima denarja za gradnjo novih plinovodov. Zato je Tekstilindus sam zagotovil velik del sredstev za obnovo in izgradnjo plinovoda, ki bo po današnjih cenah veljal okrog 300 milijonov dinarjev.

Kotla na pomicno rešetko v obratu II nista toliko problematične. Običajno obratuje samo eden, kar je premogov zdrob, ki nimajo prahnih delcev in so zato emisijo skoraj nepomembne. Vendar pa bosta kotla do leta 1990 že iztrošene. Glede na to, da bi potrebe v obratu II lahko zadovoljili z enim kotlo, saj namenljajo opremljenitlino prseliti iz obrata II v obrat I. Tekstilindus načrtujejo naknadno manjšega kotla, kurjenega z zemeljskim plinom, ki bo prihajal iz plinovoda od tovarne Zvezda mimo obrat II.

H. Jelovčan

Tudi kmetice imajo porodniško

V ribniški občini imajo od 1. junija dalje tudi kmetice pravico po porodniškega dopusta. Nadomestilo za čas porodništva bo znašalo 6000 dinarjev na mesec, kar je minimalni osebni dohodek v Sloveniji. Tako so namreč sklenili na letnih zborih kmetov zadružnikov v ribniški občini. Vsi kmetje zato plačajo v skladu z 70 dinarjev

Sumijev zapuščinski šopek — Jelena Šumi iz Lesc je otela pozabi številne dragocene stare predmete, ki so jih uporabljali predniki. Vsak od teh predmetov ima svojo zgodovino, vsak pripoveduje po svoje in vsak posebej je etnografsko zanimiv. — Foto: D. Sedej

Zapuščina

Skupaj s Turističnim društvom Bled je naše uredništvo pred slabim mesecem dni začelo z akcijo Iščemo vredne stare predmete, z željo, da bi se nam oglasili vsi, ki hranijo doma vreden, star predmet.

Odziv je bil in je še vedno precejšen. Vse, ki ste se nam oglasili, smo ali še bomo obiskali in kasneje nekatere predmete izbrali za razstavo na Kmečki blejski ohreti, ki bo 7. avgusta na Bledu. Vsem »zbiralcem naše akcije« smo namenili tudi enoletno brezplačno naročnino na Glas.

Akcije pa še nismo sklenili; še vedno se nam lahko oglasite, če imate doma predmet, za katerega menite, da je starega datuma in zatorej ima svojo vrednost. Predvsem naj bi bili to okrasni in uporabni predmeti kmečkega doma, stara kmečka zapuščina, ki so jo uporabljali naši predniki. Verjamemo, da je takih predmetov po gorenjskih domovih še precej.

Poklicite Turistično društvo Bled ali naše uredništvo, obiskali vas bomo, vas predstavili in izbrali najbolj zanimiv predmet za razstavo v Festivalni dvorani na Bledu.

Ura, ki je odbila tri stoletja

Zabreznica — Ure so dolgoletna strast Antonia Tavčarja iz Zabreznice, saj so ga njihovi zapleteni, a obrani mehanizmi privlačili že kot otroka. Stenske ure na nihala krasijo vso hišo, med njimi pa je nekaj prav posebnih. Eno je dobil od slikarja Antona Ažbeta. Ta ima kukavico na mehove in koščene kazalce. Tudi tako ima, ki vsako uro bije kot cerkveni zvon; pa takšno, ki vsake četrt ure odšteva ure. Najbolj domiselna je ura, ki jo je sam dopolnil. Naredil je tri hudiče in jih povezal z mehanizmom; dva od njih z udarci na bobne bijeta vsako uro, enemu pa se premikajo oči ob vsakem nihanju.

Ure tudi sam popravlja, mnogo zimskih ur potrežljivo presedi pri zapletenih mehanizmih, ki jim je treba vrniti točnost in gladko tiktanjanje. Med najznamenitejšimi primerki v njegovi zbirki pa je stara lesena ura, ki je preživel brkone že tristo let. Natančne letnice lastnik ne pozna, pa tudi strokovnjaki je niso mogli natančnejše določiti. Po pripovedovanju ženinih staršev (niti njihovi starši namreč niso pomnili, od kod ta dragocen starinski predmet) je predmet doživel kaka tri stoletja. Ura je preživel tudi hud požar, ki je pred skoraj sto leti zajel Zabreznico. Kljub temu, da je vsa iz lesa (tudi kazalci in ohišje), je preživila in niti črvi se je niso lotili. Potem ko jo je lastnik lepo očistil in naravnal, celo točno meri čas.

Pa niso le ure med starimi predmeti Tavčarjeve družine. Še mnogo drobnarji je, ki so se ohranile iz preteklosti. Ženini predmeti so bili v svaštvu s pisateljem Finžgarjem, ki je sorodnikom zapustil dve pipi, sprejalno paličico, zvonček za povzdigovanje, tulec za smodnik in še vrsto drugih drobnih predmetov.

Starine in lipov les

Pirniče — Brigita Juvan iz Spodnjih Pirnič ima že od nekdaj vse, kar je lesenenega. To se vidi že ob bežnem pogledu v njen dom, katerega leseni opaži, stropi in tla dajejo občutek topiline, domačosti pa tudi v njenih konjičkih.

Več jih ima. Prvi, zaradi katerega jo pravzaprav obiskali, je zbiranje starih predmetov. Spravljene v posebni sobi. Vse mogoče je najti v njej. Od starih nabožnih predob do ur, med katerimi imata več kot dvesto let, kolovratov, tehtnic iz prejšnjega stoletja, še starejših bakrenih posod, likalnikov, citer, orodij za trenje lanu, jarmov, ključavnic, posebno zanimiva je lesena iz leta 1781, troške posteljice, v kateri so samo leseni žebli, zibelke, jerasov, modelov za potico, najrazličnejših kraskov in kdo bi vse našteval.

Med najbolj zanimivimi predmeti vsekakor tri poslikane gorenjske skrinje. Prva, ki jo lepajo izdano žive barve, nosi letnico 1851, druga, ki je videti skromnejša, je iz leta 1817, medtem ko tretja nima nitrice, je pa približno enako stara.

Brigita Juvan je posebno ponosna na kipec Kristusa iz orehovega lesa, je menda kar širisto let krasil v stene starih domov, še bolj na počlanjen kipec križanega, ki na podstavku zapisano letnico 1821. Skoraj nemogoče je, vendar je sema tako starost prisodil tudi rokovanjak, ki si ju je ogledal.

Nekaj starin sem pobrala, nekaj so mi jih prinesli prijaci in se več sosedje, ki so jih nameravali vreči pro-

H. Jelovčan

so, da jih imam rada in so mi jih prinesli,« je povedala Brigita Juvan. »Zdaj je do njih teže priti. Kakšno stvar še dobim za zamenjavo.«

»Stare predmete negujem sama. Najprej jih dobro očistim ne-snage in zajedalcev, mešanice za zaščito pa pripravlja mož. Postala sem že kar izkušena. Spominjam se, kako bi kmalu pokvarila pozlačeni kipec. Preveč natančno sem ga čistila, tako da sem z lesa zdrgnila tudi nekaj zlata. Na oguljenih mestih sem ga morala na novo pozlatiti.«

Drug Brigitin konjiček je oblikovanje lesa. Iz njega dolbe najrazličnejše podobe, največkrat cvetje in živali. Tudi vse okvire slik in gobelinov, ki jih rada veže, napravi sama. Okrašen so z vinjetami ali cvetjem.

»Uporabljam v glavnem lipov les, ki se najlepše obdeluje, včasih tudi brezovega in hrastovega, vendar je hrast precej trd. Podočno najprej narišem, potem pa zarezem z dletom.«

Ročna dela so, kot kaže stenska oprema doma, njena »slabost«. Veliko ima gobelinov, nekaj slik pa je, namesto z nitkami, pošila z raznobarnimi perlami. »To je precej za-muden in natančen posel. Prvič je perle težko dobiti, drugič pa je treba vsako posebej prisiti. Delo gre počasi od rok, pa tudi oči trpijo. Podobno kot pri sestavljanjih. Slika na hodniku je sestavljena iz pet tisoč različno po-barvanih delčkov. Skoraj dve leti sem rabila, da sem jo dokončala.«

H. Jelovčan

Zbiralce, ki so se nam oglasili, sta obiskali in predstavili: Danica Zlebir in Helena Jelovčan.

Vprašajte le, česa nima

Škofja Loka — Zajeten sveženj papirja bi popisali, če bi hoteli samo naštetiti vsak star kos, ki ga hrani Ločan Pavle Kožuh v svojem domu. To je nemogoče, trajalo bi nekaj dni in še strokovnjaka bi morali povabiti zraven, smo dejali in si s prijaznim gostiteljem zaradi stiske s časom bolj na hitro ogledati njegove zaklade.

Hiša v tisočletnem mestu je bila nekdaj gospodarsko poslopje. Pavle Kožuh, sosed, ga je kupil in preuredil za stanovanje. Prostora mu je kljub družinci, ki je rasla, ostajalo. Pa se je domisli, da ga pametno izkoristi. Opremil ga je s starinami.

Dve sobi, ena v pritličju, druga v prvem nadstropju, razkazujeta bogastro pradedov, umetnike, ki so jih nekoč, ko čas in hlastanje za materialnimi dobrinami še nista bila tako pomembna kot danes, oblikovali spremni rokodelci, občudovalci lepote.

Pavle Kožuh je ogromno blaga presebil od doma, ki je bil nekoč, kot kaže, mogočna in premožna hiša. Tudi poklic, ki ga je petnajst let opravljal na terenu, med ljudmi, mu je dal veliko. Takrat starine niso tako cenili kot danes, ko jih že precenjujejo. Včasih je kakšen kos poplačal z drobnim darilom, drugič s protiuslužo.

Danes, ko ima v hiši pravo muzejsko bogastvo, se hudeje nad obiskovalci, ki takoj porečajo: le koliko je vredno? Dejansko zelo malo, odgovarja. Ali pa veliko, ker je lepo, staro, redko.

Ne zbira zato, da bi obogatel. Vesel je, če starino reši propada, uničenja, če jo lahko podrži v rokah in občuduje. Priden in iznajdljiv za vsako delo, je tudi sam restavrator. Prilepi manjkajoči delček okraska, kipcu potisne v roko novo sulico, popravi staro uro. Njegova delavnica je opremljena z najrazličnejšimi pomagali, nekatere med njimi je tudi sam napravil.

Najpomembnejša za starine, ki naj spet zableščijo v polni lepoti je pravilna nega in zaščita. Iz vsakega predmeta, če je seveda lesen, najprej prežene nadležne živali, ga očisti in nato premaže z bronolom, ki so ga menda uporabljali že predniki. Dober je za les in za kovine. Več podrobnosti ne izda, ima pač svoje spoklicne skrivnosti, ljubiteljske restavratorje svari le pred uporabo novejših sredstev, ki jih je preizkusil in se niso obnesla.

V kolikšni meri je sam svoj mojster, med drugim dokazuje tudi 270 let staru ura, ki jo je pognal v tek. Nanjo je še posebno ponosen, saj je prava redkost. Bije četrta ure in ure s svojimi srebrnimi zvonci, vendar ji zdaj zaradi vnučk, ki bi jih lahko zmotila v spanju, ne pusti teči. Zanimiv je tudi gašperček, miniatura peč, ki ga je preuredil za plin in na katerem kuha kavo, kadar je v spodnjem »salonu«, v delavnici ali na vrtu.

Klub vsej pestrosti pa vendarle ne moremo mimo nekaterih Kožuhovih zbirk. Kolekcije medeninastih likalnikov, ki gre do številke dvanajst, bi bil najbrž vesel usak ljubitelj starin. Ali pa kolekcije mlincov za kavo, posod za praženje kave, zbirke tehtnic od pisemske do lekarniške in funtarice ali po domače »studir vase«, zbirke ključavnic, ključev, za katere je na mednarodnem srečanju zbirateljev v Novem Sadu osvojil prvo mesto, zbirke ur, posode in lesene jedilnega pribora, gorenjskih skrinj, hladnega in strelnega orožja. Zanimive so zlasti puške; ena je kremenjača, druga prednjača, značilna za kraje okrog Škofje Loke, tretja pa je sicer nekoliko mlajša, izdelana v slouti boroveljski puškarji, a je posebna zaradi slovenskega napisa, ki ga nosi. Izredno popolne so tudi zbirke, štiri so svetil, panjskih končnic, med katerimi je najstarejša iz leta 1875, slik okrasnega denarja, prstanov, med redkimi predmeti pa vsekakor velja omneniti še konjške podkve iz turških časov, okenske »gavture«, cehovske skrinje, ki jo odprejo štirje različni ključi in zibelko, ki jo pri Kožuhovih še danes uporablja. Vsi štirje vnučki so po nekaj mesecih ležali v njej. Zdaj jo ima najmlajša.

Nismo zajeli vsega, vemo. Tega niti nismo nameravali, saj bi bilo nemogoče. Stare zaklade, ki jih hrani Pavle Kožuh, tudi strateni numizmatik in eden od ustanoviteljev numizmatičnega društva Gorenjske, je treba samo videti. In mimogrede vprašati, česa nima.

Narodna zapuščina naj ostane v domačem kraju

Kranjska gora — Pri Vidu Černetu v Kranjski gori smo si ogledali nekaj primerkov starega kmečkega orodja, ki kmetom v vasi že davno ne služi več, zato jih je zbiratelj shranil in otel pozabi.

Star leseni plug z lesenimi osmi je bil njega dni last kmeta Franca Kosmača, po domače Sivca. Vid Černe je orodje ugledal, ko je žalostno razpadalo pod nekim kozolcem, pa je pri kmetovem dediču poprosil zanj. Klavrn propad pa bi verjetno doletel tudi ostala orodja, ko ne bi bilo nikogar, ki bi poznal njihovo etnografsko vrednost. Vidu Černetu je uspelo ohraniti tudi »vinto« z lesenim ohišjem, izdelano v starinski izvedbi, ki je nekdaj sluzila za prevažanje peska. Da tovora ni bilo treba razkladati, so pod leseno vozevo »trugove« postavili vinto in prek nje zvrnili tovor. Truga je nameč držala dobro tretjino kubika in prevračati takšno breme (od 400 do 500 kilogramov) niso bile ravno mačje solze. Vinta ima tudi kavelj, da jo je mogel furman obesiti na voz. Černe jo je dobil od lastnika Petra Smoleja, Pruharjevega.

Merica za merjenje žita, preden so ga posejali, ali pridelka, ki je prav tako med vrednimi predmeti Vida Černeta, je bila last Mežnarčevega Janeza. »Dežico«, lično bisago iz tankega krivljenega lesa, v kateri so hranili mast in zaseko, pa je dobil od gospodarja Janeza Rogarja. V tej posodi so domači ljudje nosili zaseko, ko so v času revščine na Kranjskem hodili »holcate« v Stajer. Posoda je nosila letnico 1869.

Kako da se je Vid Černe lotil zbiranja starega kmečkega orodja? Tudi sam se danes ukvarja s kmetovanjem in ker je kmečkega porekla, zna ceniti pravo vrednost iz preteklosti ohranjenih predmetov.

»Ko so mestni vikendaši spoznali vrednost teh predmetov, ni bilo prav nič več varno pred njimi. S kmečkimi podstreh v dvořišč so romali v okras počitniških hišic najlepši primerki narodne zapuščine, mnoge stvari pa so tudi preprodali. Zdi se mi škoda odtujevati predmete, ki

RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR

BURNA PEKINŠKA LETA

9

O dogajanjih na Kitajskem so nas vrsto let poučevala prej novinarska ugibanja kot dejstva, zdaj pa poznamo tudi resnico

Ali bo tokrat kulturna revolucija dobila oceno, ki jo zasluži? Kazalo je, da se v CK še vedno zatika in da zelena luč za to še ni pričgana. Dengov priatelj Wei Guoxing je sicer napadel maoiste: »Maova ideologija in njegovi politični ukrepi so povzročili deželi hudo škodo. Poglobljena kritična ocena Maovih misli je prvi pogoj za uspešnost gibanja širih modernizacij...«

Toda ostanki radikalov in politična sredina so se uprli takemu »pretiravanju«. Maršal Ye Jianying – steber politične sredine in uspešni posrednik v kritičnih dneh po Maovi smrti – je opozarjal: »Ne bi smeli izrekati besed in sprejemati ukrepov, ki bi ogrozili našo enotnost...« Iz tega je izšla kompromisna rešitev: kulturna revolucija je zagrešila nekatere napake, ki jih je treba odstraniti, opirajoč se na vse pozitivno, kar je prinesla, in na misli predsednika Mao Zedonga.

Istega dne, 18. novembra, se je »rodil« Xidan – Zid lemovracije. Zid v eni od ulic, ki se križa z glavno pekinško avenijo, je bil tistega dne prekrit z letaki. Razprava se je iz forumov prenesla na ulico. Ce je vrh olokiran, naj spregovori ulica? Xidan je postal nekakšna javna tribuna, kitajski Hyde park. Tam je lahko vsakdo za nekaj fenov kupil **dazibao**, v katerem je prebral, česar v uradnem tisku ni bilo najti! Dazibao je torej postal institucija, celo ustavno priznana. Toda oblasti so ga samo (začasno) tolerirale.

Kitajski tanki hrujijo po pekinških ulicah. 112. oklepna divizija je pomagala, da Hua Guofeng ni več omahoval pri svojih odločitvah o »bandi četverice«.

NOTRANJA BITKA NA TRETEM PLENUMU CK

Dne 18. decembra se je spet sestal CK. Množice so pričakovale, da bo Deng tokrat s svojimi pogledi pridel na vsej črti. Pa ni. CK je sklenil, da je treba dati kulturni revolucioni znanstveno oceno in da pri tem ni treba hiteti, da se ne bi prenagliči. In res niso hiteli, saj razmerje sil v vrhu tega ni dopuščalo. Šele ob 30. obletnici kitajske revolucije, oktobra 1979, je maršal Ye Jianying odkrito povedal, kar je bilo že dolgo jasno: »Kulturna revolucija je bila za Kitajsko nacionalno katastrofa.« Na zasedanju CK 18. decembra so sicer bili hudo notranjo bitko, toda brez odločil-

obramba

19 Radovan Timotijević

I. DESANT NA DRVAR ALI SKOK V PRAZNO

»Firer soglaša z načrtom, ki sem mu ga predlagal, vendar je ukazal, da je treba bojne kupine okrepliti. Res pa je, da ni imel obene večje pripombe in je celo priznal, da »operacija dobro zamišljena« je dejal von Veichs.

»Kako pa je z onim drugim padalskim bataljonom, o katerem je bil govor na prejšnjem sestanku?« ga je vprašal Rendulic.

»To je bilo omenjeno le mimogrede,« je odgovoril Weichs. »Največjo pozornost so namenili uspešnosti operacije. Firer je spet poudaril potrebo, da Tita zajamemo. Ubiti ga je treba le v primeru, če ne bo prav nobene možnosti, da bi ga ujeli živega.«

General Rendulic je pazljivo poslušal Hitlerjevo navodilo. Weichs je za trenutek umolknal, nato pa je odprl svojo beležnico in dejal:

»Hitler mi je, v kratkem dobesedno rekel ole: 'Tita morate ujeti. Ko ga dobite v roke, a kar najbolj skrivoma pripeljite sem, apomnite si, feldmaršal, nihče ga ne sme vedeti, a je Tito ujet. Pripeljite ga z letalom'«, je Weichs prebral, nato pa dodal: »Firer je

nega izhoda: Mau so priznali neminljive zasluge, dopustili pa so tudi, da je delal manjše napake. Šele leta pozneje, 1. oktobra 1979, je Ye Jianyiang priznal, da je Mao zagnal napake že leta 1957 (v mislih je imel kampanjo proti »desničarjem«), pa leta 1958 (»Veliki skok naprej« in odstavitev Peng Dehuja), kar je pivedlo do njegove kapitalne napake leta 1966, ko je sprožil kulturno revolucijo.

Na zunaj zasedanje CK 18. decembra ni prineslo zadoščanja javnosti, ki je nestrpočakala, kdaj bodo izrečene nedvoumne besede o kulturni revoluciji in o vsej dotedanji politični praksi na Kitajskem. Za zaprtimi vrati pa so bile izbojavane taktične zmage v prid struji Deng Xiaopinga. Hua Guofeng je moral samokritično priznati škodljivost mini kulta osebnosti, ki ga je zgradil okrog sebe. Bilo je sklenjeno, da bodo vsi voditelji odslej le »stvarši« in da se njihove funkcije ne bodo omenjale. Poleg tega bodo odslej voditelji deležni manj javne publicete. Prav tako je bilo javnosti povedano, da vsako osebno mnenje predsednika partije Hua Guofenga še ni »direktiva« Revolucionarna veterana, žrtvi kulturne revolucije – Chen Yun in Tan Zhenlin – pa sta na zasedanju ostro napadla Wu Deja (ta je postal član politbiroja, čeprav je moral 15. novembra odstopiti kot pekinški župan) in Wang Dongxina (poveljnika Maove garde, ki je bil prisiljen arretirati zločinsko četverico), češ da sta ves čas podpirala zločinsko četverico in da sta si umazala roke s krvjo revolucionarnih veteranov.

Tan Zhenlin je samozavesten revolucionar, ki tudi v najhujših dneh ni upogibal hrbita. Februarja 1967, to je v času, ko je bila kulturna revolucija na vrhuncu, je na zasedanju politbiroja zabrusil Mao Zedongu v obraz: »Sledil sem ti štirideset let čez drn in strn! Zdaj sem odnehal!« Vrgel je vojaško čepico na mizo in demonstrativno odšel iz dvorane. Če nekaj dni je bil odstavljen. Na tem zgodovinskem tretjem plenumu CK 18. decembra 1978 je izbruhnil ves žolč, ki se mu je nabiral leta in leta: »Kakov hitro kdo izusti neprevidno besedo, že ga obtožijo, da nasprotuje Mao Zedongu in da ga blati. Veliko članov CK je raje odšlo v bolnišnico, kot da bi prisostvovali temu zasedanju, saj so se bali, da ne bodo mogli prikrivati svojega pravega razpoloženja. Drugi med razpravo zasmrčijo, da ne bi ničesar slišali in da se jim ne bi bilo treba opredeljevati. Moram reči, da tudi sam storim tako: hrup, ki ga zaznavam, mi gre pri enem ušesu noter in pri drugem ven. Samo tako si lahko zagotovim nekaj trenutkov duševnega miru. Danes pa sem slišal preveč, da bi mogel molčati. Ne verjamem ne v boga ne v Budo... Kdo lahko trdi, da Mai ni mogoče ničesar očitati? Ali je bolj posvečen kot Kristus ali Mohamed? Mnogi od vas so pol življenja posvetili proučevanju marksizma in leninizma, sesujejo pa se pod težo mehaničnega idealizma in pod bremenom kulta osebnosti... Wang Dongxing, kar tiho bodi, nikar mi ne segaj v besedo...! Ko sta bila Peng Dehuai in He Long na partijski konferenci v Zunyiju, te ni še nihče poznal. (Konferenca v Zunyiju je bila leta 1935, med Velikim pohodom. Na njej so dokončno zavrgli kominternsko linijo urbane revolucije in se odločili za revolucijo kmečkih množic. Ne da bi prej obvestili kominterno ali jo vprašali za soglasje, so izvolili Mao Zedonga za generalnega sekretarja kitajske partije; to je bilo prvič, da je kakšna partija dobila generalnega sekretarja, ne da bi ga poprej odobrila kominterna. Peng Dehuai in He Long, oba generala in veterana Vélikega pohoda, sta bila pozneje žrtvi čistke, ki jo je opravljal Wang Dongxing.) Od začetka razprave ponavljaš smo tisto, kar je rekel Hua Guofeng! Ali ima Hua vedno prav? Ali govoril resnico? Zgrešeno je pritrjevali vsemu, kar je govoril in pisal Mao Zedong... Dvakratni da, ki ga je formuliral Hua, je zgrešen. Peščica ljudi nam hoče zapreti usta, toda kar je treba povedati, bo povedano...«

Wang Dongxing je kot podpredsednik partije hotel nekaj odgovoriti in tako pokazati, da je »še tu...« Toda predsednik Hua Guofeng mu ni dal besede... Veter se je že obrnil!

ZGLEDNA KOMUNA JE JE BILA POLOMIJA

Deng Xiaoping je osto napadel geslo »Zgledotovati se po Dazhaiju«. Dazhai je bil namreč zglednakomuna, ki jo je Mao postavil za vzor vsem drugim pod gesлом »Opirati se na lastne sile«. Na kakšne lastne sile? V 13 letih je dobila komuna Dazhai 10.000 juanov državne subvencije na prebivalca (ne delavca) te komune. »Zgledot iz Dazhaija je spravil kmetijstvo na rob propada,« sta trdila Chun Yen in Deng Xiaoping in navajala v dokaz: »Sto milijonov Kitajcev trpi lakoto.

obramba

obramba

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH KRAJIH IN LJUDEH NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(37. zapis)

Nadaljujem pričevanje o smledniški grajski gospodki – kako trda je bila s svojimi tlačani proti koncu 17. stoletja. No, prav zaradi te brikske, ki so je bili deležni naši predniki v tako obilni meri – budi ta zapis povsem stvaren, zgodovinski. In prav nič pravljichen...

FRANCOSKI ALKIMIST

Z animiva, zgodovinsko izpričana osebnost, je nedvomno tudi francoski alkimist Petter von Cattin, ki se je v onih letih, ko so se puntali smledniški podložniki, naselil pri svojem prijatelju plemiču Ruesensteinu, graščaku na Strmolu pri Cerkljah na Gorenjskem.

Tu si je zagonetni tujec uredil svoj alkimični laboratorij (ljude so rekli: »hudičovo kuhičo«) in preizkušal zmesi in spojine, da bi odkril tako iskani »kamen modrosti« ali pa vsaj postopek za pridobivanje žlahtnega zlata iz nežlahtnih kovin. Sveda so alkimični varili tudi »ljubezenske napoje«, kakor tudi zvarke za podaljševanje mladosti in za vračanje moških moči.

Zato je bil Cattin oblasten in bližnjim graščakom že spočetka sumljiv. Dolžili so ga celo, da je prikrit francoski vohun. No, prav ta Cattin, ničkaj dobro razpoložen do graščakov, je nekako z veseljem izročil kmetom, smledniškim podložnikom, star pristem urbar, ki ga je odkril kdovje – saj so veljali alkimičisti za čarovnike. Ti pa itak vse zmorejo, kot so ljudje v onih časih trdno verjeli.

ZA STARO PRAVDO

Ko pa so imeli kmetje v rokah pravi urbar, so lahko bolj samo zavestno terjali »staro pravdo«. Iz urbarja so razvideli, kako močno je grof Pernburg povečaval deležne desetin in tlak od svojih podložnikov. To pa je izbilo sodu – in smledniški kmetje so se uprli. Bilo je to leta 1687.

Z svojega vodjo so puntarji izbrali kmeta Jakoba Stareta iz Prebačevega (ki je v onih časih pripadal smledniškemu graščaku). Pernburg je videl, da bo šlo zdaj zares in se je v strahu obrnil s prošnjo za pomoč iz Ljubljane. Najprej je deželna oblast ukazala, da vodjo puntarjev ujamejo in zapro. Res so birci Jakoba Stareta na pomlad 1688 prijeli in ga zaprli v Kranju. Kmetje so menili, da bodo Stareta odpeljali po cesti skozi Vomprgo in Smlednik; zato so dneve in dneve čakali obkraj ceste, da bi rešili svojega vodjo iz birske rok. Najbrž je bila ta »reševalna akcija«, kot bi rekli danes, izdana. In izredno sodišče iz Ljubljane se je sestalo v Kranju ter obseglo Jakoba Stareta, kot vodjo kmečkih puntarjev, na smrt z obglavljenjem.

Zarana, dne 6. aprila 1688 so birci izročili Stareta rabiju, ki je že čakal pred kranjskimi Spodnjimi mestnimi vrti, blizu starega savskega mostu. Sodnik je še enkrat prebral obsodbo in na njegov mig je potem krvnik Jakobu Staretu odsekal glavo – kmetom v poduk in svrilo, da se z gosposko, posebno če je grajska, ni saliti.

Vse informacije o izobraževanju se dobijo v kadrovski službi SGP TEHNİK Skofja Loka, Stara cesta 2, telefon 60-371. Prijava sprejemamo vključno do 31. 8. 1982.

Kaj vse je moral mož prestati pred izrekom obsodbe kranjski mestni ječi, si lahko le slišimo. Kajti o človekoljubu ravnanju z jetniki ni bilo v onih časih nikoli nič slišati. Le o stranih mukah, ki so izsilile iz temske priznanja, samoobtožbe izpovedi o soudeleženih – o tem je dosti zanesljivih pričevanj. Saj otočenci v strahu pred še hujšimi mukami, priznali tudi prestope, ki niso nikoli napravili – da bi se rešili nadaljnji muk in si izimprejšnjo smrt.

ROKA »PRAVICE«

Kako je fevdalna gospoda v držala, pove tudi podatek, da ga je zapisal ljubljanski dočudovin doktor Gregorij Dolnji Kroniki od leta 1660 do leta 1718.

»Ko so v Ljubljani zvedeli za upkmetov proti smledniškemu gospodu, so se na kapucinskem trgu v postavili vitezi v polni bojni opri na konjih – in pod poveljstvom gospoda Janeza Jakoba pl. Vidmarja, obdržali proti Kranju. Bil pa tedaj Jakob Stare, vodja puntarjev, ki je ujet in zaprt v mestni ječi. Zaradi vitezi mesto zaprli, polovili nekaj osmisljencev in jih strogo preraševali.«

Naneslo pa je tako, da je prav letu Staretove mučenške smrti umrl tudi smledniški graščak Peter von Cattin. Kmetje so bili spričeni, da so groziti Pernburgovi vodovi Martini (njen dekliški priimek je »Khosel«, torej Kozelj, v kraju okoliči dokaj čest priimek), je le poklicala na pomoč in za varnejši ogroženih pravic kar dve graničarjev iz Karlovca. Najbrž so poldivji možje iz Vojne krajine prstanjeni pa so bili v smledniški gradu.

Sele, ko je bil kmečki upor nekaj mesecev zadušen, so graničarji odšli nazaj na avstrijsko-tursko mejo. Najbrž pa si je tudi vodja Margareta oddahnila, ko je sam pašna in surova soldateska zapustila grad. Se bolj pa so si oddahnili kmetje, ki nenehne in nevarne gradi ne pobjoji, požigi in posilstvi ni bilo več.

SGP TEHNIK SKOFJALOKA

Učence, ki so končali šolo obveznost in niso zaključili 7. in 8. razreda

OBVEŠČAMO

da imajo možnost usposobljitev za opravljanje KV zidarstva in tesarskih opravil po postopku internega izobraževanja v TOZD Gradbeništvo.

Vse informacije o izobraževanju se dobijo v kadrovski službi SGP TEHNIK Skofja Loka, Stara cesta 2, telefon 60-371.

Prijava sprejemamo vključno do 31. 8. 1982.

obramba

obramba

namenom, da bi bili vsak trenutek pravljeni za specialne akcije, ukaze zanje so lahko prejeli samo od Hitlerja in Himmlera.

Himmlerjeva zračna esesovska pehotna bila sestavljena predvsem iz degradiranih cirjev in podoficirjev, ki so bili prekršili jaške zakone. Bili so izkušeni banditi, saj se borili že na vseh evropskih frontah. Himmler je zagotovil, da bodo dobili nazaj gubljene čine in da bodo celo napredovali, bodo uničili vrhovno vodstvo osvobodilne vojske v revoluciji v Jugoslaviji.

Tako naj bi si vojaki 500. SS-padalskega lovskega bataljona svoje grehe odkupili »konjevem skoku«. Vsi so bili prostovoljni krepki in zdravi ter sposobni za vse napade. Hkrati pa so pripravljeni tudi na vse zlonamene, samo da bi se rešili te smrtonosne enote.

V bataljonu so vzdrževali skrajno brdušno in surovo vojaško disciplino, priljubljeno tako kot v francoski tujski legiji. Žalitve, poniževanje so bili sestavni del uradnih padalcev. Njihovo življenje je imelo le niznino. Kljub temu pa so bili Hitlerjev upanji napadu na Drvar.

PADALCE »PREMEST

Ljubitelji gora prav radi zahajajo na Ratitovec, kjer najdejo mir med pozvanjanjem krajih zvoncev in prijazno postrežbo v planinskem domu. Za prijeten spomin pa še posnetek z zgovorno planšarico Joži.

Stane in Joži paseta na Ratitovcu

Ce ima kdo rad svoje delo, sta to Stane in Joži Obed, ki paseta na pobočjih Ratitovca. Čreda šteje kar 109 glav, pa vendar pastirja nimata z njo posebnih težav. Ubogajo bolj kot otroci, pripoveduje Stane, ki sicer s svojo ženo stanuje v Bohinjski Bistrici, je pa doma iz Kranja, iz Gorenje Save, ob skakalnici.

Da bi dokazal svojo trditev o poslušnosti črede je Stane stopil na skalo pred kočo na Ratitovcu in zavil s precej počenim glasom (glasilke pri takem delu pač močno trpe) »domuuuuu« in vse junice in bikci ter mlaude krave so dvignile glave, za trenutek so utihnili zvonci vodnic, nakar se je pričela vsa čreda pomikati z vseh strani proti prehodu za planino Pečano, kjer imata Stane in Joži stajo. Tam molzeta, kuhata, pridobivata skuto in delata sire. Zasluzek ni velik, za 100 dni paše dobita za vsako goved po 400 dinarjev, vendar sta zadovoljna, saj sta kar tri mesece v naravi, na svežem zraku, s polnimi rokami dela, pa vendar skupaj, odvisna le drug od drugega in ljubega zdravja. Sicer pa na Ratitovcu prihaja vedno dovolj obiskovalcev, tako da jima tudi po kaki posebni družini ni nikoli dolgčas. Joži mi je povedala, da je že 15 let naročnica na Glas in da še nikoli ni bila izrečena... Tolažim jo, da kdor ima srečo v ljubezni, nima sreče v kartah in vendar vem, da je to kaj slaba tolažba za velike želje. Morda se ji bo letos nasmehnila sreča in bo šla na Glasov izlet – jeseni z vlakom in Kumrovec in Atomske toplice...?!

Sicer pa je na Ratitovcu kar dosti obiska, prihaja veliko mladine, pogosto so organizirane skupine predvsem osnovnošolcev in druge mladine, vendar letos med njimi še niso opazili niti učiteljev niti profesorjev niti kakih mladinskih funkcionarjev. Cevapčiči se na Ratitovcu pečejo brez njih...!

I. S.

Dopoldanski utrip na kranjski tržnici

Sonce je za dopoldansko uro, tam blizu desete, že kar močno pripekalo. Ženica z velikim cekarjem si je brisala pot s čela. Neki moški se je hudoval nad cenami zelenjav in odhitel dalje, še predno sem ga lahko dohitel. Torkovo dopoldne na kranjski tržnici je bilo videti kar krvavno.

Pobarala sem priletno ženico, kaj kupuje. »Danes sadje – breskev in marelice, zelenjava pa sem kupila že včeraj. Veste, nimam vrta, pa moram kupiti prav vse. Cene sadja se mi zde zdaj še kar primerne, zelenjava pa je absolutno predraga.« Ko sem hotela zvedeti še za njeno ime, mi je le požugala in rekla: »Tega pa ne povem.« Katarina Oštrel, je pravkar kupovala fižol, se je tudi potožila glede cen. Z eno samo pokojnino ne gre lahko. »Ali bo danes fižolova juha?« sem bila ravneda. »O, ne, danes bo goveja juha, pečen krompirček in solata, fižol bo pa za drugič.« Prodajalec fižola, kumar in čebule, Mirko Jurkovič naju je smeje se gledal. Ko sem ga vprašala, če mu posel cveti, ni bil videti najboljše volje, če da je tod premalo ljudi. Tudi prodajalca Ajup in Ziber Abazaj s Prizrenom, prodajata sadje, ki pride iz Pike rhovci, sta potožila, da se dopusti pozno tudi na tržnici. Zaupalata sta še, da bosta prodajala tudi banane, takoj ko jih bo njuno podjetje uspelo uvoziti. Kdaj, se veda še ne ve.

Za prvo klopcjo je stisnjena med žolom in oranžnimi gladiolami dela Marija Ropret iz Dvorj pri Berkjah. Zanjo bi lahko rekli, da je branjeva po svojem srcu. Povedala da prodaja že vse živiljenje. Izčula sem se sicer za pletiljo, a me ni veselilo. Preveč rada sem v naravi. Doma imajo vrt in živo in česar ne porabijo sami, doma na kranjsko tržnico, pa naj bo zimski ali poleti. »Letošnjo zimo manjkala samo trikrat,« se pohvalila.

Mojo pozornost je pritegnila lada mamica, gospodynja Erika Cirizar. V vozičku se je z nakupovalno vrečico igrala dveletna Neža, mirileni Anže pa se je zraven nje nemirno prestopal. »Sem iz mesta pridem na trg domala vsak dan. Danes bom kupila sadje,« je vedala.

Na desnem robu tržnice je za zo, založeno z lisicami, sedela Maria Jenko. »Upokojena sem, malo vrtičkarim, da mi ni ožegas,« je dejala. Zanimalo me je,

VAŠA PISMA

ODPADKI IN SMETI

Vložek za čevlje in podplat, odpadek od »stancanja« sem pobral ob cesti na Mlako, saj je očitno, da prevozniki odpadkov malomarno onesnažujejo okolje. Podplatov in vložkov je ležalo ob cesti na Mlako do Teneči oziroma do odcepja ceste za smetiščno jamo več kot po deset kosov. Po vsej verjetnosti gre za industrijske odpadke Planike.

Ze usa leta, odkar je v bližini Teneči občinsko odlagališče odpadkov in smeti, leži ob regionalni cesti do odcepja za smetiščno jamo polno odpadkov, zlasti pa od Mlake naprej. Vozniki tovornjakov, ki vozijo odpadke, teh dobro ne pokrivajo, ob hitrejši vožnji jih veter odnaša iz avtomobila, zlasti pa z ovinko. Na regionalni cesti Kranj–Golnik neredit vidimo tudi automobile z inozemsko registracijo, pogosto pa automobile z registracijo iz drugih jugoslovanskih republik. Pred leti sem kdaj pa kdaj videl »komunalca«, ki je raztresene odpadke pobral na odseku od Mlake naprej in jih nato tudi ob cesti požgal. Zdaj pa tega »komunalca« že dalj časa ni videti in tudi ne pogorič ob cesti. Ta

»smetiščna cesta« tudi zelo vidno označuje skrb odgovornih za čistočo mesta Kranja in njegovo okolico.

Karel Bajd

NEDOKONČAN OBJEKT

V okviru krajevnega praznika Bled je pod prvo točko predvideno odkritje lesene skulpture Skupine IX, ki že stoji v parku pod Festivalno dvorano. To skulpturo si lahko ogledujete le kratek čas, ker smrdi po katranu in je ogledovanje lažje le od daleč, ni pa nobenega napisa na betonskem podstavku, kaj predstavlja. Ne ve se niti tega, kdo je autor: ali je to sloboden umetnik, faliran tesar, domačin...? Govori se tudi o težkih milijonih, ki jih je baje dala občina v ta namen. Sicer pa hrastov les niti ni poceni, gori pa odlično in zaradi vse dražje kurjave je slišati, da bo uporabljen v ta namen. Torej bi bilo treba skulpturo še zavarati pri zavarovalnici!

Vprašal sem ljudi najrazličnejših poklicev, če vedo, kaj spomenik predstavlja, pa nihče ne ve odgovora. Najbolj pogosta opazka je ta, da predstavlja skupino devetih mož odgovornih za stabilizacijo, ki ne upajo pokazati obrazov. Torej je potrebno zadevno temeljito pojasnilo! Alojzij Vovk, Bled

Ciril Hudovernik 70-letnik

Sedem desetletij Kranjčana Cirila Hudovernika med drugim pomeni tudi več kot petdeset let dela in bivanja v gorah, še posebej prisotnosti v stenah, gremih in akcijah gorskega reševanja. V vseh teh letih pa je bil tudi zvest delavec planinskega gospodarstva.

Njegov alpinistični krst sodi že v leta po 1935, ko je takratna skupinka planincev začela usmerjati tudi kranjsko planinstvo v alpinistično smer. Tedaj so se pojavili prvi plezalni vzponi v Kamniških in Julijskih Alpah, med drugim tudi prvenstveni letni in zimski vzponi.

Planinsko aktivnost je Ciril Hudovernik nadaljeval takoj po vojni pri ustanavljanju društva, alpinističnega odseka in še posebej gorske reševalne službe, kar je zanesljivo temelj današnjega nivoja vrhunskega alpinizma in gorske reševalne postaje.

Kot izkušen finančni strokovjak in gospodarstvenik je veliko pripomogel k razvoju in uresničitvi planinskega gospodarstva, še posebej planinskih postojank na kranjskem območju, pa tudi drugje.

Za Cirila Hudovernika je značilno predvsem to, da je od vsega začetka aktivni spremljevalec planinskega dogajanja, ustvarjanja, mentorstva, udarnega dela, dežurstva v planinskih kočah, ko je delil čaj in enolončnice, dajal napotke in nasvete, usmerjal planince na vrhove ali v doline.

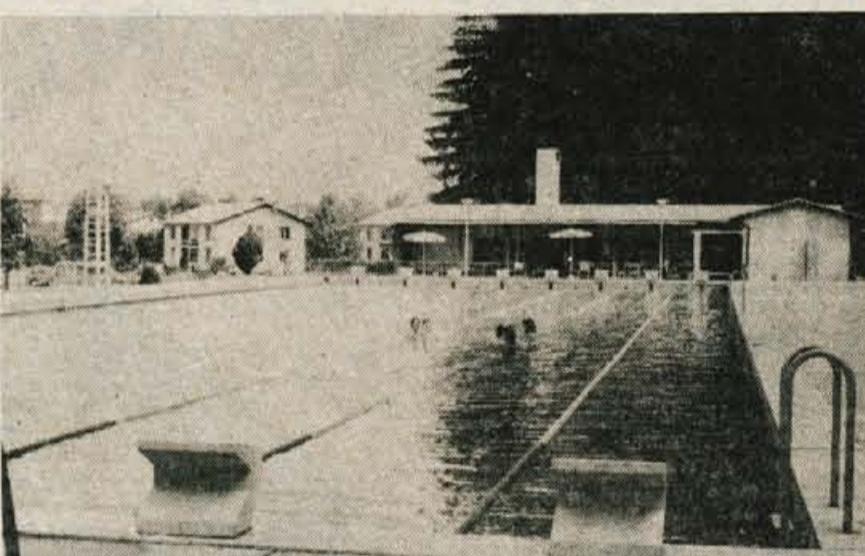
Ciril Hudovernik je tudi eden tistih, ki je s svojo zavzetostjo in skromnostjo za zgled mlajšim generacijam. Prav on je pred leti prelomil planinsko tradicijo, ko se je zavzemal, da odgovorne naloge prevzamejo mladi. V tej kombinaciji še vedno ostaja delaven in zvest planinstvu.

Se veliko pohvalnega bi lahko našeli, vendar naj zaključimo z ugotovitvijo, da je delo Cirila Hudovernika neizbrisna nit razvoja in napredka povojnega planinstva. Zato mu ob jubileju planinci, alpinisti in gorski reševalci čestitamo predvsem z željo, da bi se še velikokrat našli na planinskih poteh, vrhovih in v kočah.

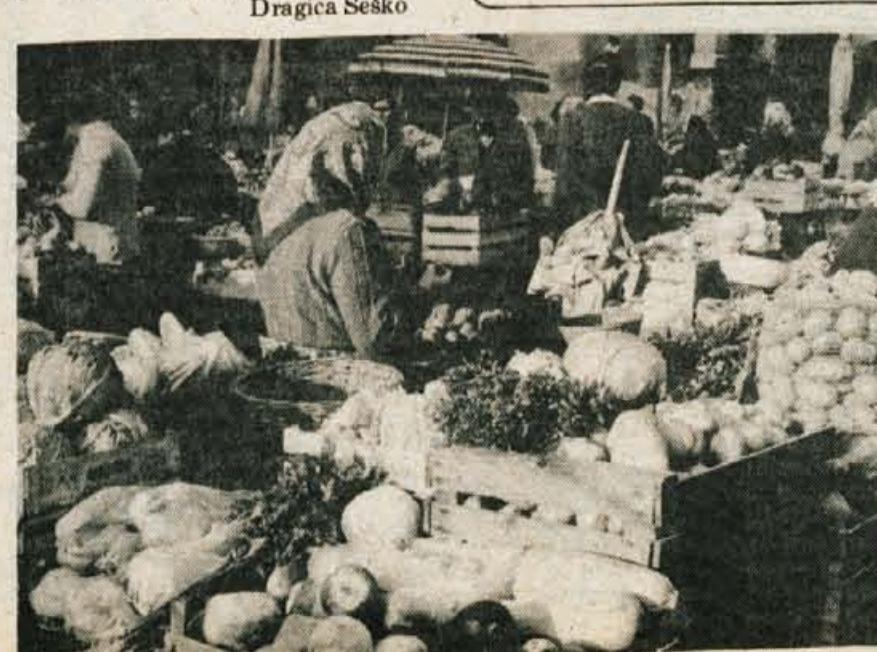
Franc Ekar

Zdaj je precej boljše – Veliko smo že pisali o autobusnih postajališčih na Bledu, ki so jih namestili pri Unionu, na Mlinem in na Rečici. Očitno je, da se prvotna gradnja ni »obnesla«, saj so začele strehe pokati, vse skupaj pa je dajalo kaj klavn video. Zdaj so delavci Elmonta autobusna postajališča prenovili, tako, da so veliko lepša, obenem pa vsaj za silo služijo svojemu namenu. – Foto: D. Sedej

Le tedaj, ko se vreme kisá ali ko dežuje, je Radovljisko kopališče takole prazno. Drugače, ob lepih poletnih dneh pa je še prepolno kopalcev ob bližu in daleč ter tudi tujih turistov, ki taborijo poleg kopališča. V Radovljici so znali iznajdljivo poleg kopališča postaviti še kamp, v katerega se radi vračajo stalni tui gostje, tisti, ki jim je Radovljica všeč. – Foto: D. Sedej

Pozabljeni blejske prireditve

Bled – Bled je bil nekdaj poznan po številnih prireditvah. Na ledeni ploskvi so se prvič pojavili motoski-joringi leta 1927, tja do leta 1933. Vabiljivost teh prireditv so kaj kmalu spoznali na AMD Bled in TD Bled v povojnem času. Sodelovali so najprej domači, nato pa priznani tekmovalci iz Avstrije in iz Italije, po ledeni ploskvi pa so brzelci s 150 kilometri hitrosti. Te prireditve so privabilе tudi 5000 gledalcev. Enkrat so se poskusili tudi s tekmovanjem konjem in smučarjev na ledu, kar pa se ni tako obneslo.

Druga atraktivna prireditve je bila jugoslovanska Alpska vožnja, z njo so začeli leta 1952. To so bile enkratne prireditve po zaslugi neumornega Milana Studena z njegovimi sodelavci. Trasa je vodila po Pokluki, Jelovici, preko Vršiča v Trento, dolino Soče pa mimo Bohinj. Upati je, da bi te prireditve oživilo AMD Bled.

Tretja prireditve je bil vsakoletni tradicionalni mednarodni teniški turnir na Bledu v medvojnem času. Ta je bil na vrhuncu poletne sezone, na njem pa so sodelovali največji »asi« Evrope. To so bili mojstri bežoge kot Punčec, Palada, Kukuljevič, Mitič, med zmagovalci pa so bili Drobní iz ČSSR, Azbsoti iz Madžarske – najboljši igralec tedanje Evrope.

Danes na Bledu na kaj takšnega ne morejo misliti – saj ni niti igrišč, kaj sele prirediteljev. Zato pa naj bi jih to podžgal, da bi končno začeli misliti na gradnjo večjega števila igrišč pa bi bili sposobni ponovno pripraviti tudi teniško slavijo. O novih igriščih govorijo na Bledu že vsa zadnja leta, ne morejo pa najti sredstev. Prav gotovo pa bi bil Blede s takimi prireditvami, ki naj bi jih oživili in za katere je tudi na Bledu zanimanje, dokaj bogatejši.

Božo Benedik

Naši športniki

»Zastrupljenost« je močnejša

Kranj – Z motornim športom se je Janez Pintar, doma iz Črte pri Kranju, zastrupil že zdavnaj v otroških letih, ko je očeta Janeza in strica Leona spremljal na dirkah. Kasneje je bil, kot pravi, vsestranski športnik, najboljši v vaterpolu in namiznem tenisu. Potem pa se ga motorji povsem osvojili. Dve leti se je poskušal v motokrosu, ki je pravi garaški posek, nendar je presezel na motorje za cestne hitrostne dirke.

Ljudje nimajo prav, ko v dirkačih vidijo divjake, se pritožuje. Motorni šport je inteligenčen šport. Zahteva dobro poznavanje strojev, saj je od pravilne priprave motorja pred startom odvisnega vsaj sedemdeset odstotkov uspeha.

Janez Pintar za svoj 125-kubičnih motor skrbí sam, čeprav je njegov poklic ušel povsem drugam. Zaposten je v SDK Kranj kot nabavni referent, torej neke vrste pisarniški človek. Na stroje se je malce že prej spoznal, ko je ure in ure prečepel ob očetu in stricu, največ pa so mu dale lastne izkušnje, ki jih je nekajkrat s padci, okvarami in slabimi uvrstitvami prav dragično plačal.

Seveda je za vrhunskega motorista še kako pomemben tudi talent, dobra psihična in fizična pripravljenost, posebej pa obvladanje tehnike vožnje in pametna presoja. Na cesti nimam veliko možnosti, če ne zna prav oceniti, kako bo speljal zavoj, kdaj pospešil, kdaj in kako zaviral. Pa še pogum mora imeti. Dandas, ko so vsi športni rezultati na »špici«, mora za uspeh veliko tvegati.

Janez Pintar vozi na italijanskem motorju MBA, ki je prirejen posebej za cestne hitrostne dirke. Nov stane okrog 500.000 dinarjev, a on je kupil že rabljenega. Za novega ni imel dovoli denarja.

Že prej smo se narahlo dotaknili nepoznavanja motornega športa. Tej ugotovitvi bi lahko dodali še nezainteresiranost ljudi zanj. Zato so tudi pogoji za razvoj motornega športa, ki res ni poceni, pri nas zelo neobetavni. Janez Pintar mu žrtvuje ne le ves prosti čas, ampak tudi vse svoje dohodke, za nakup motorja, za drage rezervne dele, ki jih je prav tako moč dobiti le v tujini, za stroške tekmovaljanja.

Ceprav ima status vrhunskega športnika z mednarodnim razredom, v denarju to zelo malo pomeni. Pomembne telesnokulture skupnosti Slovenije, klubu, ki deluje v okviru AMD Kranj, AMD Slovenije in kranjske tovarne Sava, katere ima popularizira na domačih in tujih cestah, mi seveda veliko pomeni, a vseh izdatkov ne pokrije. Izračunal je, da so lani presegli 200.000 dinarjev, s športom pa jih je »zaslužil« komaj 120.000.

Nepričljivo se mu zdi, ker na domačih dirkah, tudi če gre za državno prvenstvo in tudi če osvoji prvo mesto, ni štartnin oziroma nagrad. Kar jih pobere, jih na tujih dirkah, na katerih uspešno sodeluje tretje leto. Kako pa svoje delajo z motoristi pri nas, kaže tudi primer s cestne hitrostne dirke za Veliko nagrado Jugoslavije, ki je bila prejšnjo nedeljo na Reki in na kateri je Janez Pintar ponovil lansko odlično sedemnajsto mesto. Ceprav obstaja mednarodni pravilnik o priznavanju štartnin in nagrad, na osnovi katerega je sestavljen tudi jugoslovanski, so organizatorji domačim tekmovalcem za nastop izplačali le po 2000 dinarjev. Vsem enako, ne glede na osvojeno mesto. Tujcem so sodelovanje nagradili po pravilniku, in to v devizah! Ce bi pravilo veljalo tudi za Jugoslovane, bi Janez Pintar, na primer, dobil 25.000 dinarjev.

Da ne bi razumeli narobe; Janezu Pintarju ne gre za »zaslužek«, sicer bi se od cestnih hitrostnih dirk že zdavno.

naj poslovil, ampak za spoštovanje načel in ustvaritev normalnih pogojev za udejstvovanje vrhunskih športnikov.

Slabi pogoji namreč odvračajo mlade, talentirane dirkače, medtem ko pri že uveljavljenih zbujujo malodružje. Žalostno je, če mora vrhunski tekmovalci kot je Janez Pintar igrat tudi organizatorja in mehanika, še bolj pa je žalostno, ker mora dobrjen del stroškov udeležbe na tekmovaljih, nakupa rezervnih delov in motorjev pokrivati sam. Kako naj s starim motorjem, ki ga je nekdo že »odvrgel«, dosega vrhunske rezultate?

Podobne razmere vladajo tudi drugod po Jugoslaviji, le v Zagrebu, kjer je »pravil« človek znal pritisniti na »pravilne« strune, je bolje. V Sloveniji se dve leti trudi Niko Matjaž, predsednik republike zveze za to zvrst športa, vendar so premiki, sicer opazni, zelo počasni.

Janez Pintar je v osemletni športni karieri, zdaj je star 26 let, osvojil niz lepih uspehov. Začel je kot mladinec 1974. leta na serijskem motorju do 50 cm in bil drugi najboljši v državi, med člani pa je bil najprej na motorju 50 cm in od leta 1978 na 125-kubičnem največkrat tretji. Tretjo sezono, kar vozi MBA, sodeluje tudi na mednarodnih dirkah v tujini ter na dirkah za svetovno in evropsko prvenstvo. Za evropsko je bil lani enkrat triajstji, za svetovno letos že drugi sedemnajsti, medtem ko je bil na različnih mednarodnih dirkah dirkač večkrat med najboljšimi tremi. V tej sezoni je številnim uspehom dodal še zmag na državnem in republiškem prvenstvu.

V njem je kuj premiči odbijajočih elementov, ki vladajo v motornem športu, še dovolj optimizma, da vztraja. Upa, da se bodo pogoji sčasoma tudi pri nas izboljšali in pritegnili nove tekmovalce. Za množnost pa meni, ne bo nikoli denarja.

H. Jelovčan

Vzponi tržiških planincev

Tržič – Poletna sezona je za alpiniste čas, ko se njihova aktivnost poveča, s tem pa se poveča tudi število plezalnih dosežkov v naših gorah. Izjema niso le tržiški alpinisti, članji Alpinističnega odseka pri Planinskem društvu Tržič, ki so v zadnjem času opravili vrsto plezalnih vzponov, med njimi nekaj takih, ki jih velja vsakač omeniti.

30. maja sta Filip Bence in Franci Meglič preplezala Levi steber Trapeza v Debeli peči, Borut Bergant in Jože Rozman Kamniško smer v Koglu, Marjan Gros in Ludvik Rožič pa Levi raz Vezice v Kamniških Alpah.

Ob koncu maja so tržiški alpinisti opravili še naslednje pomembnejše vzpone: Bergant in Marjan Manfreda sta preplezala Kramarjevo smer v Koglu, Bence in Meglič Levi raz Velikega Draškega vrha, Ferdo Meglič in Erna Pančur pa Peričev steber v Vežici.

22. junija sta Borut Bergant in Iztok Tomazin preplezala smer JLA v Sitah, sestopila pa sta po smeri Jesih-Potočnik. Stiri dni kasneje je Iztok Tomazin skupaj z Matjažem Ivnikom opravil več težjih vzponov v zahodni steni Storžiča, med drugim 1. prosto ponovitev Mirove smeri.

29. junija sta Bergant in Tomazin preplezala znano smer po Centralnem stebру Rzenika. Tomazin je vso smer

preplezel prosto, kar je do zdaj bil 2. prosto ponovitev.

3. junija je Iztok Tomazin sam preplezal Novoletno smer v SZ steni Velikega vrha, sestopil je v smeri Skrbino. Popoldne istega dne pa je kot prvi poletel z vrha Kladiva z zmajem. Letel je preko Kofc in pristal Bistrici pri Tržiču.

Naslednji dan sta Tomazin in Bergant opravila 2. jugoslovansko ponovitev SZ stebra v S steni Vrtače (avstrijska stran Karavank). Smer je ena najlepših v Karavankah. Dan pozneje je Tomazin preplezel SV steni Zelenjaka (tudi avstrijska stran Karavank). V naslednjih dveh dneh je bil pol, pa je spet sam opravil kar 24 plezalnih vzponov v Severni steni Storžiča.

10. julija pa sta dve tržiški navezali plezali v Triglavu: Borut Bergant in Dušan Markič sta preplezala obrni Sfinge, Erna Pančur in Iztok Tomazin pa Peterelovo smer v Copov steber.

17. julija pa je Iztok Tomazin opravil polet z zmajem z vrha Triglava. Zaradi slabega vremena je bilo treba na vzet čakati kar sedem ur in pol. Ko se je nebo zvedrilo, se je Tomazin izpred Aljaževega stolpa spustil v dolino. Letel je pol ure, pristal pa je v Krimi. To je bil po znanih podatkih sele tretji polet z zmajem z vrha Triglava.

Janez Kikel

ŠKOFJA LOKA – PIONIRSKO MOŠTVO LTH PRVAK GORENJSKE – Pred dnevi se je s finalno tekmo dveh najboljših pionirskeh nogometnih moštev na Gorenjskem končala nogometna sezona 1981-82. Na nogometnem igrišču v Senčurju sta se pomerili enašterici LTH iz Škofje Loke in Bohinj iz Bohinjske Bistrike. Prvič boljši igri so zasluzeno zmagali Ločani s 4:2 in tako osvojili prvo mesto in lep pokal. Izročil ga jim je dolgoletni nogometni delavec Pavle Novak iz Kranja.

SEZONSKO ZNIŽANJE

1.-26.8.82

SLOVENSKI PROIZVAJALCI OBUTEV

Pečo

alpina

LILET

NESREČE

PREUTRUJEN ZAKRIVLJENESREČO

Podljubelj – Na magistralni cesti Ljubelj–Podtabor se je v noči na petek, 23. julija, pripetila prometna nesreča, ki je terjala smrtno žrtev. 42-letni voznik osebnega avtomobila Redžo Šubašić, naš državljan na začasnom delu v avstrijskem Insbrucku, je med vožnjo v koloni od Ljubelja proti Tržiču zaradi preutrujenosti zapeljal s svojega vozne pasu in trčil v voznika kolosa z motorjem, 59-letnega Vinka Golmajera, doma iz Podljubelja, ki je vozil nasproti. Pri trčenju in padcu se je slednji tako hudo poškodoval, da je med prevozom v jeseniško bolnišnico podlegel poškodbam.

TRČIL V DREVO

Zasip – V petek, 23. julija, zvečer je voznik osebnega avtomobila, Branko Licof, star 34 let, doma iz Zgornjih Gorij pri Bledu, zaradi neprimerno hitrosti zapeljal s ceste. Ker vozila ni mogel obvladati, ga je zasnelo v drevo ob cesti. V nezgodbi je bil hudo ranjen, tako da so ga prepeljali v jeseniško bolnišnico.

TRAKTORIST ZDRSNIL PO BREGU

Crnograd – 49-letni Tone Mlinar, doma iz Papirnice pri Škofji Loki je sobotni noči vozil neregistriran traktor od Crnograda proti Škofji Loki. Med vožnjo ga je ves čas zanikal v levo, v strmem klancu pa je traktor ušel s ceste, se prevrnil čez rob in se skotalil po nasipu. Mlinar je med kotaljenjem tako hudo ranil, da je na kraju nesreče podlegel hudim poškodbam. Mrtvega so ga našli šele ob belem dnevu.

UMRL ZA POSLEDICAMI NESREČE

Jesenice – V jeseniški bolnišnici v nedeljo, 25. julija, ob 10. uri za posledicami prometne nesreče, ki se zgodila 17. julija v bližini Lesc, umrl grški državljan Christos Chatzopoulos, star 44 let. Ponesrečeni je ves teden v kritičnem stanju.

Nov asfalt in kolesarska steza – Med Radovljico in Lescami so dokaj hitro zgradili kanalizacijo, obenem pa položili asfalt. Morda največja pridobitev za varnost prometa med naseljem pa je nova kolesarska steza, ki je bila na tem odseku zares potrebna. – Foto: D. Sedej

Zaskrbljujoča polletna kronika

Kamnik – V začetku leta je kamnik, da bo letošnja bilanca dogodkov kamniške kronike manj porazna, po izteku polletja pa se je pokazalo, da je bil optimizem že preurenjen. Stevilo prometnih nezgod je z minulim mesecem precej poraslo, več je bilo tatvin, zlasti so izginjala kolesa, drznejše so bile krščevje javnega reda in miru, več pa je tudi gorskih nesreč.

Prekrški zoper javni red in mir so si iz meseca v mesec podobni. Začetki turistične sezone je kot kaže znova vnesel nemir med ljudi, ki je viden tudi v »nočni kroniki«. V prvem polletju so v Kamniku beležili dokajne število prekrškov, v mesecu juniju so le-ti še porasli. Miličniki so v juniju obravnavali 17 primerov krščev, od razgrajanja, fizičnega obračunavanja, do grobih udarcev in pretegov z noži, izgredov vinjenih oseb in napadov. Nekaj najbolj drznih krščevjev so skušali ohladiti tudi v prostorju za pridržanje. Lani je bilo v tem času nekaj več krščev, tako da na postaji milice

kljub obilici dela s krščelji z zadovoljstvom ugotavljajo, da so od lani nekatere oblike »malega kriminala« uspeli za silo iztrebiti.

Tudi število resnejših kaznivih dejanj so uspeli nekoliko zaježiti. Od lanskih 48 se jih je letošnjega junija zgodilo 36. Največ je bilo tatvin (11), 7 vломov in 7 tatvin koles. Tudi 4 vломe v avtomobile so zabeležili in dvoje kaznivih dejanj s telesnimi poškodbami. Ostalo ni tako resno.

Če so na področju zatiranja kriminalitete v Kamniku uspešni, pa je to težko trditi za prometno varnost. Prometni nesreč namreč v letu dni ni bilo moč zaježiti v toliki meri kot omenjena kazniva dejanja. V letošnjem juniju je bilo na cestah kamniške občine 33 nesreč, kar pomeni 11 več kot v istem mesecu preteklega leta. Tudi posledice prometnih nesreč so bile hujše kot je za Kamnik običajno. Od skupnega števila nesreč jih sedem spada med kazniva dejanja, 13 so jih zabeležili kot prekršek, ostale pa so le zabeležili. Tриje udeleženci so v teh nesrečah izgubili življenja, dva sta bila hudo telesno poškodovana, devet jih je utrplelo lažje poškodbe, da o gmotni škodi niti ne govorimo. Med vzroki nesreč je še vedno na prvem mestu neprimerna hitrost, ki ji botruje bodisi alkohol ali vožnja brez vozniskoga dovoljenja, usodno je bilo izsiljevanje prednosti, pa tudi pešci niso vedno nedolžni. Veliko nezgod povzročijo z nenadnim prihodom na cesto in v nepazljivostjo.

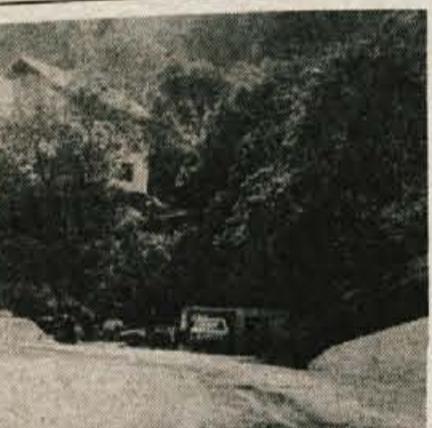
Poletni primerjalni rezultati v Kamniku ne nudijo kdove kakšnega razloga za samozadovoljstvo. Zavajajo se, da bo treba na področju prometne varnosti in kriminaliteti, ki vplivajo na varnost in dobro počutje delovnih ljudi in občanov, marsikaj storiti, da bodo ob letu pričakali zadovoljivejše rezultate.

D. Z. Zlebir

Našli tihotapljeno kavo

Jesenice – V sredo, 21. julija, so na Jesenicah v vlaku, namenjenem v Grčijo, našli prek osemsto kilogramov tihotapljene kave. Sprva so jo odkrili pod sedeži v kupejih le kuhih 300 kilogramov, teme-

ljitejša preiska vaše dveh vagonov pa je odkrila še preostalo. Lastnik kajpada ni znan. Zaradi podrobne preiskeve se je vlak, ki je vozil na relaciji München – Tesaloniki, zamudil za kako uro.

Podblica – Strma in ovinkasta cesta skozi Podblico proti Partizanski cesti, to je proti Dražgošam in Jamniku, je za marsikaterega voznika hudo nepristojna. Preden pa bodo ta del ceste asfaltirali, so krajan deloma s prostovoljnim delom ter s samoprispevkom in sredstvi iz združenih sredstev krajinskih skupnosti razširili cesto in dostavili oporni zid z varovalno ograjo. – Foto: L. M.

Družbenopolitične organizacije

Proces podružljivanja vztrajno prihaja tu, so delovni ljudje in občani, organizacije in družbenopolitičnih in drugih organizacijah, v združenjih in društvenih, ki delujejo dejnih izhodiščih Zveze komunistov Jugoslavije.

Ce je temelj za podružljivanje varnostnega sistema določena stopnja varnostne kulture,

ce se odraža v pripravljenosti in sposobnosti

posameznika, da preprečuje nes-

tevajoči razmer na področju varnosti in

zanesljivosti.

Poda ni povsed tako. Zaradi pomanjkanja političnih akcij, zvezne sindikatov, socialistične zvezne, zvezne sindikatov, mladine ali zvezne borcev, zaostajo v spreminjanju razmer na področju varnosti in normativno urejena v statutu ali drugem

aktu delovne organizacije ali celo sozda in ne v tozdu.

Verjetno bi ob poglobljeni analizi lahko spoznali še več podobnih nesprejemljivih pojmovanij in stališč. Menim, da v takih primerih ne gre za nevednost, ampak so to prikriti odpori, povedani na prefijen način in skriti za razne zahteve po zmanjšanju »spremenitev« organizacij združenega dela ali za zahteve po »racionalnosti« pri samoupravnom organiziraju in podobno.

Spreminjati tako miselnost in premagovati odpor je mogoče le s stalno politično aktivnostjo družbenopolitičnih organizacij in s sprotnim urejanjem odprtih vprašanj. To nalaga pristojnim, da uresničujejo dogovorene naloge. Akcije delovnih ljudi in občanov, ki so skoraj vsi vključeni vsaj v eno od družbenopolitičnih organizacij, imajo po svoji družbeni logiki močan vpliv na spreminjanje družbenih razmer sploh, torej tudi na področje družbenih samozaščite. Ker družbenopolitične in družbenе organizacije s svojimi organizacijskimi oblikami sežejo v vsako temeljno skupnost ali organizacijo združenega dela, je ta vidik še toliko bolj prisoten. Od tod izvira pomembnost družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju sistema družbenopolitične izobraževanje in vzgoji svojih

bene samozaščite v temeljnih celicah življenja in dela naših ljudi. Gre namreč za ustvarjanje novih samoupravnih in demokratičnih navad, ki jih lahko posredujemo ljudem le v temeljnih skupnostih. Prav tu najlaže na »vsakem koraku«, ob vsaki priložnosti s konkretnim ravnanjem in akcijo ščitijo socialistične družbenе vrednosti.

Ni družbenopolitične ali družbenе organizacije, ki ne bi imela svojstvene vloge in odgovornosti v razvijanju in uresničevanju sistema družbenе samozaščite. Socialistična zveza kot fronta organiziranih socialističnih sil ima še posebno odgovorno vlogo usklajevanje akcij vseh v njej združenih organizacij. Zato je pri njej oblikovan koordinacijski odbor za vprašanja ljudske obrambe in družbenе samozaščite. Koordinacijski odbor sestavlja delegati oziroma delegacije političnih organizacij, skupščine, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenih organizacij in združenj. Taka delegatska sestava omogoča, da ta odbor opredeli naloge in aktivnosti tako, da bo zagotovljeno uresničevanje družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov in s tem sistema družbenе samozaščite.

Zveza komunistov mora skrbeti za stalno idejnopolitično izobraževanje in vzgoji svojih

Nemški turisti zlotili tatova

Družina Nunges iz Zvezne republike Nemčije je odkrila tatova, ki sta v kampu Sobec vdrla v šotor, last nizozemskih državljanov.

Sobec – Mekada Šupuka, rojenega 1960 v Sanskem mostu, ki začasno stanuje v Kranju, in Mirsada Begovića, rojenega 1957 v Zenici, iz Kranja, so delavci uprave za notranje zadeve prijavili temeljnemu javnemu tožilstvu, ker sta 7. julija okrog osme ure zvečer v kampu Sobec vdrla v dva šotorja nizozemskih državljanov. Odnesa sta dve spalni vreči, fotoaparat in nekaj drugih poredmetov v vrednosti 6000 dinarjev.

Osumljena sta prišla v kamp že popoldne. V tamkajšnjem gostinskom lokaluu sta se močno opila. Med sedmo in osmo uro zvečer sta odšla na zahodni del kampa k šotorom, ki so postavljeni ob Savi. Mekad Šupuk je odpr šotor, last nizozemskega državljanja Antona Kinka, ga preiskal, vendar denarja ni našel. Vzel je dve kopalni brisači.

Zatem sta osumljena odšla na nasprotni, severovzhodni del kampa, do dveh šotorov, ki sta ju skupaj uporabila Nizozemca Richarda in Albert Kok. Zadrgo na šotorih sta potegnili navzgor. V šotor, ki ga je uporabil Albert Kok, je stopil Mekad Šupuk, v šotor Richarda Kok pa Mirsad Begović.

Medtem ko sta osumljena preiskovala notranjost šotorov in iskala denar ter vrednejše predmete, sta njuno početje opazovala otroka Saša in Rene Nunges iz Zvezne republike Nemčije in poklicala starša.

Vsi širje so odšli najprej proti šotoru, v katerem je »delal« Mekad Šupuk. Ko jih je opazil, je zbežal, s seboj pa odnesel dve spalni vreči in toaletno torbico z brivskim aparatom in nekaterimi drobnarji. Ušel je prek ograje kampa. Zbežal je tudi Mirsad Begović, ko so Nunges zlotili, vendar ni nitičesar odnesel. Napotil se je proti središču kampa.

Otroka in oče Erich Nunges so Begovića zasledovali, našli v kampu in ga pokazali miličniku, ki je prišel na klic upravnice kampa. Za Šupukom je šla mati Ingrid Nunges. Ni ga dobila, ob ograji pa je našla vse, kar je ukradel. Šupuka so prijeli kasneje.

H.J.

Izkoristil slabo kontrolo in poslovjanje v Elmontu

Marjan Zajc, skupinovodja v delovni organizaciji Elmont Bled je osumljen poneverbe in devetih tatvin – »Pomagal« mu je slaba kontrola in nevestno poslovjanje odgovornih v Elmontu

Bled – Zaradi suma poneverbe in devetih tatvin se bo moral pred sodiščem zagovarjati Marjan Zajc, rojen 1938. leta, z Bleda, električar, zaposlen kot skupinovodja v delovni organizaciji Elmont Bled.

Osumljen je, da si je s poneverbo pridobil 45.365 dinarjev premoženj, ki je že več let vozil domov v Elmontu in več let vozil domov vse ostanke materiala z gradbišča, na katereh je delal. Pri tem predstavlja več vrednost električne žice.

Doma je imel Zajc tudi orodje delovne organizacije Elmont, za katerega ni bil zadolžen. Da je izkoristil neurejene razmere in slabo kontrolo, potrjuje primer, da je bil zadolžen za vratilni stroj, pred dvema letoma pa je iz skladišča brez kakršnekoli zadolžitve dobil še enega, ki naj bi bil »razhodovan«. Z vsem tem si je na škodo delovne organizacije Elmont pridobil 54 tisoč 364,75 dinarjev.

H.J.

Osumljena kraje strojev in orodja

Lesce – Delavci uprave za notranje zadeve iz Kranja so prijavili temeljnemu javnemu tožilstvu Zorana Roglja iz Zapož in Darka Valanta z Bleba. Sumijo ju kraje več delovnih strojev in orodja.

Zoran Rogelj in Darko Valant sta delala v temeljni organizaciji Verigarna v leski Verigi, ob kateri stoji nova, že zaprta zgradba galvanike. Zato sta lahko večkrat prišla v galvaniko, kjer delavci Metalu iz Opatije in zasebnega obrtnika Jakoba Rotarja opravljajo montažo. Videla sta, katere stroje uporabljajo in kam jih shranjujejo.

Ko so preiskovali hišo Darka Valanta, so delavci uprave za notranje zadeve našli ukradene predmete, medtem ko je preiskava pri Zoranu Roglju pokazala, da je oškodoval tudi Verigo.

H.J.

Na predlog Zorana Roglja sta 26. junija iz galvanike odnesla več delovnih strojev in orodja ter oškodovala delovno organizacijo Metal za 52.208 dinarjev, obrtnika Jakoba Rotarja pa za 34.380 dinarjev. Razečega je Zoran Rogelj tudi osumljen, da je na delovnem mestu postopoma jemal material in ga nosil domov ter tako Verigo oškodoval za 1855 dinarjev.

Ko so preiskovali hišo Darka Valanta, so delavci uprave za notranje zadeve našli ukradene predmete, medtem ko je preiskava pri Zoranu Roglju pokazala, da je oškodoval tudi Verigo.

Družbenopolitične organizacije, društva in združenja v svojih aktih in programih opredeljujejo vlogo in naloge. Člane usmerjajo v spoznavanje posebne vloge v sistemu družbenе samozaščite ter jih v okviru svojih možnosti in sposobnosti tudi uposabljam. Uveljavljajo se kot organizatorji, predavatelji ali kot mentorji pri posameznih nalogah.

Družbenе organizacije, društva in združenja v svojih aktih in programih opredeljujejo vlogo in naloge. Člane usmerjajo v spoznavanje posebne vloge v sistemu družbenе samozaščite ter jih v okviru svojih možnosti in sposobnosti tudi uposabljam. Uveljavljajo se kot organizatorji, predavatelji ali kot mentorji pri posameznih nalogah.

Jože Kavčič

tovarna usnja Kamnik
tozd usnjarna
tozd usnjena konfekcija
tozd maloprodaja

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo za praznike občin Kamnik, Kranj, Jesenice, Radovljica in Tržič

Vabimo vas v svoje trgovine, bogato založene z modno usnjeno konfekcijo, torbicami, drobno usnjeno galanterijo, dekorativnimi kožami ...

Kamnik, Kidričeva 15
Bled, hotel Park
Ljubljana, Stari trg 11
Koper, Prešernov trg 3

Titovo Velenje, Šaleška 18
Celje, Zidanškova 3

ŽIVILSKA
INDUSTRija
KAMNIK
Kajuhova pot 4,
Kamnik

Eta želi svojim kupcem še naprej veliko zadovoljstva pri nakupu njenih izdelkov.

Eta – tradicija – kvaliteta

Delovna organizacija Eta – Živilska industrija iz Kamnika ima že dolgoletno tradicijo predelave povrtnin in gorčice. Iz obrtne delavnice, v kateri so pripravljali marinirano povrtnino, marmelado, gorčico in številne delikatesne izdelke, se je razvila v sodobno predelovalno industrijo. Vse večje povpraševanje po Etinih izdelkih, tako na domačem kot na tujem tržišču, je narekovalo povečanje proizvodnje in vpeljavo najsodobnejše tehnologije, kar je omogočilo, da potrošnikom nudi svoje izdelke skozi vse leto. Številna priznana za kvaliteto so omogočila plasman Etinih izdelkov do še takoj zahtevnih kupcev na tujem tržišču.

Delovni kolektiv podjetja čestita vsem občanom za občinski praznik Kamnika.

"Zarja"

20 let, 20 let, 20 let

Montažno podjetje

Kamnik, Molkova pot 5, tel.: (061) 831-073, 831-247
MONTAŽA, ELEKTRONIKA, KONSTRUKCIJE, STORITVE

*Čestita vsem delovnim ljudem in občanom
ter poslovnim prijateljem
ob prazniku občine Kamnik.*

Delovna organizacija Zarja Kamnik obvešča, da ima že 20-letno tradicijo in pri tem opravlja dejavnost: instalacijska in zaključna dela v gradbeništvu. Zaposluje 200 delavcev, ki so sposobni opraviti vse vrste elektroinstalacijskih del jakega in šibkega toka, strelovodov, javne razsvetljave, strojno instalacijskih vodovodnih, ogrevalnih, prezračevalnih, klimatizacijskih del, soboslikarskih ter steklarskih zaključnih del. K tej osnovni dejavnosti spada tudi izdelava različnih jeklenih in pločevinastih konstrukcij za energetske in tudi druge objekte, proizvodnja kovinskih izdelkov za pohištveno industrijo, proizvodnja kovinskih stebrov za javno razsvetljavo ter servis oljnih gorilcev.

Industrijsko podjetje

ALPREM

Kamnik

Usnjarska cesta 9
telefon (061) 831-522

*Delovnim ljudem, občanom in poslovnim
prijateljem čestitamo za praznik
občine Kamnik*

metalka

**prodajalna
kamnik**

Obveščamo, da imamo na zalogi:

kompletni instalacijski material, orodje in stroje, gospodinske stroje in potrebščine, talne obloge, vse vrste keramike, kopališko opremo, stavno pohištvo, vse vrste profilnega železa.

**Delovnim ljudem in cenjenim potrošnikom
čestitamo za praznike goorenjskih občin**

Prodajalna je odprta vsak dan
od 7. do 19. ure, ob sobotah
od 7. do 13. ure

Gozdne
semenarne
in drevesnice

nudijo: sadike za gozd, park, vrtove, žive meje, zaščitne nasade, gozdna semena in okrasne storže.

*Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem
čestitajo za praznike goorenjskih občin*

lip bled

LIP, lesna industrija BLED
TOZD, lesna predelava REČICA
64260 BLED, Rečiška c. 61/a

Na podlagi sklepa odbora za delovna razmerja LIP BLED, TOZD, lesna predelava REČICA

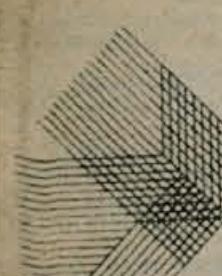
OBJAVLJAMO prosta dela in naloge v LIP BLED, TOZD, REČICA

ČUVAJ-GASILEC

Pogoji:
da ima dokončano eno od poklicnih šol,
da je zdrav in fizično sposoben opravljati čuvajsko-gasilsko službo,
da ima opravljen tečaj za poklicnega gasilca.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.
Kandidat, ki nima opravljenega tečaja za poklicnega gasilca, bo le-teg moral pred nastopom dela opraviti in ne sme biti starejši od 35 let.

Ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela in dokazili s izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

eksperimentalna tkalnica
svetovalno prodajni studio

IDEJA
KAMNIK
TITOV TRG ŠT. 5

OBVESTILO

»IDEJA« je novi svetovalno-prodajni studio Eksperimentalne tkalnice Kamnik, ki je odprt od 24. julija 1982 dalje.

»IDEJA« vam nudi kompletan inženiring tekstilij za stanovanjsko opremo in opremo objektov — strokovno svetovanje, prodaja, konfekcioniranje in montažo.

**DELOVnim LJUDEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ČESTITAMO
ZA PRAZNIKE GORENSKIH OBČIN**

**INTEGRAL
GOLFTURIST, o. o.,
Ljubljana
TOZD GOSTINSTVO**

GOZD MARTULJEK, b.o.

Objavljamo prosta dela in
naloge

VZDRŽEVALCA

za nedoločen čas z naslednjimi pogoji:
KV vodovodni instalater,
eno leto delovnih izkušenj,
dvomesečno poskusno delo,
prednost imajo kandidati z
opravljenim izpitom iz varstva
pri delu in znanjem kurjenja
nizkotlačnih peči.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Rok prijave je 15 dni od objave.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Komisija za delovna razmerja TOZD Gostinstvo Gozd Martuljek.

Cenjenim strankam in občnom Gorenjske iskreno čestita za občinske praznike.

EKSPRES OPTIKA Kranj
Tavčarjeva 1
(nasproti Delikatese)

Vam nudi hitro in kvalitetno izdelavo vseh vrst očal z načadnimi in specialnimi lečami. Izdelujemo na recept in brez njega.

SE PRIPOROČAMO!

V mesecu avgustu zaradi dočista zaprto.

DRUŠTVO PROTI MUČENJU ŽIVALI Kranj

vlijudno prosi vse lastnike živali, zlasti psov čuvanje, ki so priklenjeni, da jih redno oskrbujejo s svežo pitno vodo in živalim omogočijo počitek v senci.

Vsako nasprotno ravnanje z živalmi v tej vročini bo društvo obravnavalo kot mučenje živali, ki je kaznivo po ZJRM Ur. l. SRS, št. 16, čl. 11 tč. 7. Terenski sodelaveci društva in člani bodo nadzorovali na terenu izvajanje teh navodil.

Komisija za delovna razmerja
DO RUDNIK URANA ŽIROVSKI VRH
v ustanavljanju GORENJA VAS — Todaž

objavlja
razpis
za sklenitev delovnega razmerja delavcev
za nedoločen čas s polnim delovnim časom
za opravljanje prostih del:

1. VODENJE PRIPRAVE PROIZVODNJE
1 delavec
2. PROCESNI TEHNIK
2 delavca
3. STRUGARSKA IN REZKALNA DELA
1 delavec
4. PREVOZ IN SERVIRANJE MALIC
1 delavec
5. KURJAČ PARNIH KOTLOV
2 delavca
6. RAZNA RUDARSKA DELA — možnost
PREKVALIFIKACIJE ZA KV DELAVCE
več delavcev

Pogoji:

pod 1.: dipl. ing. kemijo tehnološke ali metalurške smeri, pasivno znanje tujega jezika — angleščine, do 2 leti delovnih izkušenj;

pod 2.: srednja izobrazba kemiske, tehnične ali metalurške smeri, pasivno znanje angleščine, poznavanje predelave mineralnih snovi, 1 leto delovnih izkušenj;

pod 3.: KV strojni orodjar, kovostrugar ali rezkalec, poznavanje osnov strojnega konstruiranja, elektro in plamensko varjenje, do 5 let delovnih izkušenj;

pod 4.: poklicna gostinska ali osnovna šola, vozniki izpit B kategorije, živilski pregled, poskusno delo 30 dni;

pod 5.: KV ključavníčar, izpit za kurjače parnih kotlov — možnost opravljanja tega izpita po sklenitvi delovnega razmerja, preizkus znanja iz varstva pri delu, 2 leti delovnih izkušenj;

pod 6.: KV rudarji ali kandidati s KOVINARSKIMI POKLICI (mehaniki, ključavníčarji idr. . .), ki se obvezajo, da se bodo prekvalificirali v rudarski poklic, vozniki izpit B kategorije, zaželeno tudi C kategorije, do 5 let delovnih izkušenj, starost nad 21 let, za kandidate za prekvalifikacijo starost nad 21 do 30 let.

Za vsa dela se zahteva uspešno opravljen zdravniški pregled: Izmensko delo — 2 ali 3 izmene — na delih pod 2, 3, 5 in 6. Deljen delovni čas na delih pod 4. Jamko delo na delih pod 6, občasno tudi na delih pod 3.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh od objave na gornji naslov. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh.

Obenem obveščamo kandidate, da predvidevamo zaposlitev več delavcev

PROCESNIČARJEV v oddelku za predelavo

K sodelovanju vabimo:

**STROJNIKE,
KLJUČAVNIČARJE,
KEMIJSKE in
METALURSKE DELAVCE.**

Želimo, da kandidati pošljejo informativne vloge s priloženimi spričevali (lahko fotokopije) na gornji naslov. Glede na specifičnost dela obstaja možnost potrebnega dodatnega usposabljanja.

Priložnost za zanimivo delo. Izkoristite jo in pošljite vlogo.
Zainteresirani kandidati bodo vabljeni na razgovor, kjer bodo o vsem osebno obveščeni in seznanjeni.

ISKRA
Industrija za telekomunikacije
in računalništvo
Kranj, n. sol. o.

Delavski svet temeljne organizacije združnega dela Tovarne avtomatskih telefonskih central Kranj

razpisuje imenovanje

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
TOZD ATC**

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

dipl. inž. elektrotehnik, 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta v dejavnosti temeljne organizacije, aktivno znanje tujega jezika, pogoje določene z družbenim dogovorom o urešnjevanju kadrovske politike in občini Kranj.

Mandatna doba je 4 leta.

Kandidati naj pisme prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo v priporočenem pismu v 30 dneh na naslov: Iskra Telematika Kranj, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj z oznako »za razpis TOZD ATC«.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 60 dneh po končanem razpisnem roku.

ZAHVALA

Ob boleči in tragični izgubi naše drage

ZDENKE KUHAR
roj Krapeš

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, priateljem in znancem za nesebično pomoč v tem težkem in bolečem trenutku. Iskrena hvala tudi za izrečeno sožalje ter darovano cvetje. Posebna zahvala tudi častiti duhovščini in pevcem iz Naklega. Vsem, ki ste sočustvovali z nami, iskrena hvala!

Žalujoči: VSI NJENI

MALI

OGLASI

telefon
27-960

nasproti porodnišnice

C. JLA 16 uprava komerciala 28-463

PRODAM

Ugodno prodam KNJIŽNO OMARO in OMARO za obleko (naravnji jesen). Telefon 21-012 - Alojz Gorenc, Kocjanova 6

7136

Prodam BANKINE in PUNTE, 2000 kosov strešne OPEKE bobrovec in nekaj SPIROVCEV, dolžine 9 m. Trboje 75

7159

Prodam 6 mesecev starega BIKCA. Siderja 2, Cerknje

7160

Prodam 11 gramov ZLATA za zobe.

7161

Prodam 110 kosov SIPOREKSA, debeleline 10 in 15 vreč APNA. Golniška c. 42/A, Kokrica

7162

Prodam PSE - nemške ovčarje, stare 6

7163

Prodam KOMBAJN vilmaš za izkop krompirja, v dobrem stanju. Voglje 86,

7164

Prodam otroški športni VOZIČEK. Pavlin, Delavska c. 15, Stražišče - Kranj

7165

Ugodno prodam nov SOTOR havana.

7166

Prodam 4 tedne starega TELETA silentalca, lesen gnojnični SOD in BLATNIKE za ferguson - nove. Zg. Bitnje 67

7167

Prodam PEC, knjižno VITRINO in dnevno OMARO. Telefon 24-223

7168

Prodam zelo lepega NEMŠKEGA OVČARJA starega 7 tednov, z rodovnikom.

7169

Prodam 1800 kosov cementne OPEKE, rabljene. Šentjur "PEKARIJA", Kranjska c. 6

7170

Prodam KRAVO s teletom, po izbiri in 6 mesecev staro TELICKO. Popovlje 7, Cerknje

7171

Prodam KRAVO dobro mlekarico. Črnivec 18/A, Brezje

7172

NEMŠKO OVČARKO, čistokrvno, lepo, staro dve leti, ugodno prodam.

7173

Prodam GAJBICE (30 kg). C. na Rupo

7174

25, Kokrica

7175

Poceni prodam dobro ohranjene PEC-NICE za kmečko peč. Anton Habjan,

7176

Mošnje 35

7177

Poceni prodam dobro ohranjeno SPALNICO. Ogled: Velika Vlahovička 4, II. nadstropje

7178

Prodam KRAVO s teletom. Ljubno 74

7179

Prodam univerzalni MLIN s 5 operacijami, stopnično LESTEV, ograjeno, 50x240, primerno za vikend, 0,500 kub. m PLOHOV. Jože Stopfer, Mavčiče 49

7180

Prodam otroško POSTELJICO z jogojem in odejo. Olga Steblaj, C. Staneta Zagvarja 26, Kranj

7181

Prodam trofazni dvotarifni STEVEC, OKNO 120x90 in deško KOLO. Naslov v oglašnem oddelku

7182

Prodam KRAVO po prvem teletu. Mlakar, Bukovica 4, Vodice

7183

Prodam 10 ČEBELJIH DRUŽIN. Hubat, Šmartno 33, Cerknje

7184

Prodam 4 tedne starega BIKCA in rabljen 175-litrski litoželezni KOTEL, za kuhno prasičem. Visoko 66, Šentjur

7185

Prodam dva KAVČA, POLKAVČ. 8 FOTELJEV, MIZICO, otroško PISALNO MIZO, črnobel TELEVIZOR in plinsko PEC. Ogled v nedeljo od 8 do 18. ure.

7186

Informacije po tel. 23-912; Anica Tanko, Bled, C. Gorenjskega odreda 7

7187

Prodam KONJA in OVCE. Kokrica, Dolžanova pot 1

7188

Prodam globok italijanski VOZIČEK, rjav žamet. Telefon 28-602

7189

Prodam STEDILNIK em central, 15.000 ccal in kombinirano PEC za v kopalnico. Prosenc, Šmartno 6, Cerknje

7190

Zaradi selitve ugodno prodam SPALNICO meblje z jogojem in predalnikom, cena 26.000 din. Telefon 064-75-611

7191

Prodam COLN maestral 18 za 1,8 SM. Melihen, Reševa 1, Kranj, tel. 25-066

7192

Prodam zakonsko POSTELJO Triglav, cena 4.000 din. Telefon 77-539

7193

Prodam ŠOTOR brand za 4 osebe, cena 6.000 din. Hrovat, Podkoren 5, Kranjska gora

7194

Prodam malo rabljeno termoakumulacijsko PEC 5 kW. Šentjur, Rožna 3, tel. 41-104 popoldan

7195

Dobi družini oddam majhnega PSIČKA, starega tri mesece. Tel. 75-911

7196

Prodam dve KRAVI: 6 mesecev brejo in 8 mesecev brejo. Podhom 49, Goričke 7197

7198

Prodam dve KRAVI po izbiri Palovičje 15, Tržič

7199

Prodam nekaj let star PIANINO. Telefon 064-74-806

7200

Prodam KRAVO. Zasip, Stagnje 27 pri Bledu

7201

Prodam 70 rabljenih SALONITK 125x92, cena 100 din. Telefon 27-259

7202

MIZARSKO KOMBINIRKO (krožna) žaga, poravnalka - 25 cm. in vrtalna glava - 13 mm., prodam. Ogled vsak dan od 18. do 19. ure. Visoko 76 pri Kranju (Krišelj)

7203

Prodam obdelane DESKE za napuščanje Naslov v oglašnem oddelku

7204

Prodam KRAVO simentalko s teletom, Razgledna 14, Bled, tel. 77-966

7205

Prodam novo MIZARSKO KOMBINIRKO 2000 D linincibile. Telefon 064-67-121 dopoldan

7206

Prodam raztegljiv KAVČ in 2 FOTE-LJA, za 8.000 din. Štruc, Podlubnik 161, Skofja Loka, tel. 064-61-739

7207

Prodam BETONSKO ŽELEZO, premera 6 mm, približno 900 kg. Telefon 064

7208

60-658 po 20. uri

7209

Prodam PRASICE, težke od 40 kg. Posavec 16, Podmart

7210

GAJBICE za krompir ali jabolci. Marjan Bernard, Verje 26, Ma-

7211

OTROŠKI VOZIČEK, globok barve, dobro ohranjen, prodam. Tržič

7212

OTROŠKI TELET, starega 10 za kol ali za rejo. Breg 15, Žirovnik

7213

Prodam mlado črnobelé KRAVOLICKOM. Lahovče 17, Cerknje

7214

Prodam več STROPNIKOV, za drva. Žrim, Šenčur, Gasilska 4

7215

Prodam dve termoakumulacijski AEG, 5 kW in 2 kW in električni DILNIK (4 plin, 2 električni) možen v petek in soboto. Kranj

7216

cicjeva ul. 10, tel. 24-681

7217

OBRACALNIK sonce na travi, prodam ali zamenjam za OBRACALNIK svilev. Anton Prešeren, Doslovč

7218

rovnicna

7219

Ugodno prodam 70 kv. m OPAŽA

7220

kv. m LADIJSKEGA PODA 22 mm. Informacije po tel. 76-331 do 21. ure

7221

Prodam mlado težko KRAVOLICKO talko, tik pred letiljivo (3 tel.)

7222

Pristov, Breg 23, Žirovnik

7223

Prodam DEKLISKO KOLO (10 let starosti). Informacije po tel. 88-770 dopoldan

7224

Prodam SLAMOREZNICO 1000 mm TRAKTOR ferguson 35. Pipan Šenčur

7225

Prodam rabljen 130-litrski HLA

7226

NIK zoppas. Jezerska c. 114/B, Kranj

7227

Ugodno prodam 40 kv. m OPAŽA

7228

OPAŽA, širina 10 cm. Jama 22, m

7229

Prodam STREŠNO OPEKO 5 Mavčiče 54

72

Prodam 126-P; KLAVER rhodes, 2x150 W pevako ozvočenje. Stane Bajgelj, Planina 2 7253
Prodam ZASTAVO 101 L confort, letnik 1980, 17.000 km. Telefon 064-60-982 19. ur 7254
Prodam ZASTAVO 101 special, 1300 km, 73 KM. Telefon 70-179 7255
Prodam ZASTAVO 101 mediteran, staro 3 leta, garažirano. Ogled v nedeljo dopoldan do 10. ure. Brajić, Zlato polje 7256
1972. Jože Pergar, Alpaka 78, Lesce 7257
Prodam RENAULT R-4, letnik 1979, voženih 22.000 km. Zagor, Stara Loka Škofja Loka 7139
ZASTAVO 101 mediteran, tovarniško, prodam. Telefon 064-22-984 7140
OPEL KADETT, dobro ohranjen, letnik 1969-70, prodam ali zamenjam za ARTBURGA karavan. Sp. Brnik 47 - 16. ur 7141
Prodam ZAPOROŽCA, letnik 1978, kromboliranega, celega ali po delih. Ljubo Tomšič, Visoče 1, Tržič 7202
Prodam SPAČKA, letnik 1974, registrirana do marca 1983 in SKODA 110 L, ali po delih. Bičkova 10, Kranj 7203
Prodam osebni avto LADA 1500, letnik 1979. Andrej Hladnik, Križe 16 7204
Prodam avto ZASTAVO 750, letnik 1974. Hotemač 75, Preddvor 7205
Prodam FIAT 850. Hafnarjeva pot 16, Kranj 7206
TOMOS avtomatik A 3 MS, nov, proga za 2,2 SM. Marko, Kovačičeva 4/C, Kranj, tel. 26-792 7207
ZASTAVO 750, po delih prodam. Informacije po tel. 28-891 7208
Prodam ZASTAVO 101, letnik 1973. Markič, Strahinj 61, Naklo 7209
Ugodno prodam ZASTAVO 101, letnik 1974. Ogledi včer dan od 15. ure dalje. Janez Udir, Sp. Besnica 150, tel. 40-622 7210
Prodam VW 1300, letnik 1973, nemški, nov, registriran do julija 1983. Telefon 24-737 7211
Prodam osebni avto FIAT 132 GLS, letnik 1976 - december. Tel. 064-74-963 7212
Prodam ZASTAVO 101, letnik decembra 1979. Telefon 75-485 7213
MERCEDES, 8 ton, kiper, prodam. Parovičje 15, Tržič 7214
Prodam ŠKODO 1000 MB. Janez Kaj, Milnaka 11, Bled 7215
Poceni prodam DŽIP ali zamenjam za avto. Daniel Pangerščik, Preddvor tel. 064-45-044 od 17. do 19. ure 7216
Poceni prodam ŠKODO 1000 MB, 1969, neregistrirano, dodatno opremljeno, v ceni 1 SM. Telefon 81-860 - Sterle, Jesenice, Lipce 31 7217
Prodam R-4, letnik 1977. Javornik, Stručevje 14, tel. 28-758 7218
Prodam dobro ohranjen AUDI 80. Ješka c. 42, Kranj 7273
Prodam malo rabljen PONY EXPRESS avtomatik, ali zamenjam za malo rabljen APN-4. Drulovka 13/A, Kranj 7274
Prodam ZASTAVO 101, rdeča, karopija 1976, stroj 1972. Begunjska 14, Šentjur 7275
RENAULT 4 1975, dobro ohranjen, registriran julij 1983, prodam. Britof 219, Kranj 7295
Prodam ŠKODO 100 L, letnik 1974, registriran do 29. 3. 1983. Malek, Mestni 4. Sk. Loka, tel. 064-60-272 7296
Prodam TOVORNI AVTO TAM - gon, letnik 1974. Informacije: telefon 08-242 vsak delavnički od 9. do 10. ure 7297
Ugodno prodam ZASTAVO 750, tudi kredit. Mencinger, Ribno 104, Bled 7298
Prodam Husqvarna - MOTORNKOLO 250 ccm, letnik 1980, cross, odlično ohraneno. Žemlja Igor, Gregorčičeva A, 64260 Bled 7299
Prodam PEGUET 305, dobro ohranjen. Rabed vsak dan od 16. do 19. ure, Bled, zdarska 2, tel. 78-311 7300

STANOVANJA

Zakonca z otrokom iščeta SOBO v Podljubelju, Bistrici pri Tržiču ali okolici. Izdaja enoletno predplačilo. Ponudbe Solidna 7259

Pleskar z ženo in otrokom, išče SOBO v Tržiču. V računu prevzemam slikopleskarska dela. Ponudbe pod: Kvaliteta 7260

Prodam enainpolobno STANOVA-NJE, opremljeno ali prazno pri Vodovnem stolpu - Kranj. Naslov v oglašnem oddelku ali tel. 22-248 7221

Dve dijakinja iščeta SOBO. Vika Linčič, C. talcev 8, Kranj 7222

Iščem SOBO s pogodbou za nedoločen čas na območju občine Radovljica. Nudim nagrado. Ponudbe po 17. uru po telefonu 77-812 7223

V okolici Škofje Loke vzarem v najem manjše STANOVANJE. Ponudbe pod šifro: Cimprej 7302

Prodam dvosobno STANOVANJE v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku. 7265

POSESTI

Kupim staro HIŠO ali POSESTVO v Kranju ali okolici. Cerovšek, Gubčeva 2, Kranj, tel. 28-546 7151

Zamenjam zazidljivo PARČELO v okolici Domžal za enako v oklici Kranja. Ponudbe pod šifro: Menjava 7224

Kupim staro nenaseljeno KMEČKO HIŠO na samotnem kraju v Poljanski dolini. Šifra: Devize 7225

Zamenjam HIŠO (47 kv. m) z vrtom, garažo (pred Kranjsko goro) za enako ali trosobno lastnisko STANOVANJE (s parketom) in vrtom od Jesenic. Šifra: Smučarji 7264

Ustreljeno je PAPAGAJ - KAKADU, sive barve. Prosim tovariša, ki ga je ulovil blizu trgovske šole, da ga vrne proti našemu na naslov: Žagar, T. Dežmanja 6, Kranj 7301

V Kranju (Kranec-Planina) iščem VARSTVO za devetmesočnega fantka od septembra dalje. Šifra: Nujno 7300

ZAPOSLITVE

PEKARIJA »UMNIK« - Šenčur, sprejme KV PEKA s 16. avgustom. OD po dogovoru. Telefon 41-036 7226

Iščem honorarno popoldansko DELO tudi na dom. Ponudbe pod: Ekonomski tehnik 7227

OBVESTILA

Sprejemam naročila za vsa KLEPARSKA DELA. Izdelujem in montiram tudi SNEGOLOVE. Sebenje 64, Tržič 7228

POLAGAM zidne tapete in lesne obloge. Ponudbe pod: Natačen 7229

SERVIS! za čiščenje »TEPIHOV«, TAPISOMA, ITISONA. Cistim za zasebni in družbeni sektor. Kličite 25-819 7280

Prevzamem barvanje oken, vrat, ograj in PLESKANJE stanovanj. Ponudbe pod šifro: Pleskanje ali po tel. 21-880 od 6. do 14. ure 7263

IZGUBLJENO

Prosim poštenega najditelja, ki je na območju Škofje Loke letos našel URO za okoli vrata, naj sporoči na naslov: Guzelj, Spodnji trg 15, Škofja Loka, telefon 064 62-589 zvečer 7264

Ustreljeno je PAPAGAJ - KAKADU, sive barve. Prosim tovariša, ki ga je ulovil blizu trgovske šole, da ga vrne proti našemu na naslov: Žagar, T. Dežmanja 6, Kranj 7301

OSTALO

V Kranju (Kranec-Planina) iščem VARSTVO za devetmesočnega fantka od septembra dalje. Šifra: Nujno 7300

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta

JOŽETA RESMANA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in sodelavcem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo g. župniku za obred in v pcvem za žalostinke.

VSEM, KI STE POMAGALI IN SOČUSTVOVALI Z NAMI IN SE OD NJEGA POSLOVILI, ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

VSI NJEGOVI
Zgornja Dobrava, 16. julija 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, deda, brata, strica in tista

ALOJZA ERMANA

z Zg. Lipnice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo dr. Černetu in g. župniku ter pcvem iz Krope.

VSEM ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

VSI NJEGOVI

Zg. Lipnica 16. julija 1982

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame in prababice

FRANČIŠKE VIDIC

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrom sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje. Posebna zahvala Pintarjevim in dr. Krumpestrju za dolgoletno zdravljenje. Hvala vsem sodelavcem TOZD Elektro Sava Kranj in Skupnim službam, Ind. kombinatu Planika Kranj, KŽK - komercialni servis, Iskra Rijeka. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za pogrebni obred in pcvem za zapete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

Naklo, 26. julija 1982

ELAN

TOVARNA ŠPORTNEGA ORODJA
BEGUNJE NA GORENSKEM
TOZD PLASTIKA

Na osnovi 10. člena Pravilnika o delovnih razmerjih TOZD Plastika in sklepa komisije za delovna razmerja TOZD Plastika

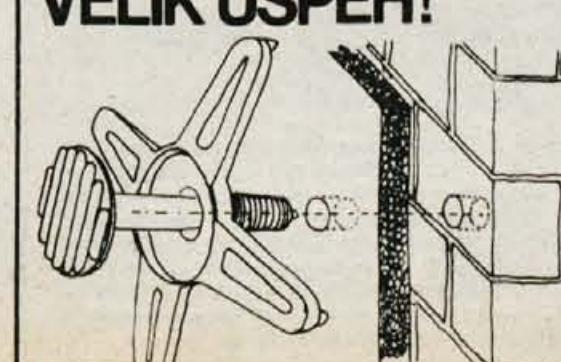
objavljamo
prosta dela in naloge

VODJE PROIZVODNJE
jadralnih letal

Pogoji:

visoka ali višja izbraba strojne, kemijske ali organizacijske smeri, 3 leta prakse na istih ali enakih delih, znanje 1 tujega jezika, tečaj iz varstva pri delu in odslužen vojaški rok. Poskusno delo 3 mesece.

Pismene prijave z ustreznimi dokazili naj kandidati pošljajo na kadrovsko službo ELAN tovarna športnega orodja Begunje na Gorenjskem 15 dni po objavi. O rezultatih bomo kandidate pisno obvestili v 30 dneh po objavi.

**ENOSTAVNA UPORABA,
VELIK USPEH!**

izolacijska sidra
in zvezde v različnih velikostih
za izolacijske obloge od 3 pa do 10 cm

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ, ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

ZALUJOČI: žena Marija, hči Janina, sin Franci z Borutom, bratje Ludvik, Joža in Janez ter sestre Tinka, Rezka in Julka z družinami ter drugo sorodstvo

Kranj, 17. julija 1982

»Doma govorimo slovensko«

V kranjski gimnaziji se je začela poletna šola slovenskega jezika za otroke naših zdomcev in izseljencev

Skrbno pripravljena in načrtovana Poletna šola slovenskega jezika plod skupnih priprav Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardeleja v Ljubljani, slovenskega Izvršnega sveta, Slovenske izseljeniške mstice, občine Kranj in Gimnazije Kranj, se je začela. Udeležilo se je je osmihindvajset otrok, starci so od 16 do 23 let, naših zdomcev in izseljencev iz Amerike, Francije, Avstralije, Belgije, Švedske, Nizoemske in ZRN.

Pozdravni govor je imel ravnatelj gostujoče Gimnazije Kranj, Valentin Pivk, ki je med drugim dejal: »Šola bo postala tradicionalna oblika sodelovanja. Prepričani smo, da se bo razširila, postala širše dostopna in da bo žarišče novih pobud in sodelovanja.« Nato jim je prijetno bivanje v Kranju zaželel predsednik občine Kranj.

Pozdravni govor sta imela tudi dekan Filozofske fakultete Mirko Jurak in predsednik Slovenske izseljeniške mstice Stane Kolman. »Iskanje korenin bivanja je pomembno iz več razlogov: da bi spoznali kulturno in družbeno-politično ozadje dežele staršev, drugič zato, da bi osvojili njihov jezik, ki ne nazadne tudi: čim bolj se spoznavamo, tem lažje bomo ohranili mir,« je med drugim dejal dekan Filozofske fakultete Mirko Jurak. Uradno je Poletno šolo slovenskega jezika otvoril predsednik slovenske izseljeniške mstice, ki je izrazil prepričanje, da bo šola dobrodošla ne le kar zadava učenje in znanje slovenščine, temveč tudi za širše poznavanje življenja, dela in naravnih lepot naše, nam vsem drage Slovenije.

O tem res ni dvomni, saj so organizatorji poleg 80-urnega pouka slovenskega jezika poskrbeli še za sedem ekskurzij (tri dvodnevne in štiri poldnevne) v najlepše in najznamenitejše koščke naše domovine, med drugim na Bled, v Postojno, na morje, v Belo krajino, Skofijo Loko. Po pouku bodo ob večernih imeli nevezane razgovore, enkrat denimo s pisateljem Tonetom Pavčkom, drugič s kranjsko mladino o problematički mladih. Ker so pred odhodom, ko so izražali svoje želje, pokazali veliko zanimanja za našo folklor, se bodo lahko udeležili tudi krajevna folklornega tečaja.

Gojence sme povprašala, zakaj so se odločili za to šolo in kaj pričakujejo od nje.

Izbrali lepotico Bleda

Bled – Turistično društvo Bled in Park hotel na Bledu vsako leto v turistični sezoni pripravlja za domače in tuje goste nedvomno zanimivo večerno prireditev, izvolitev lepotice Bleda. Tudi letos so jo pripravili v blejski Kazini. Ob nastopu pevke Dritke Haberl in napovedovalke programe Milanke Baccon se je za naslov Miss Bled potegovalo petnajst mladenek od blizu in daleč. Komisiji in občinstvu je bila najbolj všeč prikupna Angležinja, ki na Bledu preživila svoj dopust. D.S.

Krištof Ržišnik iz ZRN: »Želim spoznati zlasti kulturo Slovenije, zanimam pa se tudi za šport. Rad bi navezel stike s Slovenci. Moja mati je Slovenka, doma je bila prav iz Kranja. To je bil tudi razlog več, da sem se podal na to pot.«

Ana Nemančič iz Avstralije: »Odpravljala sem se, da bi obiskala sorodnike v Metliku, pa sem slišala

Začasni upravitelj doma Filip Šubelj rad pove, da ima dom lepe sobe, v katerih bo lahko našlo tudi večtedensko zavetje do trideset in več obiskovalcev, pozimi in poleti, da bo dom nudil celotne penzije, da pa naj obiskovalci in krajani vedo, da so za izgradnjo doma zasluzni tudi Komunalno-obrtno in gradbeno podjetje iz Kranja, LIP Bled in Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrike, GG Bled, Gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas, Instalacije in Tlak, Ljubljana in še nekaj drugih delovnih organizacij, ter številni planinci in krajani s svojimi 3000 prostovoljnimi delovnimi ur. – Foto: I. S.

Planinski dom v Vojah

Za praznik vstaje slovenskega naroda je bila v Bohinjski dolini, v Vojah, velika svečanost. Marljivo planinsko društvo Srednja vas, ki ga vodi predsednik Janez Korosec, je ob sodelovanju svojih članov in kranjanov Srednje vasi in ob pomoči številnih delovnih organizacij Bohinja, Gorenjske in Ljubljane, odprlo prostor novega planinskega doma. Otvoritev in poimenovanje planinskega doma po bohinjskih prvoborcih je bila v prisotnosti skoraj tisoč

planincev, krajanov Srednje vasi, Stare Fužine, Ribčevega laza, Bohinjske Bistrike ter družbenopolitičnih delavcev Gorenjske in Slovenije.

Ponosno gleda dom na dolino Vuje, saj so naši ljudje še enkrat izpričali veliko pripadnost skupnosti; z delom so dokazali, da le organizirano skupno in nesrečno delo rodijo sadove. V dom in okolico je bilo vgrajenih preko 3000 prostovoljnih ur dela, nam je ob obisku dejal začasni oskrbnik doma Filip Šubelj. Dom, katerega vrednost danes cenejo na eno milijardo starih dinarjev, je bil zgrajen z veliko pomočjo mnogih organizacij zdrženega dela, ki so za minimalno odškodnino v dom vgrajevale svoje znanje, delo in materiale, predvsem pa izpričale veliko solidarnost: nuditi planincem, borcem in vsem drugim obiskovalcem poleg stanovanja, hrane ter sploh kulturne postrežbe tudi možnost uživanja čudovite narave v dolini Vuje, uživati lepoto in mir.

Ko se boš, dragi obiskovalec kdaj podal na pot z željo, da obiščes ta dom, potem ti svetujem, da ne hodiš z zavezanimi očmi in nikdar ne žali narave, da bi se peljal z avtomobilom do doma! Tvoja srčna kultura mora seči preko roštilja in čevapčičev. Tvoje misli, želje in hrepnenje mora seči dalje od trebuha in ne plaši se hoje in znoja. Svetujem ti, da se pripelješ najdlje do Hudičevega mosta, naprej pa peš ob kanjonu rečice Mostnica in zagotovljam ti, da boš na koncu pri domu ugotovil, da si doživel nekaj enkratnega, hvaležen boš sebi in meni, da sem ti svetoval to pot. Samo če imaš preživahne in nedisciplinirane otroke ti svetujem, da jih na to pot ne vzameš s seboj: lahko ti kdo zdrinke v kanjon... čeprav je zadovoljivo varovana pot.

Igor Slavec

Stalna razstava in prodaja v Grimščah – Almira iz Radovljice je deloma že obnovila graščino Grimšče na Rečici pri Bledu, graščino, ki je dolga leto propadala. V njej so pripravili lepo razstavo pletenin v vseh nadstropjih ter tudi prodajo modnih pletenih izdelkov. Otvoritev Almirinega centra za pospeševanje domače in umetne obrti je bila minuli petek in prvi obiskovalci so se že prepričali, da bo imela radoljuba tovarna pletenin Almira precejšen uspeh pri prodaji, domači in tuji. V prihodnje nameravajo ob sedanjih prostorih urediti tudi delavnico za izdelke domače obrti. – Foto: D. Sedej

GLASOVA ANKETA

Delovne počitnice

Počitnice so prav gotovo čas, ki se ga študenti in učenci najbolj veselijo. Za dva meseca lahko pozabijo na učene knjige in stroge profesorje, se naužijejo čistega zraka in sonca. Vendar pa vsi šolarji počitnic ne izkoristijo le za skok do morja ali planin. Vedno več jih je, ki se odločijo, da bodo kljub neobvezni počitniški praksi preživeli vsaj mesec dni za tovarniškimi stroji. V Gorenjskem tisku smo poiskali tri učence, ki so se zaposlili prek Mladinskega servisa Kranj.

Slavko Bogataj s Srednje Bele bo šel septembra v četrти letnik gimnazije: »V Gorenjskem tisku delam že četrte počitnice. Začel sem prejšnji ponedeljek in bom ostal še ta teden. Trenutno pakiram tapete. Zaslužim petdeset dinarjev na uro. Ker sem na morju že bil, bom denar porabil v glavnem za gimnazijsko ekskurzijo po Jugoslaviji. Sem stipendist iz združenih sredstev. Vsak dinar, ki ga lahko zaslužim med počitnicami, mi prav pride.«

Mihaela Draksler iz Tenetiške končala sedmi razred osnovne šole Simon Jenko v Kranju: »Prvi med počitnicami delam. V Gorenjskem tisku sem že tretji teden. Prvi je bil najtežji, potem pa sem se navadila. Le

zgodnje vstajanje me še vedno moti. Delavci so me lepo sprejeli in se med njimi dobro počitajo. Zaslužek bom porabil za oblačila in za šolo. Na morje letos ne bom šla. Počitniško delo mi pomaga tudi krajšati čas.«

Tomaž Gorenec iz Šenčurja je junija zapustil osnovnošolske klopi: »Tudi meni je delo Gorenjskem tisku prva izkušnja. Sestavljam škatle za tapete. Naporno, le zjutraj, ko vstanem sem bolj utrujen. Delal bom štirinajst dni, potem grem na morje, ko se bom vrnil, pa bom se vprašal, če me rabijo. Ne vem, kaj bom kupil za „plačo“. Neščasno denarja bom gotovo porabil v motor, ki bi ga rad nekoliko predelal.«

H. Jelovčan

Zlatnarjeva bašta v Kokri je na slikovitem kraju ob reki, tako da marsikaterga vikenda zaskominalo po njej. Da v njej ni nujno prijetno živeti, ko pozimi pritisne mraz in se z odprtega ognjišča pod noge, pa ve povedati Angela Cvek, ki tu živi že osemdeset let.

Foto: D. Z.

Vegasta domačija

Kokra – Ostrešje se je že nevarno nagnilo, a stropi in podboji še trdno držijo. Ceprav v bajti ni ne vode ne elektrike, se skromna Angela Cvek v njej dobro počuti. Pod to streho so živeli njeni starši, tod se je rodila in v njej si je do smrti izgovorila kot. O kakem domu ostarelih še slišati noči. Vsaj dokler bo zdrava, pravi, da ne bo šla iz hiše.

Več kot dvajset let je minilo, od kar ji je umrla zadnja sestra, brat pa je kmalu za njo. Njenih ljudi, razen nečaka, ki živi v bližini, ni več. Zato ni nič čudnega, če se je Angela navezala na svoje bivališče, na bajticu, v kateri kuha še na starem ognjišču, na svoj košček vrta, kjer je plevel prerastel rože, na svoj senčni kot pod skladovnico drva, kjer v senči rada podremlje ali kaj prebere. Se vedno pri trdnem zdravju – le noge jo že vse življenje dajejo – bere brez očal, za svoje bolne noge pa ima v kotu postavljen celo zbirko palic.

Angela Cvek se spominja tistih let, ko je še delala na Suhadolnikovi domačiji:

»Več let sem bila pri Suhadolniku v „tabrh“. Skupaj z Mihovo Micko, prav tako iz Kokre, sva hodili gor za ves teden. Dela je bilo dovolj od pomladci do svetega Miklavža. Tista leta nisem bila nič bolniško zavarovana, delala sem kar tako, za lon. Ko je starega gospodarja nasledil mladi, bi lahko uredili te stvari, vendar sem potem kmalu nehnala služiti tam gori. Kljub temu mi danes zaradi denarja ni hudega.«

Od socialne dobim nekaj denarov, letos so na draginjo še malce namaknili. Pa saj staršev zase ne potrebuje kruh in mleko pa drva je treba kupiti, ostalo pa zraste na domača, le malo dlje traja moja do tja. Pozimi pa moram kaj naprositi, naj mi prinese skupaj lici nerade neso po gladko. Tudi na studenc pod hišo pozime morem sama. Včasih so tam rake, ker je bilo spodaj po vojni pa so delo opustili in preselili niže dol, v Preddvor. Tudi dveh milinov se še spomini na Kokri, eden je bil nekoliko niže, eden pa zgoraj na Površje, je zleti tudi to preminilo.«

Ko pogovor nanesem na neudobne in zlasti pozimi turbino in samozivljenje pod to streho, se Angelica nasmehne in pravi:

»Tu zgoraj sem se rodila, živela, tu so umrli atata, tudi se bi rada odhajala stran, kakem domu ostarelih bi kar prej razmišljala, kaj se dogaja gori, vlekle bi me sem verjetno ne bi mogla dolgo živeti. Ko bo bajta vzel konec, se bo moral umakniti kam drugam. Streha se že nagiba, zato naj se bajta vsa sprhnela, prikuhi ognjišču se rado kaj vte, preveč naložiš na ogenj, vendar bom zmagla, bom očes pod rojstno streho.«

D. Žlebil